

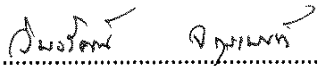
การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ลีลาวดี ชนะมาร

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

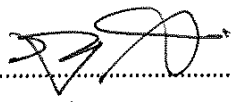
คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณภาพนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณภาพนิพนธ์ของ ลีลาวดี ชนะมาร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษาคุณภาพบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

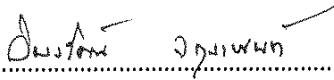
คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

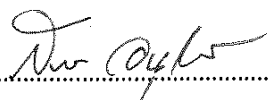
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.เชวง ช้อนบุญ)

คณะกรรมการสอบคุณภาพนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เจนจิต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.เชวง ช้อนบุญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ อนุศาสนนันท์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณภาพนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาคุณภาพบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภาย ชีระวิชิตระกุล)

วันที่ ..๘..... เดือน ..กุมภาพันธ์..... พ.ศ. 2563

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ และ ดร.เชวง ช้อนบุญ กรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เชนจิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิป สมาหิโต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิตติญาณสันต์ ดร.จินตนา สุขสำราญ ดร.กัญจนา ศิลปภิกษยานุ ดร.จารุวรรณ เทียนน้ำชุม ที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนการศึกษา จากมหาวิทยาลัยนครพนม จึงขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยนครพนม มา ณ ที่นี้

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าหากขาดกำลังใจและความช่วยเหลือจาก ผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตของผู้วิจัยได้แก่ คุณพ่อหนูรักษ์ ชนะมาร คุณแม่อมสิน ชนะมาร คุณจุฬาลักษณ์ มนต์วิเศษ ตลอดจนผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐมนต์ คมขำและครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือทุกอย่าง ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาเอกรุ่น 10 สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ที่ดีแก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าและประโยชน์ของคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแก่ บุปผาริ บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้และสิ่งดีงามแก่ผู้วิจัย

ลีลาวดี ชนะมาร

5781024: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ด. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก/ การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ลีลาวดี ชนะมาร: การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (THE DEVELOPMENT OF ACTIVE LEARNING INSTRUCTIONAL MODEL TO ENHANCE THE ABILITY IN EARLY CHILDHOOD LEARNING EXPERIENCES DESIGN OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมคดียุติพันธุ์: วิมลรัตน์ จตุรานนท์, ค.ด., เหวง ช้อนบุญ, กศ.ด. 314 หน้า. ปี พ.ศ. 2563.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 24 คน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอมนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2 เสนอปัญหา ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และรูปแบบมีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, SD = 0.50$)

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

2.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ภายหลังการทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, SD = 0.58$)

5781024: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; Ed.D. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL MODEL/ ACTIVE LEARNING/ EARLY CHILDHOOD LEARNING EXPERIENCES DESIGN

LEELAWADEE CHANAMAN: THE DEVELOPMENT OF ACTIVE LEARNING INSTRUCTIONAL MODEL TO ENHANCE THE ABILITY IN EARLY CHILDHOOD LEARNING EXPERIENCES DESIGN OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: WIMONRAT CHATURANON, Ph.D., CHAWENG SONBUN, Ed.D. 314 P. 2020.

The purposes of this research were to develop the active learning instructional model to enhance the ability in early childhood learning experiences design of early childhood education students, to study the effectiveness of the instructional model developed by the researcher, and to study the satisfaction of early childhood education students toward active learning. The research process was divided into 2 phases: Phase 1, the development of instructional model, Phase 2, trial and evaluation of the effectiveness of the instructional model. The samples used in this research were 24 third year early childhood education students in the 1st semester, academic year 2019, the Faculty of Education, Nakhon Phanom University. The statistics employed for data analysis were mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows:

1. A 5-components of instruction at model consisted of; 1) the principles of the model, 2) the objectives of the model, 3) the learning management process, which included 6 procedures as follow; 1. presenting an overall conceptual before teaching. 2. encountering an issue, 3. encouraging students by questioning in order to elicit their idea about the solution, 4. planning in methods of acquiring knowledge, 5. operating the methods of acquiring knowledge, 6. Analyzing, summarizing and presenting the result, 4) the learning content, 5) measurement and evaluation of learning. The model revealed overall efficacy at the highest level ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.50$).

2. Evaluation results of the effectiveness of active learning model to enhance the ability in early childhood learning experiences design of early childhood education students were as follows:

2.1 The learners had higher ability to design learning experiences for early childhood after learning at the percentage of 70, and showed the statistical significance at the .05 level.

2.2 The learners revealed learning achievement concerning learning scores of knowledge in content for the course of Learning Experiences Management for Early Childhood 1 after learning at the percentage of 70 and revealed the statistical significance at the .05 level.

3. The learners revealed their overall satisfaction toward active learning to enhance the ability in early childhood learning experiences design after the experiment at the high level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์วิจัย.....	11
สมมติฐานการวิจัย.....	12
ประโยชน์ของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก.....	20
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)	52
ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	115
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	123
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	123
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	172
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชา การศึกษาปฐมวัย.....	172

สารบัญ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย.....	176
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย.....	181
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	186
สรุปผลการวิจัย.....	187
อภิปรายผล.....	187
ข้อเสนอแนะ.....	194
บรรณานุกรม.....	196
ภาคผนวก.....	208
ภาคผนวก ก.....	209
ภาคผนวก ข.....	219
ภาคผนวก ค.....	238
ภาคผนวก ง.....	250
ภาคผนวก จ.....	255
ภาคผนวก ฉ.....	297
ภาคผนวก ช.....	312
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	314

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	เกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม..... 95
2-2	เกณฑ์การประเมินผลการเรียนของมหาวิทยาลัยนครพนม..... 96
2-3	เกณฑ์การประเมินผลการเรียน..... 109
2-4	เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียนด้วยระบบต่าง ๆ และการเทียบกันได้ระหว่างระบบ..... 110
3-1	การวิเคราะห์โครงสร้างของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาความรู้..... 147
4-1	ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย..... 176
4-2	การเปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหลังเรียนกับเกณฑ์ (ร้อยละ 70)... 180
4-4	ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย..... 181
ง-1	การวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา เกี่ยวกับรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1..... 165
ฉ-1	ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย..... 298
ฉ-2	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบประเมิน ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย..... 301
ฉ-3	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบบันทึก การวิเคราะห์ขั้นตอนการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 302
ฉ-4	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบบันทึก การสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา

ปฐมวัย..... 303

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ณ-5 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบบันทึก ผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย...	303
ณ-6 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของข้อสอบปรนัย.....	304
ณ-7 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของข้อสอบ อัตนัย.....	305
ณ-8 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบประเมิน ความพึงพอใจของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.....	306
ณ-9 ค่าความยากง่าย (P) ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหา.....	307
ณ-10 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 จำนวน 40 ข้อ.....	308
ณ-11 ค่าอำนาจจำแนกแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย.....	310
ณ-12 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษา ปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.....	311

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	14
2-1 ผลโดยตรงและผลทางอ้อมของการใช้สิ่งช่วยจัดมโนทัศน์ล่วงหน้า	39
3-1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	124
3-2 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	130
3-3 การสร้างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษา ปฐมวัย.....	132
3-4 ความสัมพันธ์ของหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯกับจุดมุ่งหมาย ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ	133
3-5 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับกระบวนการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็ก.....	134
3-6 ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการวัดและประเมินผลและประสิทธิผลของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก.....	135
3-7 สรุปความสัมพันธ์ของกระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสร้างเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.....	136
3-8 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ.....	138

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรง ในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองโลก ดังนั้นทุกประเทศจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การเตรียมพร้อมเพื่อก้าวข้ามความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้ จำเป็นต้องพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักที่เป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ นั่นคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพและเข้มแข็ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558, คำนำ) ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพนั้นสามารถพัฒนาได้โดยการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความสามารถของตนเองด้านต่าง ๆ ให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก (สมคิด พรหมจ้อย, 2547, หน้า 47) ดังนั้นการศึกษาจึงถือเป็นกุญแจสำคัญที่สุดในกระบวนการเพิ่มคุณภาพของมนุษย์ (ดิเรก พรสีมา, 2555 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558, หน้า 1)

ปัจจัยในการพัฒนาการศึกษามีหลายประการด้วยกัน แต่ปัจจัยแรกที่ควรคำนึงถึงคือ ผู้สอน เพราะผู้สอนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนที่สุด ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้ที่คอยให้การอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยความหนักแน่นในด้านการเรียนการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ (สันติ บุญภิรมย์, 2557, หน้า 3) นอกจากนี้ยังมีข้อค้นพบจากงานวิจัยที่สนับสนุนความสำคัญของผู้สอนต่อการศึกษาคือ หากนักเรียนได้มีโอกาสเรียนกับผู้สอนที่สอนเก่ง นักเรียนจะมีพัฒนาการในด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ต้องเรียนกับผู้สอนที่สอนไม่เก่งถึง 3 เท่า และหากนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เรียนกับผู้สอนที่สอนไม่เก่งติดต่อกันหลาย ๆ ปี จะมีความล้าหลังทางการศึกษา ถึงแม้ว่าจะได้กลับมาเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพในการจัดการเรียน การจัดการเรียนรู้ที่ดีในภายหลังก็ตาม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า 65) ดังนั้นการพัฒนาผู้สอนให้มีคุณภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้สอนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตราที่ 81 ได้กล่าวว่า “รัฐต้องจัด

การศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ วิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพ ผู้สอน และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ” ส่งผลให้รัฐต้องออกกฎหมายทางการศึกษาและให้การพัฒนาผู้สอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 2-5)

กฎหมายทางการศึกษาลับแรกของประเทศไทย คือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศทั้งระบบ ตั้งแต่ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปโครงสร้าง การปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษา การปฏิรูปการเงิน เพื่อการศึกษา การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาผู้สอน รวมถึงการปฏิรูประบบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา (นภเนตร ธรรมบวร, 2551, หน้า 92) ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้วางแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของชุมชนและผู้เรียนมากขึ้น สำหรับการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ มีกระบวนการที่เป็นระบบ มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการรูปแบบ ขึ้นตอน กติกา และวิธีการดำเนินการที่มีคุณภาพ มีทรัพยากรสนับสนุน และต้องมีกระบวนการ ประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2557, หน้า 75) หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามดำเนินการ ปฏิรูปการศึกษาอย่างเต็มความสามารถ แต่จากการประเมินผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2552-2559 พบว่า การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยประสบความสำเร็จหลายด้าน แต่มีอีก หลายด้าน ที่ยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงอย่างเร่งด่วนต่อไป เช่นปัญหาทางด้าน คุณภาพ ของผู้เรียน ผู้สอน อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, คำนำ) ซึ่งในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาพบว่า ครู/ ผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเชิงลึก ขาดทักษะการสอนที่หลากหลาย ขาดทักษะใหม่ ๆ ในการทำหน้าที่ครูยุคใหม่ที่เน้นบทบาทการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่มีเวลาเตรียมการสอน/ ไม่เตรียมการสอน (ทิสนา เขมมณี, 2557, หน้า 20-21) จากปัญหาคุณภาพ ของผู้สอน อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าว ส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษาของประเทศ

ยังคงมีแนวโน้มต่ำลง ดังจะเห็นได้จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยนักเรียนต้องทำการทดสอบทั้งสิ้น 5 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผลปรากฏว่า ผลคะแนนในทุกวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละวิชาดังนี้ วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ย 49.25 วิชาสังคมศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ย 34.70 วิชาภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ย 28.31 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย 24.53 และวิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย 29.37 (ไทยรัฐ, 2561) จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเป็นปัญหาใหญ่ของชาติต่อไปในอนาคต เมื่อผู้เรียนเหล่านี้เติบโตเข้าสู่วัยทำงาน ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาคุณภาพของผู้สอนที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน จึงได้จัดตั้งสถาบันคุรุพัฒนาขึ้น เพื่อให้เป็นองค์กรระดับชาติทางด้านการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถสร้างองค์ความรู้ที่ลุ่มลึกด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนเฉพาะสาขา (สถาบันคุรุพัฒนา, 2560) ซึ่งการจัดตั้งสถาบันคุรุพัฒนาถือเป็นการปฏิรูปการพัฒนาผู้สอนให้มีสมรรถนะอาชีพสูง สามารถส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพจนสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยะประเทศได้

ความสามารถในเชิงสมรรถนะเป็นฐานในการทำงานทางวิชาชีพ (Competencies-based development) ซึ่งสมรรถนะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพผู้สอนที่ต้องจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุรศักดิ์ ปาเส, 2553) เนื่องจากสมรรถนะเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือซีมีโอ (Southeast Asian Ministers of Education Organization: SEAMEO) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะผู้สอนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 ไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ไว้ 11 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน 2) การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการจัดการเรียนรู้ 4) การพัฒนาทักษะการจัดลำดับความคิดในระดับสูง 5) การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 6) การส่งเสริมค่านิยมด้านศีลธรรมและจริยธรรม 7) การส่งเสริมพัฒนาชีวิตและทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน 8) การวัดและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 9) การพัฒนาด้านวิชาชีพ 10) การสร้างเครือข่ายกับผู้เกี่ยวข้อง และ 11) การจัดสวัสดิการสำหรับนักเรียน โดยในแต่ละด้านยังประกอบด้วยความสามารถและภาระงานเฉพาะอีก รวม 64 เรื่อง ซึ่งกรอบสมรรถนะดังกล่าวจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้สอนในภูมิภาคให้มีความรู้ ความสามารถ และให้ความสำคัญแก่กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ควบคู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและทักษะวิชาชีพ

ตลอดจนการประเมินในทุกมิติ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังนั้นหากสามารถพัฒนาผู้สอนให้มีสมรรถนะอาชีพสูงย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและสามารถขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน ได้ในที่สุด

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555, หน้า 5-6) ได้ให้เหตุผลถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ 5 ประการ คือ 1) การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว 2) แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยด้านพัฒนาการเด็กแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองได้ ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสมองคือช่วงปฐมวัยแห่งชีวิต 3) องค์ความรู้เกี่ยวกับสมองที่ได้จากการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมอง เช่น การถ่ายภาพสมองมาวิเคราะห์และศึกษาพัฒนาการแต่ละขั้น พบว่าโอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้สูงสุดอยู่ในช่วงวัยเด็ก เริ่มตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ในช่วง 3-6 เดือน ทารกจะสร้างเซลล์สมองสูงสุด เมื่อทารกคลอดออกมาสมองจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากเทียบพัฒนาการการเจริญเติบโตของสมองในเชิงปริมาณ สมองของเด็กอายุแรกเกิด-6 ปี จะมีขนาด 90-95 % ของน้ำหนักสมองของผู้ใหญ่ 4) ช่วงปฐมวัยแห่งชีวิต เป็นช่วงวัยที่สร้างรากฐานแห่งชีวิต เช่น การพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม การไม่หยาบของผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น การรอคอย การควบคุมอารมณ์ของตนเอง 5) การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของประชากรในสังคม จากความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยดังที่กล่าวข้างต้น ผู้สอนปฐมวัยจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในสร้างสังคมในอนาคตของประเทศ จากการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาผู้สอนปฐมวัยให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างเต็มตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย โดยสาระสำคัญคือเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งกำหนดให้ผู้สอนปฐมวัยต้องมีความเข้าใจปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษาปฐมวัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยผ่านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล จากมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขึ้น

ย่อมสะท้อนความคาดหวังในความสามารถหรือสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนปฐมวัยอย่างชัดเจน คือผู้สอนปฐมวัยต้องสามารถนำความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในออกแบบและจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนานอนเต็มตามศักยภาพ แต่ในสภาพปัจจุบันกลับพบว่าผู้สอนปฐมวัยขาดสมรรถนะในการออกแบบการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่ยังคงติดกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม คือการจัดการเรียนรู้ให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ไม่ให้อิสระแก่เด็กในการแสดงออก ห้ามเด็กพูด การบังคับไม่ให้เด็กพูด ให้การบ้านทุกวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา ฉนวนพยัคฆ์ (2558, หน้า 3) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน การใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย สอนไม่ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ผู้สอนปฐมวัยยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้สอนปฐมวัยยังขาดความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริม แก้ไขปัญหาเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สอนเป็นจำนวนมากได้จัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือและแบบฝึกหัด ผู้สอนบางคนไม่ได้เขียนแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (มดิชน, 2559) ซึ่งการจัดประสบการณ์ดังกล่าวให้กับเด็กปฐมวัย ส่งผลให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุแรกเกิดถึง 5 ปีของประเทศไทยมีพัฒนาการล่าช้ากว่าร้อยละ 30 (หนึ่งฤทัย เกื้อเอียด, ปุณณพัฒน์ ไชยเมษฐ์ และสมเกียรติยศ สวรรค์, 2561, หน้า 283) เนื่องจากกระบวนการการจัดประสบการณ์เหล่านั้นเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาผู้สอนปฐมวัยให้มีความสามารถหรือสมรรถนะในการออกแบบและจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยให้ถูกต้องตามหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืนควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตผู้สอนปฐมวัย เนื่องจากกระบวนการผลิตผู้สอนปฐมวัยจัดอยู่ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเป็นช่วงของการสร้างความรู้ ทักษะคิบุคคลิกภาพ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต (ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์, 2557, หน้า 7) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอนปฐมวัยต้องจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างให้นิสิต

นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี จิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างถ่องแท้เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างสร้างสรรค์ อันนำไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสม และหลากหลาย เมื่อออกไปประกอบอาชีพครูปฐมวัยในอนาคต

สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตผู้สอนปฐมวัย ซึ่งคุณภาพของบัณฑิตจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (คุรุสภา) และสำนักงานการอุดมศึกษา กำหนด โดยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2560) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาประกอบด้วยมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพของผู้ที่จะเข้ามาประกอบอาชีพครู ซึ่งมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ จะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพของผู้ที่จะเข้าประกอบอาชีพทางการศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงานจะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการพัฒนาตนเอง ไปสู่ความเป็นผู้สอนมืออาชีพของผู้ที่จะเข้าประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และมาตรฐานการปฏิบัติตนเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ประกอบด้วยการประพฤติตนและข้อพึงระวังในการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพผู้สอน เพื่อดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของวิชาชีพผู้สอน ส่วนสำนักงานการอุดมศึกษา ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ซึ่งกรอบของมาตรฐานคุณวุฒิจะเป็นการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา กับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะอาชีพ และนำสมรรถนะดังกล่าวมาพัฒนาและกำหนดเป็นหลักสูตร ตลอดจนออกแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของภาคผลิตและบริการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 5-6) โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) แล้วน่าจะเชื่อได้ว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังนี้ คือ 1) มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม

มีจรรยาบรรณวิชาชีพผู้สอน และมีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการ วิชาชีพ เศรษฐกิจ
 2) มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับ
 ผู้เรียน และผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม 3) มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้
 ในทฤษฎี และระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่ 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 ในการแก้ปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออก ซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่
 ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้ 5) มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหา และเสนอแนะแนวทาง
 ในการแก้ปัญหาทางวิชาการ วิชาชีพและสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการ
 ศาสตร์แบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน 6) มีความสามารถ
 ในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลาย และมีความมุ่งมั่น ในการพัฒนาสมรรถนะของตน
 อยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

จากมาตรฐานที่สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (คุรุสภา) และสำนักงานการอุดมศึกษา
 กำหนดตั้งที่กล่าวข้างต้น สาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้จัดทำหลักสูตร
 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 ขึ้น โดยมีปรัชญา
 ของหลักสูตรการศึกษาศรีวิชัยคือ ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยให้มีความรู้ ความสามารถ
 และนำความรู้ทางการศึกษาศรีวิชัยมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้กับเด็กปฐมวัย
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น มีคุณธรรม
 จริยธรรมพร้อมทั้งมีจรรยาบรรณในวิชาชีพผู้สอน มีทักษะในการสร้างสรรค์งานใหม่จาก
 การค้นคว้าวิจัยและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 คือการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยให้เป็นผู้มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพผู้สอน
 สาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยและสามารถนำไปใช้ในได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักและ
 ความศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีทักษะชีวิต
 และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้การบรรลุปรัชญาและวัตถุประสงค์ของ
 หลักสูตรดังกล่าว ในส่วนของการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการนำความรู้
 ทางการศึกษาปฐมวัยมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ควรเริ่มจาก
 การพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อน
 ดังที่ ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 109-110) ได้กล่าวถึงการออกแบบการจัดประสบการณ์ไว้ว่า
 การออกแบบการจัดประสบการณ์เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนรู้ การออกแบบการจัด
 ประสบการณ์จะทำให้ผู้สอนปฐมวัยสามารถวางเค้าโครงการจัดการเรียนรู้ (Outline) ของการจัด
 ประสบการณ์ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถมองเห็นภาพรวมของการจัดการเรียนรู้ตลอดจนวิธีการ
 จัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลก่อนที่จะ

เขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความต้องการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เรื่องความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ ก่อนออกฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสำรวจเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จำนวน 49 คน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องเทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบเป็นอันดับที่ 1 ร้อยละ 89.58 อันดับที่ 2 คือ การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ร้อยละ 88.75 และอันดับที่ 3 คือ การจัดทำโครงการทางวิชาการ ร้อยละ 87.92 เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 5 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ในเรื่องการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมเคลื่อนไหว จังหวะ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยจำนวน 3 คน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยที่ออกฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หลังจากนิเทศการปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้ พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีความต้องการพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยทางด้านวิชาการเพิ่มเติม ในเรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีการบูรณาการเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการและประสบการณ์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของผู้สอนที่เลี้ยง การประยุกต์ใช้วัฒนธรรมชาติเพื่อผลิตสื่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จากสถานการณ์ดังกล่าว หากสถาบันไม่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมกลายเป็นปัญหาลูกโซ่ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เมื่อนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพครูปฐมวัยในอนาคต

กระบวนการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยทำได้หลายวิธี เช่น

ศิริประภา พุทธิกุล (2558, หน้า 83-96) ได้นำวิธีการสอนการบูรณาการศาสตร์ทางการศึกษาปฐมวัยสู่การสอนในบริบทท้องถิ่นชลบุรี มาใช้พัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ซึ่งพบว่านิสิตพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลด้านการจัดทำแผน ด้านการสอนจุดภาคและการสอนในบริบทจริง นิสิตสามารถบูรณาการสาระที่ควรรู้กับการส่งเสริมคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา และทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยากหลากหลาย สอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีความสามารถที่เหมาะสมในการจัดการชั้นเรียน ประเมินผล การใช้สื่อการสอน การสื่อสาร และบุคลิกภาพที่ดีภายหลังการเข้าร่วมวิจัยนิตีร้อยละ 94 มีคะแนนรวมการประเมินทักษะการจัดประสบการณ์ในระดับดีมาก ส่วน ศศิลักษณ์ ขันนิจ (2555, หน้า 26-34) ได้นำกระบวนการแนวคิดจิตปัญญาศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ของนิสิตวิชาการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งการนำแนวคิดจิตปัญญาศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวัดผลและการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) การเตรียมการ ประกอบด้วยเตรียมชีวิตและการเตรียมวิชา 2) การจัดการเรียนการสอน เป็นการดำเนินการภายใต้บรรยากาศของชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมองค์ความรู้ทั้ง 3 ภาค คือ ภาคจิตวิญญาณ ภาควิชาชีพครูปฐมวัย และภาควิชาการ และพบว่า นิสิตวิชาการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ความตระหนักรู้ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อวิชาชีพ ดังนี้ 1) การตระหนักรู้ต่อตนเอง ได้แก่ การเข้าใจตนเอง การพัฒนาตนเอง การสังเกตที่ละเอียดลออ การมองโลกในแง่ดีและมีความสุข การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การตระหนักรู้ต่อผู้อื่น ได้แก่ การเข้าใจและยอมรับผู้อื่น การมองเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง การเห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าของผู้อื่น 3) การตระหนักรู้ต่อวิชาชีพ การมองเห็นเด็กตามความเป็นจริง การสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก การเท่าทันตัวเองของครู การเป็นครูที่ใส่ใจเด็ก การเห็นคุณค่าของงานครู

นอกจากวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ยังมีแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและอาจพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ คือการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เนื่องจากการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการกลุ่มหรือรายบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนด้วยปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ (Learning by doing) ทฤษฎีสรรรคนิยม (Constructivism) ที่มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น (Actively construct their knowledge) และแนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมมือกันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน โดยให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กเรียนช้าเพื่อให้บรรลุมาตรฐาน (พิมพันธ์ เศษะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดี, 2560, หน้า 92-96) จากปรัชญา ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นำมาซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ลักษณะใดเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยสามารถพิจารณาได้จาก 1) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 2) มีวิธีการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดประเมินผล 4) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง 5) ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน (บุหงา วัฒนะ, 2546, หน้า 33; ศักดา ไชกิจิณญู, 2548, หน้า 12; พิมพันธ์ เศษะคุปต์และพะเยาว์ ยินดี, 2560; Bonwell & Eison, 1991, pp. 3-4) จากลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังที่กล่าว ผู้สอนสามารถนำลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยเริ่มจากผู้สอนการคัดเลือกเนื้อหาที่ง่ายไปยาก สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จากนั้นผู้สอนเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียนจะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยมีหัวใจสำคัญของการจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้คือ ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สืบค้นหาคำตอบผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน (ศักดา ไชกิจิณญู, 2548, หน้า 12-15) ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังที่กล่าวข้างต้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความความสุข ความสนุกและเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาความรู้และมีความจำคทน สามารถคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร ลักษณะการทำงานที่ตีร่วมกับผู้อื่น เช่น ความกล้าแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามัคคี ความรับผิดชอบ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของวัชร จิตวรรณ (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษา

แบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรม คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขต ไกลกังวล พบว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาแบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรม คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตไกลกังวลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.04 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาแบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรมในระดับมาก

จากสภาพปัญหา และความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาด้านวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครพนม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ โดยผสมผสานรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยนำเสนอโมเดลต้นแบบ เทคนิคการใช้แผนผังความคิด และเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพ ของนักศึกษาด้านวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้จริง เมื่อนักศึกษาเรียนจบและต้องออกไปประกอบอาชีพครู ปฐมวัยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาด้าน สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาด้าน สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาด้าน สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาด้าน สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ที่มีต่อรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ของนักศึกษาด้าน สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษา หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอน และผู้ที่มีความสนใจได้นำ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถด้านอื่น ๆ ของ นักศึกษา
3. เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอนไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา อื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนรายวิชากระบวนการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 กลุ่มเรียน จำนวน ทั้งสิ้น 54 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนรายวิชากระบวนการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กลุ่มที่ 1 มีนักศึกษาจำนวน ทั้งสิ้น 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 60 นาที รวมเป็นเวลา 60 คาบ (60 ชั่วโมง) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในด้าน
 - 1.1 ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร
 - 1.2 ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.3 ด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ
 - 1.4 ด้านความสามารถในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
4. เนื้อหาความรู้ที่ใช้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น การพัฒนาด้านพุทธิพิสัยของทีสนา แคมมณี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางสังคม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยข่าวสารข้อมูล และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะของ บุคคลของ Joyce and Weil มาผสมผสานและสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดรูปแบบ ของการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางหรือรูปแบบของกระบวนการจัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้ที่มีทฤษฎีหรือหลักการที่มีรูปแบบนั้นยึดถือ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้นั้นจะมีลักษณะเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่รูปแบบ กำหนด โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย หมายถึง แบบแผนและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่นำปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ (Learning by doing) ทฤษฎีสรรรคนิยม (Constructivism) ที่มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้าง ความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น (Actively construct their knowledge) และแนวคิดการเรียนรู้ แบบรวมพลัง (Collaborative learning) มาใช้เป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียน และ นำรูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) เทคนิคการใช้คำถาม มาผสมผสานเพื่อให้ได้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) กระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้ตาม รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้เชิง โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) นำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอน นำเสนอโมโนทัศน์ที่ผู้สอนวิเคราะห์หาโมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุม ความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอนแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหา ใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้นไปเชื่อมโยงกับโมโนทัศน์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้ การเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อผู้เรียน 2) เฝัญปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา 3) ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา

- 4) วางแผนในการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มแบบคละความสามารถ ประมาณกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และวางแผนในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 3 5) ดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหา ตามกระบวนการที่วางไว้ในข้อ 4 และ
- 6) วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูลและนำเสนอเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยการทำแผนผังความคิด (Mind mapping)

ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย

1. ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร
- 1.2 ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.3 ด้านความสามารถในจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ
- 1.4 ด้านความสามารถในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ความรู้ ความชำนาญในทักษะที่ใช้ในการวางเค้าโครงการจัดการเรียนรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบค่าร้อยละกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร
2. ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3. ด้านความสามารถในจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ

4. ด้านความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง คະแนนที่ได้จากการประเมินความรู้ ความชำนาญในการพิจารณาความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี ตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย 1) การสร้างหน่วยการเรียนรู้จากการพิจารณาสาระการเรียนรู้ 2) การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับ สาระการเรียนรู้ 3) การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ สำคัญกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 5) การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดประสบการณ์กับ สาระการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดโดยแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง คະแนน ที่ได้จากการประเมิน ความรู้ ความชำนาญในการเขียนแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า ซึ่งประกอบด้วย 1) การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีองค์ประกอบ ของแผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน 2) การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับที่มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตร 3) การเขียนสาระการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้ 5) การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดโดยแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง คະแนนที่ได้จาก การประเมินความรู้ ความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย 1) การจัด ประสบการณ์โดยมีการผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะกระบวนการ และประสบการณ์สำคัญ อย่างน้อย 2 เรื่อง 2) การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสได้วางแผน การจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 3) การจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับชีวิต สังคมและ ประสบการณ์เดิม ของผู้เรียน 4) การจัดประสบการณ์โดยการบูรณาการแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลาย 5) การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินความรู้ ความชำนาญในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความสามารถของผู้เรียน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) การใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2) การเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์ 3) การระบุเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ได้ถูกต้องชัดเจน 4) การสรุปผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 5) นำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้สอนได้วางแผนล่วงหน้าไว้แล้วว่า ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความสามารถ ทักษะอะไรจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถตรวจสอบได้จากคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบประสบการณ์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ออกกับสิ่งที่นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คาดหวังอยู่ในระดับมาก

นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ปีการศึกษา 2562

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในครั้ง นี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.3 การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.4 หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.5 แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 1.6 วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 1.6.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยนำเสนอมนต์สั่นล่วงหน้า
 - 1.6.2 เทคนิคการใช้แผนผังความคิด
 - 1.6.3 เทคนิคการใช้อำถาม
2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มหาวิทยาลัยนครพนม
3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ความหมายของประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.2 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
 - 3.2.1 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร
 - 3.2.2 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.2.3 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ

3.2.4 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
ด้านความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4 ความพึงพอใจ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

คำว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นักการศึกษาหลายท่านได้ใช้คำที่แตกต่างกัน เช่น Joyce, Weil and Calhoun (2015, p. 5) ใช้คำว่า Models of teaching ในหนังสือเรื่อง Models of teaching Saylor, William and Arthur (1981, p 271) ใช้คำว่า Teaching model ในหนังสือเรื่อง Curriculum planning for better teaching and learning ส่วนสมชาย รัตนทองคำ (2556, หน้า 159) ใช้คำว่า Instruction Model ในเอกสารประกอบการสอน 475788 การสอนทางกายภาพบำบัด ซึ่งคำที่กล่าวมาข้างต้นมีความหมายเดียวกันคือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วยประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

Saylor et al. (1981, p. 271) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แบบ (pattern) หรือ แผน (plan) ของการจัดการเรียนรู้ที่มีการจัดกระทำต่อพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อจุดมุ่งหมายหรือจุดเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

Joyce et al. (2015, p. 5) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการให้การศึกษา และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะมีรูปแบบเฉพาะของเนื้อหา (ความรู้ ค่านิยม ทักษะ) ซึ่งสามารถพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนทั้งทางสังคมและวิชาการ การเลือกใช้รูปแบบการจัด

การเรียนรู้ต้องพิจารณาตั้งแต่การวางแผนการใช้บทเรียนหน่วยการเรียนรู้และหลักสูตร เพื่อออกแบบสื่อการเรียนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสื่อการเรียนการจัดการเรียนรู้จะครอบคลุมถึงสื่อ มัลติมีเดียด้วย

Yang (2555, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์ สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนรู้ที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบ นั้น ๆ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียน การจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล

ทิตินา แคมมณี (2557, หน้า 220-222) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ สภาพการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ โดยมีการจัดระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิค การจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือ โดยรูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ รูปแบบของ กระบวนการจัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้ที่มีทฤษฎีหรือหลักการที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ยึดถือ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้นั้นจะมีลักษณะเฉพาะที่ได้รับการพิสูจน์ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่รูปแบบกำหนด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยยึดแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยนำเสนอโน้ตค้นล่วงหน้า เทคนิคการใช้แผนผังความคิด และเทคนิค การใช้คำถาม เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2554, หน้า 4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มีปรัชญาทฤษฎีหลักการแนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน หรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ
2. มีการบรรยายอธิบายสภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบคือมีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายหรือระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Joyce, Weil and Calhoun (2004, pp. 13-14) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างไรว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งอธิบายถึงสิ่งที่มุ่งพัฒนาหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
 2. หลักการหรือแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ
 3. รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้หรือการดำเนินการจัดการเรียนรู้
 4. การประเมินประสิทธิผลที่ชี้ให้เห็นถึง ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบนั้น
- จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อประกอบด้วยปรัชญาทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลที่จะชี้ให้เห็นถึงผลการศึกษาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งแระองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อตามแนวคิดของทิสนา แคมมณีและ Joyce, Weil and Calhoun ได้อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้อ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้อ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้อของรูปแบบ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้อ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อ

การจัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อ

นักการศึกษาได้จัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อไว้แตกต่างกันตามความเชื่อที่นักการศึกษาแต่ละคนยึดถือ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอการจัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

Saylor et al. (1981, pp. 272-294) ได้จัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อตามแบบของหลักสูตร โดยจัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อออกเป็น 5 แบบ ได้แก่

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา (Models associated with subject matter/ Discipline) เช่น การอภิปราย การบรรยาย การถามคำถาม เป็นต้น
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรที่เน้นสมรรถภาพ (Models associated with specific competencies/ Technology) เช่น การทำแบบฝึกหัด การทบทวน และ บทเรียน โปรแกรม เป็นต้น
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรที่เน้นคุณลักษณะ (Models associated with human traits/ Processes) เช่น การค้นคว้าเป็นกลุ่ม การเรียนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นต้น
4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาสังคม (Models associated with social functions/ Activities) เช่น การร่วมกิจกรรมกับชุมชน
5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Models associated with interest and needs/ Activities) ได้แก่ การเรียนแบบ เอกเทศ หรือการเรียนด้วยตนเอง

Joyce et al. (2004, pp. 24-34) ได้เสนอการจัดหมวดหมู่ของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 4 หมวดหมู่ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประมวลข้อมูล (The information processing family) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้ เน้นการค้นหาและประมวลผลข้อมูล ให้รู้ปัญหาและ หาคำตอบของปัญหา และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสร้างมโนทัศน์ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในหมวดนี้บางรูปแบบเน้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์และทดสอบสมมติฐาน บางรูปแบบมุ่งที่ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์บางรูปแบบมุ่งส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาโดยทั่วไป ตัวอย่างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้ได้แก่ รูปแบบพินิจหมวดหมู่ (Inductive thinking) ของ Hilda Taba รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept attainment) ของ Jerome Bruner เป็นรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์ทางความคิด รูปแบบการสร้างสรรคความคิด (Synectics) ของ Bill Gordon เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดและมีความคิด สร้างสรรคในสิ่งที่เรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจำ (Memorics) ของ Michael Presssey รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นยุทธวิธีในการจำข้อมูลต่าง ๆ ของ Joel Levin และ Richard Anderson เป็นต้น
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The social family) รูปแบบ การจัดการเรียนรู้หมวดนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นและยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการใช้กระบวนการประนีประนอมในการแก้ปัญหา

เน้นการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น โดยใช้หลักการและวิถีประชาธิปไตย ตัวอย่างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในหมวดนี้ได้แก่ รูปแบบร่วมรู้สืบเสาะ (Group investigation) ของ John Dewey และ Herbert Thelen รูปแบบการตัดสินใจอย่างชาญฉลาด (Jurisprudential inquiry) ของ Donald Oliver และ James Shaver เป็นต้น

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นตัวบุคคล (The personal family) รูปแบบการจัดการเรียนรู้หมวดนี้มุ่งพัฒนาบุคคล พัฒนาทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้บุคคลมีความเข้าใจในตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความสามารถสร้างสรรค์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ตัวอย่างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้ เช่น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางอ้อม (Nondirective teaching) ของ Carl Rogers เป็นต้น

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The behavioral system family) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้มุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนและทักษะในการปฏิบัติ ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของการปรับพฤติกรรม (Behavior modification) การบำบัดพฤติกรรม (Behavior Therapy) การกำหนดงานและแจ้งผลความก้าวหน้าให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน ตัวอย่างของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้แบบรอบรู้ (Mastery Learning) ของ Benjamin Bloom และ James Block เป็นต้น

ทิสนา เขมมณี (2557, หน้า 223-272) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ และได้แบ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 หมวดหมู่

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด เช่น รูปแบบการจัดการเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept attainment model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne's instruction model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอ มโนทัศน์ล่วงหน้า (Advance organizer model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นความจำ (Memory model) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟฟิก (Graphic organizer instructional model) เป็นต้น

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้เป็นรูปแบบช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกริ่ก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนา หรือปลูกฝัง เช่นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดด้านการพัฒนาจิตพิสัยของแคทโวล บลูมและมาเซีย (Instructional model

based on affective domain by Krathwohl, Bloom and Masai) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการชก้าน (Jurisprudential model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ (Role playing model) เป็นต้น

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-motor domain) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้าน การปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้าน จิตพิสัย หรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ ได้แก่ รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Instructional model based on Simson' processes for psycho-motor skill development) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตาม องค์ประกอบ (Instructional model for psychomotor domain based on skill components) และ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดฟ (Dave's instructional model for psychomotor domain)

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skills) เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการ ทางสติปัญญา ได้แก่ กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่าง ๆ กระบวนการ ทางสังคม เช่น กระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหมวดนี้มีอยู่หลาย รูปแบบ เช่น รูปแบบการจัดการเรียนรู้กระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group investigation instructional model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดอุปนัย (Inductive thinking instructional model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Synectics instructional model) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิด ของTorrance (Torrance's future problem solving instructional model) เป็นต้น

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เป็นรูปแบบที่เน้น การพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหา สารและวิธีการ รูปแบบมุ่งเน้นการพัฒนารอบด้านหรือการพัฒนาเป็นองค์รวม รูปแบบในลักษณะ นี้ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรง (Direct instructional model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการสร้างเรื่อง (Storyline model) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT และ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Instructional model of cooperative learning) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดหมวดหมู่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะ

นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ โดยผู้ที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ต้องพิจารณาว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตนสนใจนั้น มีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่จะนำไปใช้หรือไม่ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าแต่ละรูปแบบมีจุดมุ่งหมาย หลักการเน้น ไปทางใด ทั้งนี้ในงานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย ของทิสนาแชนมณี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางสังคม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยข่าวสารข้อมูล และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะของบุคคลของ Joyce and Weil มาผสมผสานและสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดรูปแบบของการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ รูปแบบของกระบวนการจัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้ที่มีทฤษฎีหรือหลักการที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นยึดถือ ซึ่งกระบวนการ จัดการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้นั้นจะมีลักษณะเฉพาะที่ได้รับการพิสูจน์ หรือยอมรับว่า มีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่รูปแบบกำหนด ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงอาศัยกระบวนการวิจัยเพื่อ พิสูจน์ ทดสอบ เพื่อให้ได้รับ การยอมรับว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพ

Bybee (2006, p. 20) ได้กล่าวถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ควรประกอบด้วย ลักษณะดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีประมาณ 3-5 ชั้น ที่นำเสนอลำดับของการเรียน การสอนแบบบูรณาการ
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิจัยร่วมสมัยเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการความสามารถ และทักษะใหม่ ๆ เข้ากับประสบการณ์เดิม
4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องใช้ได้สำหรับห้องเรียนที่มีประมาณ 25-30 คนหรือ อาจจะมากกว่า
6. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องระบุบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนอย่างชัดเจน
7. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องเป็นที่เข้าใจของผู้สอนและผู้เรียน

8. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องเหมาะสมกับการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ทิตินา แคมมณี (2553, หน้า 201-204) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน
2. การศึกษาหลักการ/ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเป็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. การศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญ จะช่วยให้รูปแบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง ช่วยป้องกันข้อผิดพลาดอันจะทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อาจมีประสิทธิภาพ
4. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดช่วยให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ นอกจากนั้นการกำหนดองค์ประกอบจะเอื้ออำนวยให้รูปแบบประสบความสำเร็จได้
5. การจัดกลุ่มองค์ประกอบ ได้แก่การนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการคิดและการดำเนินการขั้นตอนต่อไป
6. การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นเหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนหลัง สิ่งใดสามารถดำเนินการคู่ขนานกันไปได้
7. การจัดระบบผัง เป็นการจัดผังแสดงลำดับขั้นตอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ
8. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบ
9. การประเมินผลรูปแบบเป็นการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีประสิทธิภาพได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงมากน้อยเพียงใด
10. การปรับปรุงรูปแบบ นำผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงให้รูปแบบดียิ่งขึ้นการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้พัฒนารูปแบบต้องการ โดยผู้พัฒนารูปแบบจะสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานทฤษฎี หลักการแนวคิดที่ตนเชื่อถือว่าสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้พัฒนารูปแบบต้องการ ซึ่งการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องมีกระบวนการพิสูจน์ และตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของ

รูปแบบได้หรือไม่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการพิสูจน์และตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Briggs (1997 อ้างถึงใน รินรดี พรวิริยะสกุล, 2554, หน้า 47) ได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้คือ กระบวนการครบวงจร สำหรับการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบในการนำส่งความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้กระบวนการในการพัฒนานี้ ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การทดลอง การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน

Smith and Ragan (1999, p. 2) ได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการในการนำหลักการเรียนรู้ และหลักการจัดการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ ในการวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

รสริน เจริญไชสง (2554, หน้า 50) ได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการเชิงระบบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือเงื่อนไขในการเรียนรู้ จนนำไปสู่การจัดทำแผนการเรียนรู้

และ นำแผนการเรียนรู้ไปใช้ เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 109) กล่าวโดยสรุปว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้
เป็นการวางเค้าโครงของการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ที่ทำให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรม
การจัดการเรียนรู้ถือเป็นขั้นตอนในการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัด
การเรียนรู้ วิธีการสอนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
ที่จะปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือการวาง
เค้าโครงของการจัดการเรียนรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม
และที่คิดที่สุดที่จะพัฒนาผู้เรียนผู้ให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ ทั้งด้าน
ความรู้ และทักษะในตัวผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งการออกแบบ
การจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนเห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด

หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533, หน้า 81) ได้กล่าวถึงหลักการออกแบบการเรียนรู้ว่า
หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแรก
ที่ผู้สอนจะต้องกระทำคือ การวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน
การออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งในด้านลักษณะส่วนตัว ความสามารถ
ที่จะรับรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดจนทัศนคติของผู้เรียน รวมทั้งเตรียมการวัดผลที่จะ
ทำให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านของผู้เรียน ได้แก่ ด้านความรู้
เจตคติ และกระบวนการ การเตรียมผู้เรียนด้วยการให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจถึงจุดประสงค์ใน
การเรียนรู้ วิธีการเรียน และผลของการเรียน จะเป็นแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้มีความอยากเรียนและ
เรียนด้วยความตั้งใจ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานทุกอย่างสำเร็จราบรื่น และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. การชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียน ปัจจุบันผู้สอนมีบทบาทเป็นแต่เพียงผู้ชี้แนะ
เพราะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นด้วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะ
ทำได้ เพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้สอนทำหน้าที่คอยชี้แนะ
และสรุปเพิ่มเติมในบางสิ่งบางอย่างที่ยังไม่สมบูรณ์เท่านั้น การที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
จะเป็นการดีสำหรับผู้เรียน ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ
การมีส่วนร่วมกับผู้เรียนด้วยกันจะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความรับผิดชอบในหน้าที่
ปฏิบัติงานทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3. การมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคนในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ทำให้หลายรูปแบบ เช่น การถาม การตอบ การอภิปราย การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา เป็นต้นขึ้นอยู่กับว่าผู้สอนจะมียุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ หรือเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดที่จะทำ ให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วม การที่จะทำ ให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วม และเกิดการเรียนรู้ ได้จริง ทำได้โดยให้ ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง หรือเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ มีโอกาสแสดงออก ได้ตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียน ได้คิดไปทุกขณะที่กำลังเรียน และตั้งคำถามที่ต้องใช้เหตุผล หรือหัดแก้ปัญหาที่ผู้สอน หรือผู้เรียนคนอื่นตั้งขึ้นมา หรือหัดให้ผู้เรียน ได้ลองสร้างคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนอยู่ก็ได้

4. การให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขตนเอง โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้รู้ถึงผลการกระทำของตนเองเป็นระยะ ๆ แล้วจะเกิดแรงจูงใจในการเรียน การวัด และประเมินผลไม่ว่าจะทำโดยวิธีใดก็ตาม เป็นการย้ำถึงความเข้าใจหรือการปฏิบัติงานของ ผู้เรียน เมื่อผู้เรียน ได้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง จะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และทันต่อ เหตุการณ์ การเสริมแรงหรือการสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ เรียน ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง เช่น การให้คำติชม การวิจารณ์จากผู้สอน ผู้เรียนจะเกิด ความมั่นใจและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

5. การให้ผู้เรียน ได้กระทำซ้ำ ๆ หรือฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ถ้าผู้สอนกระตุ้น ให้ผู้เรียน ได้กระทำสิ่งใดซ้ำ ๆ หรือฝึกหัดบ่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดผลดีกับผู้เรียนคือเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และมีความถูกต้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และยิ่งถ้าได้รับการเสริมแรงจากผู้สอน หรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนด้วยกันแล้วก็จะยิ่งทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น

สมจิต จันทรฉาย (2557, หน้า 8) ได้กล่าวถึงหลักการออกแบบการเรียนรู้ว่า หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องพิจารณาผลของการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปเป็นแนวทาง ในการเลือกกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน เวลาที่ใช้ คุณภาพของการจัดการเรียนรู้ เจตคติ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

3. ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียน และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียน

มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจในกิจกรรมการเรียนรู้

4. ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ และความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

5. ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการวางแผน การนำไปใช้ทดลองจริง นำผลการทดลองและข้อเสนอแนะจากผู้เรียนมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นนี้จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ

6. ผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการประเมินการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และน่าสนใจมากขึ้น การประเมินผู้เรียนไม่ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้ได้ข้อมูลที่น่าไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

7. องค์ประกอบการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน เช่นจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน และเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรยึดถือเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้สอนต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมในการเรียนรู้อย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์ผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียน

ขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 111-112) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาหน่วยการเรียนรู้ในเรื่องเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ศึกษาผู้เรียนในเรื่องวิธีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและทำให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

4. เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ หรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ใน 1 หน่วยการเรียนรู้มักใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 1 รูปแบบร่วมกับหลายวิธีการจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ต่าง ๆ

5. กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

6. เลือกวิธีและเครื่องมือวัดผล และตั้งเกณฑ์การประเมินผล

แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนด้วยปรัชญา ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม 2) ทฤษฎีสรรรคนิยม 3) แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (พิมพันธ์ เคชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดี, 2560, หน้า 92-93) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressive)

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมมีแนวคิดมาจาก John Dewey ซึ่งเป็นนักปรัชญา ปฏิบัตินิยม นักการศึกษาและนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้น ได้จากการลงมือกระทำหรือที่เรียกว่าการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติซึ่งหมายถึงการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการ ไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายต่อตัวเอง อย่างอิสระแล้วจึงสร้าง องค์ความรู้ขึ้นมาโดย John Dewey ได้อธิบายการประยุกต์ความคิดเรื่อง ประสบการณ์กับการเรียนรู้ไว้ว่า ประสบการณ์มีลักษณะเป็นธรรมชาติ และเป็นกระบวนการคิด ซึ่งแสดงปฏิภพระหว่างร่างกายจิตใจกับสภาพแวดล้อม ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวแบ่งออกเป็น ประสบการณ์ปฐมภูมิและประสบการณ์ทุติยภูมิ ประสบการณ์ปฐมภูมิ คือประสบการณ์ที่ยังไม่มีความรู้ หรือยังไม่ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรอง เช่นการที่เด็กนำมือไปแหย่ไฟแล้วบาดเจ็บจากความร้อนของไฟ ส่วนประสบการณ์ทุติยภูมิ คือประสบการณ์ที่เป็นความรู้ผ่านกระบวนการคิด แล้ว เช่น เมื่อเด็กรู้ว่าถ้านำมือไปแหย่ไฟแล้วจะบาดเจ็บก็จะเกิดการเรียนรู้และไม่ทำอีก เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์ทั้ง 2 ชนิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน (Dewey, 1993 อ้างถึงใน วันเพ็ญ คำเทศ, 2549, หน้า 15)

ทฤษฎีสรรรคนิยม (Constructivism)

ทฤษฎีสรรรคนิยม (Constructivism) หรือเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยม นักจิตวิทยาที่เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีนี้คือ Piaget และ Vygotsky มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นกระบวนการทางความคิด

หรือกระบวนการทางสมอง ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวของบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าการเป็นผู้รับความรู้

แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning)

แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้กันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบคละความสามารถ คละความสนใจและความถนัด โดยทั่วไปมีจำนวน 4 คน สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มต่างทำหน้าที่ของตนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และร่วมรับผิดชอบงานของสมาชิกกลุ่มของตน เพื่อให้บรรลุผลการเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่มทำงาน

จากปรัชญา ทฤษฎี และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น นักการศึกษาจึงได้ใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังนี้

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้อย่างหลากหลาย และแตกต่างกันดังนี้

Bonwell and Eison (1991, pp.1-2) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูด ฟัง อ่าน เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการแก้ปัญหา การอภิปรายกลุ่มย่อยแบบไม่เป็นทางการ สถานการณ์จำลอง กรณีศึกษา การแสดงบทบาทสมมุติ และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียนต้องประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการทำกิจกรรมดังกล่าวด้วย

Stanford University (n.d.) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในเนื้อหาวิชา และมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์โต้แย้ง หรือใช้แนวคิดกับสถานการณ์ในโลกแห่งความจริง

University of Minnesota Driven to Discover (2015) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในเนื้อหาของรายวิชาที่ผู้สอนได้จัดขึ้นผ่านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะท้อนคิด โดยผู้สอนสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง

Harvard University (2018) ได้ให้ความหมายของการจัดเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากการที่ผู้เรียนได้ฟัง อ่าน และท่องจำ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 100) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติ ได้คิด ค้นคว้า อภิปรายและสรุป พร้อมทั้งได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

พิมพ์พันธ์ เศษะคุปต์และเพยาว์ ยินดีสุข (2560, หน้า 94) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือทำกิจกรรม โดยขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิดขั้นสูง คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการประเมินค่า

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการกลุ่มหรือรายบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

องค์ประกอบของการเรียนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Meyers and Jones (1993, p. 20) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่า ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ 1) ปัจจัยพื้นฐาน (Basic elements) 2) กลวิธีในการเรียนการจัดการเรียนรู้ (Learning strategies) 3) ทรัพยากรทางการจัดการเรียนรู้ (Teaching resources) ซึ่ง Meyers and Jones ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic elements) ประกอบด้วย การฟัง พูด อ่าน เขียน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
2. กลวิธีในการเรียนการจัดการเรียนรู้ (Learning strategies) ประกอบด้วย กลุ่มเล็ก ๆ การทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง การอภิปราย การแก้ปัญหา การเขียนบทความ
3. ทรัพยากรทางการจัดการเรียนรู้ (Teaching resources) ประกอบด้วย สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น การบ้าน การใช้วิทยากรจากภายนอก การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ การเตรียมอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ ที่วีทางการศึกษา

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active learner) โดยสามารถพิจารณาลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ (บุหงา วัฒนะ, 2546, หน้า 33; ศักดา ไชกิจภิญโญ, 2548, หน้า 12; พิมพ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดี, 2560; Bonwell & Eison, 1991, pp. 3-4) ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยาย
2. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
3. มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน
4. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดประเมินผล
6. ผู้เรียนและผู้สอนได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างรวดเร็ว
7. ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร
9. ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย
10. ผู้เรียนได้รับการบ่มเพาะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ตลอดจนบ่มเพาะด้านสุนทรียภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดประเมินผล ดังนั้น หากผู้ที่สนใจนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ควรทำการศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

หลักการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Shenker, Goss and Bernstein (1996 อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร, 2556, หน้า 34)

ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนควรสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจนในเรื่องของการจัดการเรียนรู้เนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการขยายทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณตลอดจนความสามารถของการประยุกต์เนื้อหาของผู้เรียน
2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรส่งเสริมความรับผิดชอบในการค้นคว้าและส่งเสริมการเรียนรู้นอกเวลาของผู้เรียนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ค้นหาคำตอบด้วยตนเองมากขึ้น
3. การเรียนแบบบรรยายในชั้นเรียนอาจจะครอบคลุมเนื้อหามากกว่าแต่เมื่อผู้เรียนออกจากชั้นเรียนเนื้อหาที่มากจนไม่ชัดเจนจะทำให้ผู้เรียนลืมและไม่เข้าใจได้ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะใช้เวลาสอนมากกว่าและเรียนรู้มนทัศน์ได้น้อยกว่าแต่ผู้สอนสามารถปรับแก้ได้โดยสอนมนทัศน์ที่สำคัญและสื่อสารอย่างชัดเจนกับผู้เรียนว่าผู้เรียนต้องเรียนรู้บางมนทัศน์ด้วยตนเองซึ่งผู้เรียนจะทำได้ดีเพราะผู้เรียนมีความเข้าใจมนทัศน์ที่ได้เรียนรู้และสามารถนำไปใช้กับการเรียนมนทัศน์ใหม่ด้วยตนเองได้
4. ผู้สอนควรเลือกวิธีและกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนและปรับวิธีการจัดการเรียนรู้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิธีหนึ่งหนึ่งไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนทุกคนซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะมีความยืดหยุ่นสูงเนื่องจากสามารถปรับวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้จนตลอดจนใช้กิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งทำได้มากกว่าการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย
5. ผู้สอนควรสอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก และควรสอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว โดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมและทักษะเดิมที่ผู้เรียนมีอยู่การจัดการกิจกรรมใหม่ควรให้ต่อเนื่องกับกิจกรรมเดิม

จากที่กล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้นำเอาลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาจัดทำเป็นแนวปฏิบัติ สำหรับผู้สนใจที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนควรเริ่มจากการคัดเลือกเนื้อหาที่ง่ายไปยาก สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จากนั้นผู้สอนเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะ การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจุดเน้นของการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้คือผู้เรียนต้องได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนควรศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้ละเอียดเพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของผู้เรียน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอมนทัศน์

กว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) และเทคนิคการใช้คำถาม มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยมีรายละเอียดของเทคนิคการจัดการเรียนรู้แต่ละเทคนิค ดังนี้

วิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance organizer) แนวคิดเทคนิคการใช้แผนผังความคิด และเทคนิคการใช้คำถาม มาใช้ในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยแต่ละแนวคิดมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance Organizer) ความหมายของการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance organizer)

Ausubel (1968 อ้างถึงใน วิชาวรรณ วรณ สุวรรณ์ คงเผ่า, 2548, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของการจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าว่า เป็นสิ่งที่จัดเสนอไว้ก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ โดยมีลักษณะเป็นหลักการทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีความเป็นนามธรรมกว้างครอบคลุมเนื้อหา และเหมาะสมที่จะนำไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมซึ่งได้เรียนมาก่อน

Joyce et al. (1986 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ โสภิชฎิกุล, 2547, หน้า 36) ได้ให้ความหมายของการจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าว่า การจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าเป็นวิธีที่สำคัญที่สุด ในการสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างสติปัญญา ซึ่งผู้สอนควรนำเสนอกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำเสนอกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าต้องมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง และมีความครอบคลุมมากกว่าส่วนเนื้อหา ซึ่งจุดมุ่งหมายของการใช้การจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าก็เพื่ออธิบายการบูรณาการและการสร้างความสัมพันธ์ภายในระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ตลอดจนเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ซึ่งการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้ามีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่นำเสนอก่อนการจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระ
2. มีความกว้างและครอบคลุมมากกว่าส่วนเนื้อหาโดยตรง
3. มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนกับเนื้อหาที่จะเรียน
4. มีความเป็นนามธรรมสูงมากกว่าเนื้อหาที่เรียน
5. เป็นส่วนที่ช่วยกำหนดกรอบแนวคิดของสิ่งที่จะทำการจัดการเรียนรู้
6. เป็นส่วนที่เชื่อมโยงมโนทัศน์ใหม่กับมโนทัศน์เดิมของผู้เรียน

7. เป็นมโนทัศน์ที่สำคัญของสิ่งที่จะมีการเรียนการจัดการเรียนรู้

8. การนำเสนอสามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งแบบเป็นการบรรยาย
เปรียบเทียบ การตั้งคำถาม หรือรูปแบบอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้า คือ การที่ผู้สอน
วิเคราะห์หาความคิดรวบยอดย่อย ๆ ของสาระที่จะนำเสนอและนำมาจัดทำผังโครงสร้างของ
ความคิดรวบยอดเหล่านั้น เพื่อวิเคราะห์หามโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างครอบคลุม
ความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอน แล้วนำเสนอกรอบมโนทัศน์ก่อนการจัดการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนได้
เรียนรู้สาระใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำสาระใหม่นั้นไปเกาะเกี่ยวเชื่อมโยงกับมโนทัศน์กว้างที่ให้ไว้
ล่วงหน้า แล้วทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

ชนิดของการจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้า

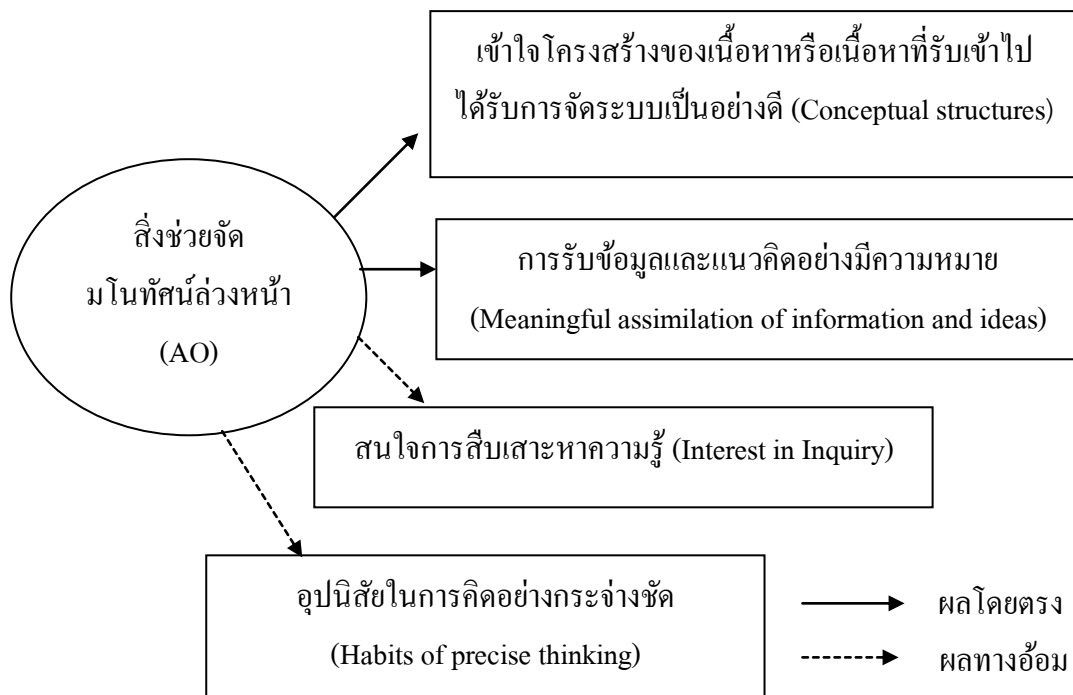
Ausubel (1996 อ้างถึงใน วิชาการรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า, 2548, หน้า 19) ได้แบ่ง
การนำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าออกเป็น 2 ชนิด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าเชิงบรรยาย (Expository organizer) เป็นการสร้างขึ้น
จากความรู้หรือมโนทัศน์พื้นฐานใน โครงสร้างทางสติปัญญาที่สัมพันธ์กับเนื้อหาใหม่ที่จะเรียน
โดยเขียนในลักษณะบรรยายความรู้ซึ่งเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ความรู้ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย

2. การจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้าแบบเปรียบเทียบ (Comparative organizer)
เป็นความรู้ที่ใช้สิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยมานำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนใช้คิดเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ใหม่
แล้วเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างทางปัญญา นอกจากนี้ยังใช้ระบุความแตกต่าง
ระหว่างมโนทัศน์

ประโยชน์ของการจัดกรอบมโนทัศน์ล่วงหน้า

Joyce and Weil (1986, p. 87) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเสนอมโนทัศน์
ล่วงหน้าว่าจะเกิดผลโดยตรงแก่นักเรียน คือทำให้มโนคติที่ได้รับเข้าไปได้รับการจัดระเบียบอย่างดี
เกิดการรับข้อมูลและแนวคิดอย่างมีความหมายและมีความคงทน นอกจากนั้นยังให้ผลในทาง
ส่งเสริมหรือทางอ้อมคืออาจจะทำให้ผู้เรียนสนใจการสืบเสาะหาความรู้และมีนิสัยการคิด
อย่างเข้าใจชัดเจน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 2-1 ผลโดยตรงและผลทางอ้อมของการใช้สิ่งช่วยจัดมโนทัศน์ล่วงหน้า (Joyce & Weil, 1986, p. 87)

เทคนิคการใช้แผนผังความคิด

ความหมายของแผนผังความคิด

Buzan (n.d.) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิด คือ วิธีการที่ง่ายที่สุดในการบันทึกข้อมูล และถ่ายทอดข้อมูลจากระบบสมอง โดยวิธีการจดบันทึกอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งแผนผังความคิดสามารถเปรียบเทียบได้กับแผนที่เมือง คือ ศูนย์กลางของเมืองจะแสดงถึงศูนย์กลางของแผนผังความคิด ถนนสายหลักของเมืองที่ทอดจากศูนย์กลางของเมืองแสดงถึงความคิดหลักของกระบวนการคิด ถนนสายรองของเมืองแสดงถึงความคิดรอง เป็นต้น ศรีพระจันทร์ แสงเขตต์ (2557, หน้า 33) ได้สรุปความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิด คือเครื่องมือที่ใช้ในการเชื่อมโยงความคิด จัดระบบความคิด แต่งตั้งความคิดอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตามความลึกกว้างของผู้เขียนว่าจะให้สิ้นสุดที่ใด

ทิสนา เขมมณี (2557, หน้า 389-392) ได้ให้ความหมายของคำว่าแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิด คือแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นแผนผังที่

แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวมโดยใช้เส้นคำ
ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิตและภาพ

จักรพันธ์ สีหานาด (2559, หน้า 50) ได้สรุปความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผัง
ความคิด คือการบันทึกข้อมูลโดยใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีรูปแบบหลังการอ่านเพื่อ
สร้างเป็นแผนภูมิโครงสร้างโครงเรื่อง (Out line) และพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องให้
ครบถ้วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนผังความคิด คือ แผนผังที่แสดง
ความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม เพื่อใช้อธิบายความสัมพันธ์
ของความคิดจากภาพอย่างเป็นระบบ ซึ่งการนำแผนผังความคิดมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอน
ควรศึกษาวิธีการสร้างแผนผังความคิดให้เข้าใจก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

หลักการในการจัดทำแผนผังความคิด

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการจัดทำแผนผังความคิดไว้อย่าง
หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการจัดทำแผนผังความคิดของ
นักการศึกษาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, หน้า 182-189) ได้กล่าวถึงหลักการจัดทำแผนผังความคิด
ดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพที่ตรงกลางหน้ากระดาษ ภาพ ๆ เดียวมีค่ากว่าคำพูดนับ 1000 และยังช่วย
ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และยังเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย
2. ใช้ภาพให้มากที่สุดในการแผนผังความคิดก่อนคำสำคัญ หรือรหัส เพื่อเป็นการช่วย
การทำงานของสมองดึงดูดยายตา และช่วยในการจำ
3. ควรเขียนคำสำคัญ ด้วยตัวบรรจงขนาดใหญ่ ถ้าเป็นอักษรภาษาอังกฤษให้ใช้ตัว
พิมพ์ใหญ่ เนื่องจากหากย้อนกลับมาอ่านใหม่จะได้ภาพที่ชัดเจนสะดุดตาอ่านง่าย และก่อผลกระทบ
ต่อความคิดมากกว่า นอกจากนี้การเขียนตัวหนังสือให้ใหญ่จะทำให้ให้อ่านง่ายชัดเจน และจะช่วย
ให้ประหยัดเวลาหากย้อนกลับมาอ่านอีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเนื้อเส้นและแต่ละเส้นต้องเชื่อมโยงต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้ผังความคิด
(Mind mapping) โครงสร้างพื้นฐานรองรับ
5. คำสำคัญควรมีลักษณะเป็นหน่วยโดยคำสำคัญคำต่อเส้นหนึ่งเส้นคำแต่ละเส้นจะช่วย
ให้คำแต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระเปิดทางให้แผนผังความคิด (Mind mapping)
คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ระบายสีให้ทั่วแผนผังความคิด (Mind mapping) เพราะสีช่วยยกระดับความจำเพลินตากระตุ้นสมองซีกขวา

7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวคิดว่า จะเขียนลงตรงไหนดีหรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้าและน่าเสียดาย

วิธีการเขียนแผนผังความคิด (Mind mapping)

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเขียนแผนผังความคิด (Mind mapping) ไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเขียนแผนผังความคิด (Mind mapping) ของนักการศึกษาดังต่อไปนี้

อัจฉรา อินทร์น้อย (2555, หน้า 38) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนแผนผังความคิด ดังนี้

1. เตรียมกระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัดและ วางกระดาษภาพแนวนอน
 2. วาดภาพสีหรือเขียนคำหรือข้อความที่สื่อหรือแสดงถึงเรื่องที่จะทำแผนผังความคิด (Mind mapping) หลังหน้ากระดาษ โดยใช้สีอย่างน้อยสามสีและต้องไม่ตีกรอบด้วยรูปทรงเลขาคณิต
 3. คิดถึงหัวเรื่องสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่จะทำแผนผังความคิด โดยให้เขียนเป็นคำที่มีลักษณะเป็นหน่วยหรือเป็นคำสำคัญสั้น ๆ ที่มีความหมายบนเส้น ซึ่งแต่ละเส้นจะต้องแตกออกจากศูนย์กลางไม่ควรเกิน 8 กิ่ง
 4. แยกความคิดของหัวเรื่องสำคัญแต่ละหัวเรื่องในข้อ 3 ออกเป็นกิ่งหลาย ๆ กิ่ง โดยเขียนคำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไปลักษณะของจริงควรเอน ไม่เกิน 60 องศา
 5. แยก ความคิดรองไปที่ส่วนประกอบของแต่ละกิ่งในข้อ 4 โดยเขียนคำหรือวลีเส้นที่แตกออกไป ซึ่งสามารถแตกความคิดออกไปเรื่อย ๆ ตามที่ความคิดจะไหลออกมา
 6. การเขียนคำควรเขียนด้วยคำที่เป็นคำสำคัญหรือคำหลักหรือเป็นวลีที่มีความหมายชัดเจน
 7. คำวลีสัญลักษณ์หรือรูปภาพใดที่ต้องการเน้นอาจใช้วิธีการทำให้เด่นเช่นการล้อมกรอบหรือใส่กล่องข้อความ
 8. ตกแต่งแผนผังความคิดให้มีสีสันสวยงามสดใสน่าสนใจ
- ทิสนา เขมมณี (2557, หน้า 389-392) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนแผนผังความคิด ดังนี้

1. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลางแล้วแตก สาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อย ๆ
2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้น ๆ ลงไปใช้รูปทรงเลขาคณิตแสดงระดับของคำ คำใดอยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกันใช้รูปทรงเลขาคณิตเดียวกันล้อมรอบคำนั้น รูปทรงเลขาคณิตที่นิยมใช้ทั่วไปได้แก่ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รูปวงกลม รูปวงรี รูปหกเหลี่ยม
3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิดเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ เช่น ที่ใช้อาจเป็นเส้นตรงเส้นโค้งหรืออาจใช้ลูกศรแสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่าง ๆ
4. ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นตัวแทนความหมายของความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ
5. สร้างแผนผังความคิดให้สมบูรณ์ตามความเข้าใจของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า วิธีการสร้างแผนผังความคิดสามารถสร้างได้ โดยเริ่มจากความการเขียนความคิดรวบยอดด้วยภาพหรือคำกลางหน้ากระดาษ แล้วแตกสาขาออกมาเป็นความคิดรวบยอดย่อยตามลักษณะของความคิด จากนั้นลากเส้นเพื่อเชื่อมโยงความคิด ซึ่งแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ จากนั้นให้ระบายสีให้ทั่วแผนผังความคิด ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสร้างแผนผังความคิด

ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิด

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดตามแนวคิดของนักการศึกษาดังต่อไปนี้ กรมวิชาการ (2545, หน้า 130) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิด ในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ใช้ในการเตรียมการอ่าน การอ่านและการฟังจะเกิดความเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านและผู้ฟังต้องมีประสบการณ์พื้นฐานในเรื่องที่จะอ่านและฟังก่อนเสมอ แผนผังความคิดจะช่วยในการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านก่อนว่าผู้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านอย่างไรบ้าง ในระหว่างระดมสมอง ผู้เรียนจะใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. ใช้ในระหว่างอ่าน ในขณะที่ผู้เรียนอ่านเรื่อง ผู้เรียนจะทำแผนผังความคิดโดยเขียนเหตุการณ์ของเรื่องทีอ่านตามลำดับ
3. ใช้หลังการอ่าน เมื่อผู้เรียนอ่านจบแล้ว ผู้เรียนจะสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยในการสรุปเรื่องราวเป็นแผนภาพทำให้จำเรื่องราวได้แม่นยำ

4. ใช้แผนผังความคิดในการเล่าเรื่องและการรายงาน ในขณะที่เล่าเรื่องและการรายงาน ผู้เรียนจะใช้แผนผังที่สร้างขึ้นมาเล่าเรื่องหรือการรายงานเรื่องราวให้ชั้นเรียนทราบ

5. ใช้แผนผังความคิดในการเขียนย่อเรื่องหรือย่อความ หากผู้เรียนอ่านเรื่องแล้วจัดทำแผนผังความคิด และนำแผนผังความคิดนั้นมาเขียนสรุปความ จะทำให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นที่จะย่อเรื่องได้ครบถ้วนและสมบูรณ์

6. ใช้แผนผังความคิดช่วยในการเขียนเรื่อง การเตรียมการเขียน หากผู้เรียนช่วยกันระดมสมองและจัดความคิดเป็นแผนผังความคิดเพื่อเป็นโครงเรื่องที่จะเขียนต่อไป

7. แผนผังความคิดสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ช่วยพัฒนาความเข้าใจการอ่าน และความสามารถในการจำเรื่องราวได้แม่นยำขึ้น ช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

อาณัติ รัตนดิษฐกุล (2550, หน้า 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น
2. สร้างสิ่งที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรม
3. สามารถใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
4. ช่วยให้ผู้สามารถตัดสินใจในกรณีที่มีทางเลือกหลาย ๆ ทาง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, หน้า 36) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
2. ช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้ชัดเจนขึ้น
3. ช่วยเน้นองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง
4. ช่วยพัฒนาการอ่าน การเขียน และการคิด
5. ช่วยวางแผนในการเขียนและปรับปรุงการเขียน
6. ช่วยในการอภิปราย
7. ช่วยวางแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหา
8. เป็นเครื่องมือการประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดประกอบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งก่อนการเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลัก และความคิดรองในเรื่องที่เรียน นอกจากนี้แผนผังความคิดซึ่งมีลักษณะเป็น

ทั้งภาพและข้อความจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active learning) จากการที่ผู้เรียน ฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อจัดทำแผนผังความคิด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

เทคนิคการใช้คำถาม

ความหมายของเทคนิคการใช้คำถาม

Cunningham (1971, p. 81) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการใช้คำถามไว้ว่า การใช้คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาข้อมูลหรือแปลความหมายของข้อมูลเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและช่วยทำให้เกิดความคิดรวบยอด

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 78-87) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการใช้คำถามไว้ว่า การใช้คำถามเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี เพื่อพัฒนาความคิดของผู้เรียน การถามคำถามของผู้สอนจะถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, หน้า 182-187) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการใช้คำถามไว้ว่า การใช้คำถามมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน หากผู้สอนมีความสามารถในการใช้ถามคำถามอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณญาณได้ดี ได้แนวทางในการเลือกปฏิบัติที่เหมาะสม

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2548, หน้า 111-112) ได้ให้ความหมายของการใช้คำถามคือ การใช้ประเภทของคำถามเป็นและรู้จักลักษณะการถามที่ดี การใช้ประเภทของคำถามทั้งคำถามง่ายและคำถามยาก หรือตั้งคำถามแคบและคำถามกว้าง หรือตั้งคำถามระดับต่ำและคำถามระดับสูง การถามคำถามในห้องเรียนอาจมีความเป็นไปได้ดังนี้ 1) ผู้สอนเป็นผู้ถามคำถามให้ผู้เรียนตอบ 2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันถามคำถาม ร่วมกันอภิปราย และ 3) ผู้เรียนเป็นผู้ถามคำถาม ส่วนลักษณะการถามคำถามที่ดีนั้น เป็นศิลปะในการถามคำถาม ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าตอบสนองและกล้าถามย้อนกลับ

กิตติชัย สุธาสิโนบล (2549, หน้า 95) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการใช้คำถามว่า เทคนิคการใช้คำถาม หมายถึง กลวิธีการถามคำถาม และตอบคำถามที่เป็นเครื่องมือสำหรับกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถาม โดยใช้กระบวนการคิดค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถามและตอบคำถามกับผู้เรียนอาจใช้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อย หรือทั้งชั้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดค้นคว้าหาคำตอบ เพื่อแก้ปัญหาและสรุปแนวคิดได้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาความคิดในระดับสูง และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เทคนิคการใช้คำถามเป็นเป็นกลวิธีหนึ่ง ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยการถามคำถามในห้องเรียนอาจมี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ผู้สอนเป็นผู้ถามคำถามให้ผู้เรียนตอบ 2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันถามคำถาม ร่วมกันอภิปราย และ 3) ผู้เรียนเป็นผู้ถามคำถาม ซึ่งการถามคำถามผู้สอนสามารถใช้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มย่อย หรือทั้งชั้นเรียนก็ได้ ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคำถามที่ผู้สอนใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนควรศึกษาประเภทของคำถามให้ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ประเภทของคำถาม

พิมพ์พันธ์ เศษะคุปต์และเพยาว์ ยินดีสุข (2548, หน้า 120-122) ได้จำแนกคำถามตามระดับขั้นของการใช้ความคิดด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ตามแนวคิดของ Benjamin Bloom ได้ 6 ประเภท ได้แก่

1. ถามความรู้/ความจำ เป็นคำถามที่มีคำตอบแน่นอนถามเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คำจำกัดความ คำนิยาม คำศัพท์ กฎ ทฤษฎี ถามเกี่ยวกับใคร (Who) อะไร (What) เมื่อไหร่ (When) ที่ไหน (Where) ตลอดจนคำถามที่มีคำตอบใช่หรือไม่ เช่นการคุมกำเนิดหมายถึงอะไร
2. ถามความเข้าใจ เป็นคำถามที่ต้องใช้ความรู้ความจำมาประกอบเพื่ออธิบายด้วยคำพูดของตนเองเป็นคำถามที่สูงกว่าความรู้เช่นจงอธิบายลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี
3. ถามการนำไปใช้ เป็นคำถามที่นำความรู้และความเข้าใจไปใช้แก้ใ้ใครปัญหาในสถานการณ์ใหม่เช่น ท่านจะมีวิธีประหยัดการใช้น้ำในครอบครัวของท่านได้หรือไม่อย่างไร
4. ถามการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ เป็นคำถามที่ให้จำแนกแยกแยะเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ว่าจะประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้างโดยอาศัยหลักการทฤษฎีที่มาของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เช่นอาหารในงานนี้ประกอบด้วยสารอาหารหมู่ใดบ้าง
5. ถามการสังเคราะห์ เป็นคำถามที่ใช้กระบวนการคิดเพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยขึ้นเป็นหลักหรือแนวคิดใหม่เช่นจงสรุปหลักการถนอมอาหาร
6. ถามการประเมิน เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนตีคุณค่าโดยใช้ความรู้ความรู้อีกความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินค่าสิ่งเหล่านั้นเช่นนักเรียนมีวิธีการใดที่จะบอกได้ว่าบุคคลใดเป็นคนดี บุคคลใดเป็นคนไม่ดี

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, หน้า 8) ได้จำแนกประเภทของคำถามโดยยึดลักษณะ ของคำถามดังต่อไปนี้

1. การถามเกี่ยวกับความเข้าใจ

2. คำถามให้อธิบาย
3. การถามให้คิดวิเคราะห์
4. การถามให้คิดถึงเหตุผล
5. การถามเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด
6. การถามเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

สวิตซ์ มูลคำ และอรัญ มูลคำ (2545, หน้า 79) ได้แบ่งประเภทของคำถามไว้ดังนี้

1. คำถามระดับต่ำและระดับสูง

1.1 คำถามระดับต่ำเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบระดับความจำของข้อมูลเรียกได้ว่าเป็นคำถามที่ต้องการวัดความจำใช้ในการทบทวนความรู้พื้นฐานหรือมโนทัศน์

1.2 คำถามระดับสูงเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบระดับการแปลผลการนำไปใช้ การวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าหรือเรียกได้ว่าเป็นคำตอบที่ต้องการวัดความคิดช่วยพัฒนา นักเรียนในด้านทักษะความคิดและการใช้เหตุผล

2. คำถามเกี่ยวกับผล กระบวนการและความคิดเห็น

2.1 คำถามเกี่ยวกับผลเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบในรูปของการสรุปผลขั้นสุดท้าย

2.2 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการเป็นคำถามที่ต้องการให้นักเรียนอธิบายถึงวิธีการ ดำเนินการหรือขั้นตอนที่จะนำไปสู่ผลขั้นสุดท้าย

2.3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเป็นคำถามที่ต้องการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจหรือประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. คำถามแบบปิดและเปิด

3.1 คำถามแบบปิดเป็นคำถามที่มีคำตอบเดิมมักใช้กับข้อมูลที่เป็นความจำ

3.2 คำถามแบบเปิดเป็นคำถามที่ให้คำตอบได้หลายอย่างใช้ถามเพื่อการสร้างข้อมูล เพื่อให้เกิดการตอบสนองเฉพาะตัวและนำไปสู่การอธิบายและการถามในขั้นต่อไป

ทิสนา เขมมณี (2557, หน้า 408-412) ได้จำแนกการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดและพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โดยจำแนกประเภทของคำถามตามลักษณะการคิดทั้งหมด 9 ลักษณะการคิด ดังนี้

1. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดคล่อง ซึ่งการคิดคล่องเป็นการดำเนินการคิดอย่างรวดเร็ว และได้ผล และได้ความคิดเห็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการคิด โดยให้คิดในเรื่องที่คิดให้ได้จำนวนมากอย่างรวดเร็ว เช่น บอกสาเหตุที่ทำให้บ้านเมืองสกปรกมาให้มากที่สุด และเร็วที่สุด ขณะที่ผู้คนที่มီးอะไรบ้าง บอกมาให้มากที่สุดและเร็วที่สุด

2. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดหลากหลาย ซึ่งการคิดหลากหลายเป็นการดำเนินการคิดที่แตกออกเป็นหลายทางหลายแบบ ดังนั้นผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการการคิดหลากหลาย โดยให้คิดเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดให้ได้ลักษณะ/ รูปแบบ/ ประเภท/ ชนิด ที่หลากหลาย เช่น ขยะมีกี่ประเภท จงยกตัวอย่างขยะแต่ละประเภทมาให้มากที่สุด เราสามารถนำขวดพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วไปใช้ทำอะไรบ้าง จงคิดให้ได้จำนวนมากที่สุด และหลากหลายประเภท เป็นต้น

3. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดละเอียด ซึ่งการคิดละเอียดเป็นการดำเนินการคิดที่จับได้ทั้งหลัก และรายละเอียดของสิ่งที่คิด ดังนั้นผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการคิดละเอียด โดยให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับสาระหลักของเรื่องที่คิด คิดเกี่ยวกับรายละเอียดย่อยของเรื่องที่คิด เช่น ขยะที่เป็นอันตรายหมายถึงอะไร ขยะอันตรายแต่ละประเภทมีโทษอย่างไร เป็นต้น

4. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดชัดเจน ซึ่งการคิดชัดเจนเป็นการดำเนินการคิดที่ผู้คิดสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่เข้าใจอะไร ดังนั้นผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการคิดละเอียด โดยให้ผู้เรียนคิดให้ได้ว่าตนเองไม่รู้ เข้าใจหรือไม่เข้าใจอะไรบ้าง คิดหาคำตอบอธิบายขยายความหรือยกตัวอย่างในเรื่องที่ตนเองรู้/ เข้าใจ เช่น นักเรียนรู้และเข้าใจอะไรบ้าง ลองอธิบายให้ฟัง นักเรียนสงสัยตรงไหนบ้าง นักเรียนยังไม่รู้หรือยังไม่เข้าใจอะไรบ้าง นักเรียนอยากรู้อะไรเพิ่มเติมบ้าง

5. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นวิธีคิดที่สามารถแยกข้อเท็จจริง และความคิดเห็นออกจากกันได้ สามารถใช้เหตุผลแบบนิรนัยหรืออุปนัย ในการพิจารณาข้อเท็จจริง เช่น ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องขยะ ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนได้ไปค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับขยะ หลังจากผู้เรียนได้ข้อมูลเกี่ยวกับขยะแล้ว ผู้สอนสามารถใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดอย่างมีเหตุผล เช่น ข้อมูลส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นความคิดเห็น รู้ได้อย่างไรว่า ส่วนนี้เป็นข้อเท็จจริง มีหลักฐานอะไรยืนยัน ความคิดเห็นของผู้ว่าการ กทม. จากข้อมูลที่ศึกษามีเหตุผลหรือไม่ อย่างไร ที่มีผู้เสนอว่า ถ้าผู้คนที่ทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง บ้านเมืองจะสะอาด นักเรียนเห็นด้วยไหม เพราะอะไร เป็นต้น

6. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดถูกทาง ซึ่งการคิดถูกทางเป็นวิธีคิดที่มีการตั้งเป้าหมายของการคิดไปในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คิดถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่าประโยชน์ระยะสั้น ซึ่งผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการคิดถูกทาง เช่น นักเรียนคิดจะทำอะไรบ้าง นักเรียนจะทำไมไปทำไม ถ้าจะทำเช่นนั้นจะเกิดประโยชน์อะไร และจะเกิดโทษอะไรตามมา ประโยชน์ที่เกิดขึ้น เป็นประโยชน์ของใคร ของตนเองหรือของผู้อื่นมากกว่า โทษที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นโทษต่อใคร โทษต่อตนเองหรือโทษต่อผู้อื่นมากกว่ากัน ถ้าทำแล้วเกิดประโยชน์ ประโยชน์ที่เกิดเป็นประโยชน์ระยะสั้นหรือระยะยาว

7. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดกว้าง ซึ่งการคิดกว้างเป็นการคิดถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมสิ่งที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อเรื่องที่เกิดขึ้น คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่องที่ และคิดถึงจุดสำคัญทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่น่าสนใจขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่คิด

8. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดลึกซึ้ง ซึ่งการคิดลึกซึ้ง เป็นวิธีคิดโดยการวิเคราะห์ให้เห็นองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อยที่โยงใย และสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน จนประกอบกันเป็นภาพรวมสิ่งนั้น คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่อง คิดถึงจุดสำคัญทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่น่าสนใจขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่คิด ซึ่งผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการคิดกว้าง เช่น ปัญหาขณะเกี่ยวข้องกับใครบ้าง บอกมาให้มากที่สุด บุคคลแต่ละฝ่ายมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาอย่างไร บุคคลกลุ่มไหนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเยอะมากที่สุด เพราะอะไร

9. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดไกล ซึ่งการคิดลึกซึ้งเป็นวิธีคิดโดยการนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทั้งทางกว้างและทางลึกซึ่งมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ทำนายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นขั้น ๆ ไป โดยอาศัยข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นฐานในการทำนาย ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ แต่ละขั้นตอน ลงความเห็นการทำนาย ซึ่งผู้สอนสามารถใช้คำถามกระตุ้นการคิด ไกล เช่น จากผังข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หากยังไม่มีการดำเนินการใด ๆ เพิ่มเติมไปจากปัจจุบัน นักเรียนคิดว่าปัญหาของขยะ กทม. จะอยู่ในสภาพอย่างไรในอีก 5-10 ปี ข้างหน้า หากที่การจับปรับผู้ทิ้งขยะอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายกันอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง นักเรียนคิดว่าปัญหาขยะของ กทม. จะอยู่ในสภาพอย่างไรในอีก 5-10 ปี ข้างหน้า หากเราต้องการจะแก้ปัญหาของขยะใน กทม. ให้หมดไป ใครจะต้องทำอะไรบ้างและอย่างไร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทคำถามตามรูปแบบของทิสนา แยมมณี ในการขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา

เทคนิคการใช้คำถามที่ดี

นักการศึกษาได้กล่าวถึงเทคนิคการใช้คำถามที่ใช้อย่างหลากหลายและแตกต่างกัน ดังนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 67) ได้กล่าวว่ากลวิธีหรือเทคนิคการใช้คำถามที่ดีไว้ว่า กลวิธีหรือเทคนิคการใช้คำถามที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการคิดหลายแง่มุม ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ การใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน ที่ต้องเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามล่วงหน้า โดยการศึกษาเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งการตั้งคำถามให้ตรงประเด็นมุ่ง จะช่วยพัฒนากระบวนการทางความคิด โดยผู้สอน

ควรป้อนคำถามที่เน้นคำตอบที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถามกับครูด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 34-35) ได้กล่าวถึงเทคนิคการใช้คำถามที่ดีดังนี้

1. เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าผู้สอนควรเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า และลองใช้คำถามนั้นเพื่อให้คำถามนำไปสู่ประเด็นที่ต้อง การผู้สอนควรเตรียมคำถามเฉพาะสำหรับผู้เรียนบางคนที่เก่งมาก หรืออ่อนมากไว้ด้วย
2. คำนึงถึงลักษณะคำถามที่ดี และถามให้เป็นภาษาง่าย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นเป็นเรื่องง่ายที่จะตอบ
3. พยายามใช้คำถามหลาย ๆ ประเภททั้งคำถามแบบแคบ และคำถามแบบกว้าง คำถามแบบแคบจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างมโนคติ ส่วนคำถามแบบกว้างจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดระดับสูง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมโนคติในระดับที่สูงขึ้น
4. ถามผู้เรียนให้ทั่วทั้งชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามผู้สอน อาจจะทำให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากคำตอบของเพื่อน
5. ไม่ควรให้ผู้เรียนตอบพร้อมกันทั้งชั้น การตอบคำถามพร้อมกันทั้งชั้นจะทำให้ผู้เรียนบางคนไม่สนใจคำถาม ก่อให้เกิดความสับสนในกรณีที่มีคำตอบได้หลายคำตอบ และครูไม่สามารถประเมินได้ว่าผู้เรียนคนใดเกิดการเรียนรู้แล้วหรือไม่
6. ให้ผู้เรียนตอบคำถามด้วยความสมัครใจ การเรียนให้ผู้เรียนตอบคำถามโดยที่ผู้เรียนยังไม่พร้อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจในการตอบ
7. เมื่อถามคำถามแล้วผู้สอนควรเว้นระยะเวลา เพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเป็นการรอคำตอบของผู้เรียน
8. ไม่ควรทวนคำถามหรือคำตอบ เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่สนใจฟัง แต่ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นบ้าง
9. ถามคำถามจากง่ายไปยาก ซึ่งจะเป็นสิ่งเร้าให้ ผู้เรียนอยากตอบ ด้วยบางครั้งผู้สอนถามคำถามยากในตอนแรก ผู้เรียนทั้งชั้น ไม่สามารถตอบได้ทำให้ผู้เรียนท้อถอย
10. เมื่อได้คำตอบที่ยังไม่ชัดเจน หรือยังไม่สมบูรณ์ผู้สอนควรถามให้ผู้เรียนขยายคำตอบให้ชัดเจน และลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

11. ควรใช้กิจกรรมท่าทางและน้ำเสียงเป็นส่วนประกอบในการใช้คำถาม ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศของการใช้คำถามดียิ่งขึ้น เน้นเสียงในตอนที่ได้เห็นว่า เป็นจุดสำคัญของคำถาม ใช้ท่าทาง สีหน้าแสดงความเป็นปัญหาในการถาม

12. เมื่อถามคำถามแล้ว ผู้สอนไม่ควรชี้แนะแนวทาง หรือคำตอบให้ผู้เรียนทันที หรือผู้สอนตอบคำถามเสียเองจะทำให้ผู้เรียนไม่คิด

13. เมื่อผู้เรียนตอบถูกควรกล่าวคำชมบ้าง เพื่อเป็นกำลังใจให้ผู้เรียนอยากตอบคำถามต่อไปเมื่อผู้เรียนตอบคำถามผิดไม่ควรตำหนิ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, หน้า 186-187) ได้กล่าวถึงเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนสรุปได้ดังนี้

1. ในการถามคำถามไม่ควรเจาะจงผู้ตอบ หรือถามผู้เรียนตามลำดับ เพราะการรู้ตัวก่อนว่าจะตอบเมื่อใดนั้น จะทำให้ผู้ตอบไม่สนใจคำถามอื่น ๆ การเรียนรู้จึงไม่เกิดขึ้น
2. ในการถามคำถามไม่ควรถามซ้ำผู้เรียนคนเดิมบ่อยครั้ง เพราะการปฏิบัติดังนี้ผู้เรียนคนอื่น ๆ จะเกิดความน้อยใจที่ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของตน จึงทำให้ไม่สนใจบทเรียน
3. ในการถามคำถามไม่ควรเร่งรัดคำตอบจากผู้เรียน เมื่อถามคำถามไปแล้วควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดค้นหาคำตอบบ้าง
4. การถามคำถามควรใช้น้ำเสียงเร้าใจผู้ตอบ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากตอบมากขึ้น
5. ขณะที่ผู้ตอบหยุดคิดหรือลังเลที่จะตอบคำถามออกไป ผู้สอนควรให้กำลังใจส่งเสริมไม่ควรคาดคั้นคำตอบ หรือแสดงความเบื่อหน่ายเรียกผู้อื่นตอบแทน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ
6. ในการตอบคำถามผู้สอนไม่ควรคิดว่าต้องให้ผู้เรียนคนเดียวตอบคำถามนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหลาย ๆ คนได้ตอบ เพราะจะเป็นการกระจายความคิดและทำให้ได้ข้อสรุปที่ดี
7. ในการตอบคำถามของผู้เรียนอาจได้คำตอบที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่ค่อยมีเหตุผลนักผู้สอนควรหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถหาคำตอบที่ถูกต้องได้ไม่ควรปล่อยให้ผู้เรียนเข้าใจผิดต่อไปโดยอาจใช้คำถามใหม่หรืออธิบายเพิ่มเติม
8. คุณค่าของการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามจะหมดไปถ้าผู้สอนเป็นผู้ตอบคำถามเสียเองหรือถามในลักษณะที่ทบทวนความรู้ความจำผู้เรียนมากเกินไป
9. ควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองใน ชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม
10. ในการตอบคำถามหนึ่ง ๆ ควรให้ผู้เรียนช่วยกันหาคำตอบในหลายหลายแนวไม่ควรจำกัดเฉพาะคำถามเดียว

11. ใช้คำถามที่ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ
12. ควรวิเคราะห์คำถามที่ถามไปแล้วเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำมาใช้ในโอกาส

ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เทคนิคการใช้คำถามเป็นกลวิธีในการสอนที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการคิดหลากหลายแง่มุม และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ หากผู้สอนต้องการนำเทคนิคการใช้คำถามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถทำได้โดยเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ ในขณะที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้คำถามกับผู้เรียนได้โดยการใช้คำถามหลาย ๆ ประเภท การใช้คำถามควรให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ใช้ถามคำถามจากง่ายไปยากเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน หากผู้เรียนตอบคำถามถูกควรกล่าวคำชมเชย

บทบาทผู้สอนในการใช้คำถาม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, หน้า 20) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้สอนในการใช้คำถาม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกโดยการฟังการตั้งคำถามของผู้เรียนและการอภิปราย โดยพยายามชักจูงกระตุ้นให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปราย
2. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและเน้นย้ำกับผู้เรียนว่าไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูกที่สุด
3. ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงการถามและตอบที่ชี้แนะแต่ควรถามคำถามให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาภายในกลุ่มผู้เรียนการอภิปรายจะแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในมโนทัศน์ที่ถูกหรือผิดของผู้เรียน
4. ผู้สอนต้อง คิดตามไปด้วยในแต่ละคำถามเพื่อให้พร้อมในการสนับสนุนและเสนอแนะการแก้ปัญหาหนึ่งนั้นหรือกระตุ้นให้คิดแก้ปัญหาในขั้นตอนต่อไป
5. ฝึกการใช้ศิลปะในการถาม การใช้คำถามเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ผู้สอนต้องมีการศึกษาลักษณะคำถามที่ดีฝึกการใช้ศิลปะในการถามและฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้คำถามที่ดี

ข้อควรคำนึงถึงการใช้คำถาม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 68) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการใช้คำถาม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นคำถามที่ตรงประเด็นควรน้ำให้เฉพาะเจาะจงกระชับชัดเจน

2. ใช้ภาษาที่ง่ายแก่การเข้าใจทำให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกับความต้องการของผู้สอน
3. ถ้าผู้เรียนตอบถูกควรมีการเสริมกำลังใจและถ้าตอบไม่ถูกต้องควรมีการเสริม กระตุ้นให้พยายามต่อไป
4. ถ้าไม่มีคำตอบควรหาคำถามใหม่ ใช้คำถามที่ง่ายขึ้น หรืออธิบายขยายความ ทำให้ผู้เรียนได้แนวทางในการตอบ
5. ใช้คำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาและสติปัญญาของผู้เรียน
6. คุณกระตุ้นให้ผู้เรียนที่ไม่สนใจในคำถามให้มีส่วนร่วมในการคิดและตอบด้วย
7. ใช้คำถามให้กลมกลืนไปในขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้เป็นการถามที่ถูกต้องจังหวะและโอกาส

ประโยชน์ของการใช้คำถามในการ จัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 76) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้คำถามซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความสนใจและจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่การตั้งปัญหาหรือนำเข้าเรื่องใหม่
3. เพื่อกระตุ้นหรือเราให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง
4. เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดและตัดสินใจ
5. เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดของนักเรียน
6. เพื่อวินิจฉัยปัญหาข้อบกพร่องและจุดเด่นของผู้เรียน
7. เพื่อทบทวนหรือสรุปสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว
8. เพื่อประเมินและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน
9. เพื่อประเมินว่า ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่เพียงใด
10. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มีปรัชญาของหลักสูตรคือผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ทางการศึกษาปฐมวัยมาใช้ในการจัดประสบการณ์หรือเรียนรู้ ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น มีคุณธรรมจริยธรรมพร้อม

ทั้งมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีทักษะในการสร้างสรรค์งานใหม่จากการค้นคว้าวิจัยและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มุ่งผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ให้มีคุณสมบัติ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้สอน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
2. มีความรู้ ความเข้าใจใน หลักการ ทฤษฎี แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาปฐมวัย ได้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทชุมชนและสังคม
3. มีความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และเป็นผู้นำในศาสตร์ของทางการศึกษาปฐมวัย สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการทำงาน
4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และมีความรับผิดชอบต่อองค์กร
5. มีคุณประโยชน์ในการประมวลผล แปลความหมาย เลือกใช้และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทางการศึกษาปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม
6. มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาการศึกษาปฐมวัย รูปแบบหลากหลาย อย่างบูรณาการและสร้างสรรค์

โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้ผู้เรียนศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต ซึ่งแบ่งออกเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไปต้องเรียนไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพเฉพาะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาชีพครูแบ่งออกเป็นกลุ่มวิชาชีพบังคับ 30 หน่วยกิต กลุ่มวิชาชีพเลือก 6 หน่วยกิต วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพผู้สอน 18 หน่วยกิต หมวดวิชาเอกประกอบด้วย วิชาเอกบังคับ 69 หน่วยกิต วิชาการจัดการเรียนรู้วิชาเอก 6 หน่วยกิต และวิชาเอกเลือก 6 หน่วยกิต และหมวดวิชาเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยมีรายวิชาในหลักสูตรดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต
(1.1) กลุ่มภาษา	จำนวน 15 หน่วยกิต
30001101 ทักษะภาษาไทย	3 (2-2-5)
Thai Language Skills	
30001103 ภาษาไทยเชิงวิชาการ	3 (2-2-5)
Thai for Academic purpose	

30002101	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร English for Communication	3 (2-2-5)
30002103	ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ Academic English	3 (2-2-5)
30002104	ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ English for occupation	3 (2-2-5)
วิชาบังคับเพิ่มสำหรับนักศึกษาต่างชาติ		จำนวน 3 หน่วยกิต
30001102	ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ Thai for Foreigners	3 (2-2-5)
วิชาบังคับเพิ่มสำหรับนักศึกษาไทย		จำนวน 3 หน่วยกิต
โดยให้เลือกรียน 1 รายวิชา		
30003101	ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร Vietnamese for Communication	3 (2-2-5)
30003102	ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร Chinese for Communication	3 (2-2-5)
30003103	ภาษาลาวเพื่อการสื่อสาร Lao for Communication	3 (2-2-5)
(1.2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		จำนวน 6 หน่วยกิต
30004104	มนุษย์กับสังคมต่างวัฒนธรรม ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง Human and Multicultural Society in the Greater Mekong Subregion	3 (3-0-6)
30004105	คุณธรรม จริยธรรม และภาวะผู้นำ Morality, Ethics and Leadership	3 (3-0-6)
(1.3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์		จำนวน 6 หน่วยกิต
30005101	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน Science and Technology in Daily Life	3 (3-0-6)
30005102	คณิตศาสตร์และตรรกวิทยา Mathematics and Logic	3 (3-0-6)

(1.4)กลุ่มวิชาสหศาสตร์	จำนวน 6 หน่วยกิต
30006101 การรู้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ	3 (2-2-5)
Information, Media and Information Technology Literacy	
30006102 สุขภาพ กีฬา และสุนทรียภาพ	3 (2-2-5)
Health, Sport and Aesthetics	
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต
(2.1) กลุ่มวิชาชีพครู	จำนวน 54 หน่วยกิต
(2.1.1) วิชาชีพครูบังคับ	จำนวน 30 หน่วยกิต
31300301 ความเป็นครูมืออาชีพ	3 (3-0-6)
Professional Teachers	
31300302 ปรัชญาการศึกษา	3 (3-0-6)
Educational Philosophy	
31300303 ภาษาและวัฒนธรรม สำหรับครู	3 (2-2-5)
Language and Culture for Teachers	
31300304 จิตวิทยาสำหรับครู	3 (3-0-6)
Psychology for Teachers	
31300305 การพัฒนาหลักสูตร	3 (2-2-5)
Curriculum Development	
31300306 การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน	3 (2-2-5)
Instructional and Classroom Management	
31300307 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3 (2-2-5)
Research for Learning Development	
31300308 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3 (2-2-5)
Educational Innovation and Information Technology	
31300309 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3 (2-2-5)
Learning Measurement and Evaluation	
31300310 การประกันคุณภาพการศึกษา	3 (3-0-6)
Educational Quality Assurance	

(2.1.2) วิชาชีพครูเลือก	จำนวน 6 หน่วยกิต
31300401 การเรียนรู้ตลอดชีวิต Life-long Learning	3 (3-0-6)
31300402 การสอนโครงการ Project Teaching	3 (2-2-5)
31300403 การออกแบบบทเรียนออนไลน์ Online Lesson Designing	3 (2-2-5)
31300404 การศึกษาเด็ก Child Study	3 (3-0-6)
31300405 หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการบริหารการศึกษา Principles, Theories and Processes of Educational Administration	3 (3-0-6)
31300406 โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการศึกษา Statistical Package for Education	3 (2-2-5)
31300407 การศึกษากับชุมชน Education and Community	3 (2-2-5)
31300408 การศึกษาเปรียบเทียบ Comparative Study	3 (3-0-6)
31300409 การปฏิบัติงานบริหารทั่วไปในโรงเรียน General Administrative Functions in Schools	3 (3-0-6)
(2.1.3) วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	จำนวน 18 หน่วยกิต
31300311 การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 1 Professional Experience I	3 (0-9-0)
31300312 การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2 Professional Experience II	3 (0-9-0)
31300313 ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 Internship in School I	6 (0-18-0)
31300314 ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 Internship in School II	6 (0-18-0)

(2.2) กลุ่มวิชาเอก	81 หน่วยกิต
(2.2.1) กลุ่มวิชาเอกบังคับ	69 หน่วยกิต
31301301 การศึกษาปฐมวัย Early Childhood Education	3 (3-0-6)
31301302 จิตวิทยาพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย Development Psychology and Early Childhood Child Rearing	3 (2-2-5)
31301303 ภาษาและการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย Language and Literacy for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301304 ทักษะชีวิตและสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย Life and Social Skills for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301305 ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กปฐมวัย Arts and Crafts for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301306 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย Science Process Skills for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301307 คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย Mathematics for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301308 บุคลิกภาพ จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ สำหรับครูปฐมวัย Personality, Morality and Relationship for Early Childhood Teachers	3 (2-2-5)
31301309 กิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย Music and Physical Movement Activities for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301310 นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย Stories and Puppet for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301311 เกมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย Dialectic Games for Early Childhood	3 (2-2-5)

31301312	การศึกษาผู้ปกครองเด็กปฐมวัย Parents Education for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301313	การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย Assessment for Early Childhood Development	3 (2-2-5)
31301314	การวิจัยในชั้นเรียนทางการศึกษาปฐมวัย Classroom Research of Early Childhood Education	3 (2-2-5)
31301315	การศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กปฐมวัย Inclusive Education for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301316	ทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย Cognitive Thinking for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301317	การสัมมนาทางการศึกษาปฐมวัย Seminar in Early Childhood Education	3 (1-4-4)
31301318	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย Curriculum for Early Childhood Education	3 (3-0-6)
31301319	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเด็กปฐมวัย Sufficiency Economy for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301320	ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย English for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301321	หนังสือและวรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย Books and Literature for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301322	การจัดการชั้นเรียนเด็กปฐมวัย Early Childhood Classroom Management	3 (2-2-5)
31301323	การบริหารและการจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย Early Childhood Administration and Management	3 (3-0-6)
(2.2.2) กลุ่มวิชาการสอนวิชาเอก		ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
31301324	กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย 1 Learning Experience Management for Early Childhood I	3 (2-2-5)

31301325	กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย 2 Learning Experience Management for Early Childhood II	3 (2-2-5)
(2.2.3) กลุ่มวิชาเอกเลือก		ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนรายวิชาต่อไปนี้		
31301401	กิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัย Outdoor Activities for Early Childhood	3 (1-4-4)
31301402	คอมพิวเตอร์สำหรับครูปฐมวัย Computer for Early Childhood Teachers	3 (2-2-5)
31301403	นาฏลีลาสำหรับเด็กปฐมวัย Creative Dramatic for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301404	นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย Innovation of Early Childhood Education	3 (2-2-5)
31301405	สุนทรียภาพทางศิลปะสำหรับครูปฐมวัย Art Appreciation for Early Childhood Teachers	3 (2-2-5)
31301406	ภาษาสำหรับเด็กต่างวัฒนธรรม Language for Multi-culture Group of Early Childhood	3 (2-2-5)
31301407	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัย Culture and Folk Wisdom for Early Childhood Development	3 (2-2-5)
31301408	สุขภาพอนามัยสำหรับมารดาและเด็กปฐมวัย Health Care for Mother and Early Childhood	3 (2-2-5)
31301409	การวิจัยและพัฒนาสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย Research and Media Development for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301410	สิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย Environmental Education for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301411	โครงการทางการศึกษาปฐมวัย Project in Early Childhood Education	3 (2-2-5)

31301412	การออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ ของสมองสำหรับเด็กปฐมวัย Activity Design with Brain-compatible Learning for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301413	โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย Nutrition for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301414	ความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย Safety for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301415	การเล่นและสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย Play and Materials for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301416	โครงการศึกษาเอกเทศการศึกษาปฐมวัย Independent Study for Early Childhood	3 (2-2-5)
31301417	มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย Standard and Quality Assurance in Early Childhood Education	3 (2-2-5)
31301418	การคุ้มครองสิทธิเด็ก Children Right Advocacy	3 (2-2-5)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยนครพนม หรือเลือกเรียนจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยนครพนมรับรอง ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ยกเว้นหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป

สำหรับหมวดวิชาเอก เป็นหมวดวิชาที่นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกคนต้องเรียน เพื่อให้มีความรู้ทางด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติงานในฐานะผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อพัฒนาศักยภาพ และสร้างคุณลักษณะความเป็นครูปฐมวัยที่รู้สึก รู้กว้าง และรอบรู้ พร้อมทั้งจะออกไปเป็นครูปฐมวัยที่มีความรู้และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรายวิชาการระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ซึ่งจัดอยู่ในหมวดการจัดการเรียนรู้วิชาเอก มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยวิชาดังกล่าว

มีคำอธิบายรายวิชาคือ ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการ สาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียน แผนการจัดประสบการณ์ ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้

ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ความหมายของประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาคำว่าประสิทธิผล (Effectiveness) เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ ซึ่งพบว่านักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “ประสิทธิผล (Effectiveness)” ไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดดังนี้

Gibson, Ivancevich and Donnelly (1982, p. 812) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผล คือ การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายว่าจะได้รับผลลัพธ์อะไรบางอย่าง ซึ่งประสิทธิผลจะสูงหรือต่ำจะขึ้นอยู่กับการกระทำหรือความพยายาม โดยสามารถตรวจสอบได้จากผลที่เกิดจากการกระทำนั้นตรง ครบถ้วน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536, หน้า 169) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผล คือ ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 713) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล คือ ความสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น

กุลภัสสร มะเสนา (2555, หน้า 51-53) ได้สรุปความหมายของประสิทธิผล คือระดับการบรรลุผลสำเร็จของการปฏิบัติงานที่พิจารณาจากการที่ผลผลิตบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรหรือกระบวนการดำเนินงาน โดยถือได้ว่าประสิทธิผลเป็นตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

สมหมาย เทียนสมใจ (2556, หน้า 29) ได้สรุปความหมายของประสิทธิผล คือระดับความสามารถในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือการที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้น

และประสบผลสำเร็จอย่างดี รู้สึกพอใจในผลสำเร็จของงานนั้น รวมทั้งความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรอย่างคุ้มค่า และองค์กรสามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

สุภัค ยมพุก (2557, หน้า 30) ได้สรุปความหมายของประสิทธิผล คือผลที่เกิดจากการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ โดยพิจารณาจากผลของงานหรือประโยชน์ที่ได้รับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คือผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ในรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ซึ่งนักศึกษาจะต้องบรรลุตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้วิจัยจะนำเสนอประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ความหมายของความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความหมายของคำว่า ความสามารถ และการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า คำว่า Ability, Competency, Potential, core Competency เป็นคำที่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะมีความหมายว่า ความสามารถ สมรรถนะ และสมรรถภาพ ซึ่งการเลือกใช้คำภาษาอังกฤษเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับแนวคิดของนักวิชาการในแต่ละสาขาวิชาจะเลือกใช้ เช่น นักวิชาการใช้คำว่า “สมรรถนะ” แทนคำว่า Competency แต่เมื่อค้นหาความหมายของคำว่า “สมรรถนะ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พบว่าราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะนั้น

หมายถึง ความสามารถ ซึ่งคำว่าความสามารถตามแนวคิดทางจิตวิทยาใช้คำว่า Ability หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงาน หรือความสามารถ และความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน แนวคิดด้านการวัดและประเมินผลบุคคลใช้คำว่า Potential ที่มองถึงขีดความสามารถในการทำงานของบุคคลที่มีประสิทธิภาพ แนวคิดทางจิตวิทยาการใช้คำว่า Core competency ซึ่งหมายถึง ความสามารถหลักขององค์การธุรกิจที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ส่วนคำว่าสมรรถภาพ (Capability) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ต้องการทักษะทางวิชาชีพศักยภาพในการเรียนรู้ และความสามารถที่จำเป็นต่อความสำเร็จ (คณัฏ เทียนพุด, 2548 อ้างถึงใน เรชา ชูสุวรรณ, 2550, หน้า 25) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอความหมายของความสามารถตามแนวคิดของ นักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2552, หน้า 166) ได้ให้ความหมาย ของคำว่าความสามารถ ดังนี้ ความสามารถคือพลังที่แสดงให้เห็นถึงสมรรถนะการทำงานของคนในปัจจุบัน

รินรดี พรวิริยะสกุล (2554, หน้า 55) ได้ให้ความหมายของความสามารถ ดังนี้ ความสามารถหมายถึง ความชำนาญในการทำกิจกรรมหรืองานใด ๆ ก็ตาม ซึ่งความสามารถ ประกอบด้วย 3 ส่วนย่อยได้แก่ ความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะตัว

พรทิพย์ เอี้ยวประเสริฐ (2558, หน้า 39) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานตามเกณฑ์หรือมาตรฐานของงานที่กำหนดหรือสูงกว่างาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถ คือ ความรู้ ความชำนาญในทักษะที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งถือเป็นลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จไม่น้อยกว่าเกณฑ์หรือมาตรฐานของงานที่กำหนดไว้

ส่วนความหมายของการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะมี ความหมายเช่นเดียวกับคำว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ใช้คำว่า การจัดประสบการณ์แทนคำว่า การจัดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 39-43) ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แทนคำว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการออกแบบการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา ความหมายของคำว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

Briggs (1997 อ้างถึงใน รินรดี พรวิริยะสกุล, 2554, หน้า 47) ได้สรุปความหมายของ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้คือ กระบวนการครบวงจร

สำหรับการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบ ในการนำส่งความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้กระบวนการในการพัฒนานี้ ครอบคลุม การพัฒนาเอกสารการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การทดลอง การปรับปรุงการเรียน การจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน

ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 109) ได้ให้ความหมายการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการวางเค้าโครงของการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ที่ทำให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ถือเป็นขั้นตอนในการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะปรากฏ ในแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 204) ได้ให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือการวาง เค้าโครงการจัดการเรียนรู้ ก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้สอนจะเลือกว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาผู้เรียนผู้ให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของ การจัดการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ และทักษะในตัวผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมในการวัดและ ประเมินผลผู้เรียน ซึ่งการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนเห็นภาพรวมของการจัด การเรียนรู้ทั้งหมด

เมื่อนำความหมายของความสามารถ และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามที่กล่าว ข้างต้น มาผนวกกันจึงสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ความรู้ ความชำนาญของผู้สอนระดับปฐมวัยในการวางเค้า โครง การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งหากวิเคราะห์ความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้สอนระดับปฐมวัย จากความหมายของการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าผู้สอนระดับปฐมวัยต้องมีความรู้ ความชำนาญ ในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ เป้าหมายในการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การทดลอง การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน และ การเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งความรู้ ความชำนาญในการวิเคราะห์ ความต้องการในการเรียนรู้ เป้าหมายในการเรียน ในประเด็นนี้จะหมายถึงความรู้ความชำนาญ ในการวิเคราะห์หลักสูตร เนื่องจากประเทศไทยจัดการศึกษาแบบอิงเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น

การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ เป้าหมายในการเรียนจึงต้องเกิดจากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ที่รัฐกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ และเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ขั้นต่ำที่ผู้เรียนจะต้องได้รับ ซึ่งในการศึกษาระดับปฐมวัย จะมีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนของความรู้ ความชำนาญในการเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร จะหมายถึงการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จากองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ดังที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร 2) ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3) ด้านความสามารถในจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ และ 4) ด้านความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาด้านวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ดังนี้

ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร

เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรของผู้สอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความหมายของการวิเคราะห์หลักสูตร พบว่าการวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การพิจารณารายละเอียดของจุดมุ่งหมายและเนื้อหา แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ทั้งจุดมุ่งหมายและเนื้อหา เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลทางการศึกษา (สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร, ม.ป.ป.) จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และคู่มือการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือหลักสูตรสำหรับอายุต่ำกว่า 3 ปี และหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดปรัชญาทางการศึกษาไว้ดังนี้ “การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์ บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)
มีสาระสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็ก โดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4. จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 26) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนระดับปฐมวัยมีพัฒนาการตามวัยตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต โดยเมื่อผู้เรียนระดับปฐมวัยจบการศึกษา ผู้เรียนจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับวัย
สาระการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ไว้ 2 ส่วน ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งประสบการณ์สำคัญจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กปฐมวัยต้องทำอะไร เรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างไร ผู้สอนจะมีวิธีการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างไร โดยประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยจะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ส่วนสาระที่ควรเรียนรู้อาจกำหนดเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียด เพื่อให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียด

ขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหาแต่ต้องการ ให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระที่ควรเรียนรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยสาระที่ควรเรียนรู้จะประกอบไปด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราว เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ชรรษาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ดังนั้น ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้จะเป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ในหน่วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือเลือกใช้ รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 34-39)

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ สถานศึกษาได้นำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยตรง และสถานศึกษา อาจกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นได้อีกด้วย ซึ่งมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษาทุกมาตรฐานจะต้องนำมาวิเคราะห์ กำหนดตัวบ่งชี้ และ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละชั้นปีให้เห็นภาพชัดเจน โดยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ถูกแบ่ง ตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน รวม 12 ข้อ 29 ตัวบ่งชี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 26-33) ดังนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย

พัฒนาการทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพนิสัยที่ดี ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์
2. มีสุขภาพอนามัยสุขภาพนิสัยที่ดี
3. รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ

ประสานสัมพันธ์กัน 2 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์ และทรงตัวได้
2. ใช้มือตา-ประสานสัมพันธ์กัน

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 7 ตัวบ่งชี้ คือ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

2. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหว ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สนใจมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ชื่อสัตย์สุจริต

2. มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน

3. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

4. มีความรับผิดชอบ

พัฒนาการด้านสังคม

พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 8 ตัวบ่งชี้ คือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

2. มีวินัยในตนเอง

3. ประหยัดและพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม และความเป็นไทย ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

3. ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

พัฒนาการด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญาประกอบด้วย 4 มาตรฐาน 9 ตัวบ่งชี้ คือ

มาตรฐาน 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

2. อ่านเขียนภาพและสัญลักษณ์ได้

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีความสามารถในการคิดรวบยอด

2. มีความสามารถในการคิดเหตุผล
 3. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
- มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
2. แสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อกันเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
2. มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 56) ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า การที่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาการเด็กปฐมวัยใช้การจัดประสบการณ์แบบหน่วย เมื่อกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีแล้ว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาการเด็กปฐมวัย ต้องนำสาระการเรียนรู้รายปีที่วิเคราะห์ไว้พร้อมกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละพัฒนาการมาจัดเป็นหน่วยการจัดประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่แผนการจัดประสบการณ์

จากการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า พฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรของผู้สอนไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี การสร้างหน่วยการเรียนรู้จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ การวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับสาระการเรียนรู้ การวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้ การวิเคราะห์ประสบการณ์สำคัญกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวิเคราะห์การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สูตรในด้าน 1) ความสามารถในการสร้างหน่วยการเรียนรู้จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับสาระการเรียนรู้ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ความสามารถในการวิเคราะห์ประสบการณ์สำคัญกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ 5) ความสามารถในการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์กับสาระการเรียนรู้

ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกับการเรียนการจัดการเรียนรู้ในระดับอื่น ๆ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จะจัดในรูปกิจกรรมบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยเรียกว่า การจัดการประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 67) ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยจึงเรียกว่าแผนการจัดการประสบการณ์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่าแผนการจัดการประสบการณ์แทนคำว่าแผนการจัดการเรียนรู้ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของผู้สอนในระดับปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความหมายของแผนการจัดการประสบการณ์ ประเภทของแผนการจัดการประสบการณ์ องค์ประกอบของแผนการจัดการประสบการณ์ ลักษณะของแผนการจัดการประสบการณ์ที่ดี การจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ การประเมินแผนการจัดการประสบการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแผนการจัดการประสบการณ์ไว้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของแผนการจัดการประสบการณ์ตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้ กรมวิชาการ (2545, หน้า 1) กล่าวถึงแผนการจัดการประสบการณ์ไว้ว่า แผนการจัดการประสบการณ์ คือการจัด โปรแกรมการสอนของวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 85) ได้กล่าวถึงแผนการจัดการประสบการณ์ไว้ว่า แผนการจัดการประสบการณ์ คือ แนวทางการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เขียนไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ราบรื่น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 208) ได้กล่าวถึงแผนการจัดการประสบการณ์ไว้ว่า แผนการจัดการประสบการณ์ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดการประสบการณ์ หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยที่ผู้สอนได้เขียนไว้ล่วงหน้า ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล โดยการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นอย่างมาก

เพราะจะช่วยให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ราบรื่น

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ประเภทของแผนการจัดประสบการณ์ องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของแผนการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของแผนการจัดประสบการณ์ไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

ชนาธิป พรสกุล (2555, หน้า 85) ได้กล่าวถึงประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามี 2 ประเภท ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์ระดับหน่วยการเรียนรู้ เป็นแผนที่ระบุเฉพาะกิจกรรมหลัก ๆ ที่ผู้สอนหรือ ผู้เรียนทำโดยไม่มีรายละเอียดเป็นการเขียนเค้าโครงว่าใน 1 หน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนต้องทำอะไรบ้าง แต่ไม่ได้บอกว่าจะทำอย่างไรผลของการกระทำ หรือผลการเรียนรู้เขียนไว้กว้าง ๆ ไม่ลงลึกถึงพฤติกรรม ก่อนการทำการจัดการเรียนรู้ควรเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง

2. แผนการจัดประสบการณ์ระดับรายชั่วโมงหรือรายครั้ง เป็นแผนที่ระบุทั้งกิจกรรมหลักกิจกรรมย่อย และวิธีปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้น รวมทั้งมีการยกตัวอย่างและการถามคำถามเมื่อจบบทเรียน ผู้เรียนต้องแสดงผลการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนกำหนดไว้ในจุดประสงค์

ประเวศ เวชชะ (2558, หน้า 242-244) กล่าวถึงประเภทของแผนการจัดประสบการณ์ว่าประเภทของแผนการจัดประสบการณ์มี 3 ประเภท ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์ในระดับกระบวนวิชา (Course) คือ ผู้สอนจะปรับปรุงกระบวนวิชาหนึ่ง ๆ จากหลักสูตรรายวิชา มากำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้เป็น 1 ภาคการศึกษา เช่น วิชาแนะแนว จะกำหนดการจัดการเรียนรู้ประมาณ 14 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา

2. แผนการจัดประสบการณ์ในลักษณะหน่วยวิชา (Unit) คือ ผู้สอนจะกำหนดหัวข้อเรื่องหนึ่ง ๆ ในกระบวนการศึกษาว่าจะใช้ระยะเวลาที่คาบในการเรียนรู้

3. แผนการจัดประสบการณ์คาบเวลา (Lesson) คือการวางแผนในการจัดการเรียนรู้เป็นการกำหนดการจัดการเรียนรู้ ในหนึ่งคาบ (50 นาที) ซึ่งปัจจุบันนิยมเขียนการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้มากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์ มี 3 ประเภท ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ระดับหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์ระดับรายชั่วโมงหรือ

รายครั้ง ซึ่งผู้สอนต้องเลือกใช้แผนการจัดประสบการณ์ แต่ละประเภทให้เหมาะสมกับลักษณะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในระดับปฐมวัยจะนิยมใช้แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์ระดับรายชั่วโมงหรือรายครั้ง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยจัดอยู่ในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการผ่านการปฏิบัติกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม อันประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา นอกจากนี้ผู้สอนต้องเลือกใช้ประเภทของแผนการจัด การเรียนรู้ให้ถูกต้องแล้ว ผู้สอนควรศึกษาองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่สมบูรณ์

องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์อย่างหลากหลาย

ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดของนักการศึกษาดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2553, หน้า 86) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ไว้ว่าแผนการจัดประสบการณ์ในปัจจุบันมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 7 ประการ ได้แก่

1. เรื่องและเวลาที่ใช้สอน
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/ จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระสำคัญ
4. เนื้อหา (สาระ)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (กิจกรรมการจัดการเรียนรู้)
6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
7. การวัดและการประเมินผล

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 216) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

ส่วนนำ: จะประกอบด้วย รายวิชา/ กลุ่ม ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัด การเรียนรู้ จำนวนเวลาที่สอน

1. มาตรฐานการเรียนรู้ ในส่วนนี้ผู้สอนสามารถนำมาจากหลักสูตรแกนกลางตามกลุ่ม สาระที่สอน
2. ตัวชี้วัดชั้นปี ในส่วนนี้ผู้สอนสามารถนำมาจากหลักสูตรแกนกลางตามมาตรฐาน การเรียนรู้

3. สาระสำคัญ ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนแก่นของความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้ว เป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้ความสามารถที่ต้องการให้ติดตัวผู้เรียนไปตลอด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมควรระบุให้ครบสามด้านคือด้านความรู้ด้านทักษะและเจตคติค่านิยม

5. สาระการเรียนรู้ ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนระบุเนื้อหาสาระหรือแนวคิดของเนื้อหา/สาระที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เรียงลำดับเป็นข้อ ๆ

6. กิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสาระที่จัด เช่นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการเรียนรู้

7. การวัดผลประเมินผล ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนเกี่ยวกับการวัดประเมินผล ซึ่งสามารถแยกเป็น 3 ข้อย่อยดังนี้

7.1 วิธีการวัดและประเมินผล

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

8. สื่อการเรียนรู้/ แหล่งเรียนรู้ ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนไปศึกษา หรือวิทยากรบุคคลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่ผู้เรียน

9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ ในส่วนนี้ผู้สอนจะเขียนบันทึกหลังจากการจัดการเรียนรู้แล้วโดยแยกเป็น 3 หัวข้อย่อย ๆ ดังนี้

9.1 ผลที่เกิดแก่ผู้เรียน

9.2 ปัญหาที่พบจากการจัดการเรียนรู้

9.3 แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้ ส่วนนำ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (ม.ป.ป., หน้า 26-27) ได้ถึงลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเขียนสาระสำคัญควรเขียนสรุปความรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องชัดเจนครอบคลุมถ้ามีหลายเรื่องควรแยกเป็นข้อ ๆ
2. ต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจนควรเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับสาระสำคัญกำหนดพฤติกรรมเงื่อนไขและเกณฑ์ให้ชัดเจน
3. การเขียนเนื้อหาควรเขียนชื่อเรื่องใหญ่และมีหัวข้อเรื่องย่อยเป็นส่วนประกอบถ้ามีเนื้อหามากกว่นพิมพ์ไว้ในภาคผนวกในลักษณะของใบความรู้
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดดังนี้
 - 4.1 จัดกิจกรรมสนองจุดประสงค์ทุกข้อ
 - 4.2 ควรมีการนำการสอนการสรุปอย่างเป็นขั้นตอน
 - 4.3 จัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
 - 4.4 การเขียนขั้นตอนกิจกรรมควรมีรายละเอียดชัดเจนให้ผู้อื่นสามารถนำไปใช้ได้

ควรระบุว่าทำอะไรทำอย่างไรเพื่ออะไร

- 4.5 การแนบรายละเอียดของกิจกรรมภาคผนวกต้องเก่ายู่ให้ชัดเจนในขั้นกิจกรรม
5. สื่อการสอนที่ใช้ควรยึดหลักหาง่ายประหยัดสร้างสรรค์เหมาะสมซึ่งควรมีลักษณะดังนี้
 - 5.1 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน
 - 5.2 ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น
 - 5.3 สามารถย่อหรือขยายสิ่งที่จะเรียนรู้แทนของจริงได้
 - 5.4 ผู้เรียนจำได้นานกว่าการรับฟังอย่างเดียว
 - 5.5 มีส่วนเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้ผู้เรียน
6. การวัดผลการเรียนต้องเขียนไว้ให้ชัดเจนด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลาย
7. ภาคผนวก ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ควรกล่าวอ้างให้ชัดเจนว่าอยู่ที่ใดเพราะส่วนนี้จะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้เห็นชัดขึ้น

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ไว้แตกต่างกัน

ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545, หน้า 22-23) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์
ดังนี้

1. เลือกรูปแบบแผนการจัดการประสบการณ์โดยนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้
 2. ตั้งชื่อแผนการจัดการประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้
 3. กำหนดเวลา าระบุนระดับชั้น
 4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้รายปี/ รายภาคที่เลือกไว้ นำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาโดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของ Lynn Morris ซึ่งได้กล่าวถึงการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าต้องประกอบด้วย
 - 4.1 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องเขียนแบบบรรยายจุดหมายปลายทางไม่ใช่วิธีการ
 - 4.2 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องสะท้อนถึงระดับต่าง ๆ ของทักษะที่เกิดขึ้น
 - 4.3 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องใช้คำกริยาที่เป็นรูปธรรม และใช้องค์ประกอบ 3 ส่วนตามแนวของ Robert Mager คือ พฤติกรรม สถานการณ์หรือเงื่อนไข และเกณฑ์
5. เลือกวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้ว เฉพาะตัวที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติของวิชา
 6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนรู้
 7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความง่ายของเนื้อหานั้น
 8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม
 9. เลือกอุปกรณ์ในการประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่เลือกมา เช่น รูปภาพบัตรคำวีดิทัศน์ เป็นต้น
 10. ทำลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึง ธรรมชาติวิชาตามจุดประสงค์นำทาง
 11. กำหนดการวัดและประเมินผลโดยระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งที่เกิดระหว่างเรียนตามจุดประสงค์นำทาง และที่เกิดหลังจากการจัดการเรียนรู้เมื่อจบการเรียนรู้โดยใช้การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น ปฏิบัติจริง ทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 67) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัด
 ประสพการณ์ ได้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์
 (จุดมุ่งหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปี
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้
4. กำหนดรูปแบบการจัดประสพการณ์ รูปแบบที่นิยมใช้จัดประสพการณ์ในระดับ
 ปฐมวัย คือการจัดแบบหน่วยการจัดประสพการณ์ ซึ่งผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัด
 ประสพการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสพการณ์ตามความสนใจของเด็ก
 โดยพิจารณาข้อมูลของหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้สามารถ
 ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ซึ่งการจัดประสพการณ์แบบหน่วย ผู้สอนสามารถกำหนดหัวเรื่อง
 เพื่อใช้เป็นการดำเนินการจัดประสพการณ์ให้กับผู้เรียนสามารถทำได้ 3 วิธี ได้แก่

วิธีที่ 1 เด็กเป็นผู้กำหนด

วิธีที่ 2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

วิธีที่ 3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

5. การเขียนแผนการจัดประสพการณ์ ผู้สอนสามารถเขียนแผนการจัดประสพการณ์ตาม
 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 นำหน่วยการจัดประสพการณ์ มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้

เมื่อได้หน่วยการจัดประสพการณ์แล้ว ผู้สอนกำหนดรายละเอียด สาระการเรียนรู้ ให้เข้ากับหัวเรื่อง
 หน่วยการจัดประสพการณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยประสพการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้
 ซึ่งสาระที่ควรรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาให้ทั้งนี้เพื่อประสงค์
 ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยง่ายสะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมใน
 ชีวิตของเด็ก

5.2 สังเกตหรือระดมความคิดจากผู้เรียน ในขั้นนี้ผู้สอนอาจสนทนากับผู้เรียน
 เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีประสพการณ์เดิมในหัวเรื่อนั้นมากน้อยเพียงใด อยากทราบอะไร
 เพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตร เพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้ในหน่วยหรือหัวเรื่อง
 นั้น ๆ

5.3 การเขียนแผนการจัดประสพการณ์ เมื่อได้ขอบข่ายที่เด็กต้องการรู้และสาระที่
 ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มแล้ว ผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสพการณ์โดยคำนึงถึงมาตรฐาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบ
ประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด คือ กิจกรรม และการประเมิน

การประเมินแผนการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแผนการจัดประสบการณ์
ไว้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ
นักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

กรมวิชาการ (2540, หน้า 129) ได้กล่าวถึงการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

1. การประเมินบริบท เป็นการประเมินขั้นการวางแผน เพื่อตรวจสอบว่าได้มี

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนแนวโน้ม
การพัฒนาท้องถิ่น เพื่อกำหนดเป็นทางเลือกในการนำมาจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

ให้สอดคล้องซึ่งอาจจะไปบริบท ซึ่งอาจใช้เทคนิคการวิเคราะห์หลาย ๆ แบบ เช่น การสำรวจ
ความคิดเห็นการศึกษาเอกสารการประชุม ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินบริบท ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ
เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจที่จะกำหนดรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง
กับบริบทของท้องถิ่น

2. การประเมินผลตัวบ่อน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบ ทรัพยากร และความสามารถ
ที่มีอยู่ในโรงเรียน และท้องถิ่นว่าสามารถนำมาใช้ หรือวางแผนแนวทางปฏิบัติ วิธีการดำเนินงาน
ให้บรรลุผล หรือเลือกแหล่งสนับสนุน และวิธีการเพื่อให้บรรลุผล ถ้าตัวบ่อนไม่เพียงพอแม้ว่า
จะกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดีเพียงใด ก็อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถ
บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินระหว่างใช้แผนการจัดประสบการณ์
ต้องมีการควบคุมกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ให้ดำเนินไปได้และ
ตรวจสอบข้อบกพร่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น และรวบรวม
ข้อมูลบันทึกไว้เป็นหลักฐานในการปรับปรุงแผนแผนการจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การประเมินผลผลิต เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจากการประเมินบริบท
ตัวบ่อน และกระบวนการจึงได้ผลผลิตออกมา ซึ่งผลผลิตเป็นไปตามจุดประสงค์ของแผนการจัด
ประสบการณ์หรือไม่ กล่าวคือผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่
โดยการประเมินครั้งสุดท้ายนี้จะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
แผนการจัดประสบการณ์อย่างไร ที่จะทำให้แผนการจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพและเหมาะสม
กับผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น การประเมินขั้นนี้ต้องมีการสร้างเกณฑ์ในการวัดและอาจต้องนำไป
เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่แล้วของโรงเรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า170) ได้กล่าวถึงการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ว่าอาจดำเนินการได้ 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบแผนการจัดประสบการณ์ก่อนนำไปใช้สอนจริง ว่าแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนถูกต้องตามรูปแบบการเขียนแผนการจัดประสบการณ์หรือไม่ แต่ละหัวข้อในแผนการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสมสอดคล้องครอบคลุม ถูกต้องตามหลักวิชาการ และที่สำคัญแผนการจัดประสบการณ์นั้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ มีสิ่งใดที่ยังบกพร่องควรปรับปรุงแก้ไข

2. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติว่าไปตามแผนการจัดประสบการณ์โดยสังเกต และบันทึกปัญหาหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ทำให้แผนการจัดประสบการณ์ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ประสบความสำเร็จและมีประเด็นที่ควรแก้ไขปรับปรุงหรือไม่

3. การประเมินแผนการจัดประสบการณ์เมื่อสิ้นสุดการใช้แผนการจัดประสบการณ์ เป็นการประเมินภาพรวม เมื่อจัดการเรียนรู้จบแต่ละหน่วย หรือบท และเมื่อจัดการเรียนรู้จบทั้งรายวิชา เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่จัดทำขึ้นนั้นบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างไร

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544, หน้า 152) ได้กำหนดแนวปฏิบัติการประเมินแผนการจัดประสบการณ์นำไปใช้ดังนี้

1. ตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ตรวจสอบมาตรฐานผู้เรียน
3. ตรวจสอบมาตรฐานของหลักสูตรที่ใช้
4. ตรวจสอบเนื้อหา
5. ตรวจสอบสาระสำคัญ
6. ตรวจสอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
7. ตรวจสอบสื่อและแหล่งเรียนรู้
8. ตรวจสอบการวัดประเมินผล
9. ตรวจสอบกิจกรรมเสนอแนะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดประสบการณ์ กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ว่าสอดคล้องกันหรือไม่

และเมื่อจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์แล้วได้ผลตามจุดประสงค์หรือไม่ ดังนั้นการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ต้องประเมินทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดประสบการณ์จนถึงผลผลิต

การศึกษารายละเอียดของความหมายของแผนการจัดประสบการณ์ ประเภทของแผนการจัดประสบการณ์ องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ พบว่าพฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยประกอบด้วย การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับที่มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตร การเขียนสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้ การเขียนวิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในด้าน

1) ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน 2) ความสามารถในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับที่มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตร 3) ความสามารถในการเขียนสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) ความสามารถในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ความสามารถในการเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

ด้านความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกับการจัดการเรียนรู้ในระดับอื่น ๆ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จะจัดในรูปกิจกรรมบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยเรียกว่าการจัดประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 67) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้คำว่า การจัดประสบการณ์แทนคำว่าจัดการเรียนรู้ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของผู้สอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ลักษณะการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมในประเทศไทย ลักษณะการจัดประสบการณ์

แบบบูรณาการ หมายความว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

Good (1959, p. 214 อ้างถึงใน เยาวพา เศษะคุปต์, 2542, หน้า 117) ได้ให้ความหมายของคำว่าประสบการณ์ (Experiences) ไว้ว่า ประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการในการได้รับความรู้ หรือการเกิดทักษะ โดยการกระทำหรือการเห็นสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการของจิตสำนึกในการรับรู้ถึงความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยการมีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งต่าง ๆ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540, หน้า 49) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดระบบประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยควรได้รับ มีการกำหนดจุดประสงค์ แนวทางในการดำเนินกิจกรรม โดยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม ผู้สอนควรคำนึงถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับเด็ก เด็กกับเด็ก จัดสื่ออุปกรณ์ให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กจากกิจกรรม โดยให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 129) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหัวข้อหรือเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้แบบองค์รวมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 112) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานของมากกว่าหนึ่งสิ่งเข้าด้วยกันจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งในการจัดการเรียนรู้จะมีการบูรณาการได้หลายเรื่องเช่น การบูรณาการ สาระด้านพุทธิพิสัยทักษะพิสัยและจิตพิสัยการบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติการ บูรณาการกระบวนการคิดกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการ บูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้

พิมพ์พันธ์ เศษะคุปต์ และเพียว อินดิสุช (2557, หน้า11) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณคือการทำหน่วยย่อยที่สัมพันธ์กันมาผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ในตัวเอง

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2560, หน้า 155) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งรู้จริงในสิ่งที่ศึกษามาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม และสติปัญญา ตลอดจนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และตามที่คุณสอนได้วางแผนไว้ โดยการกำหนดจุดประสงค์ กำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรม กำหนดสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2553, หน้า 23) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเตรียมเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเองและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้น

ลักษณะการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยในประเทศไทย

สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2553, หน้า 23-24) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยในประเทศไทยไว้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหากพิจารณาจากตารางกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัยไทยจะประกอบด้วย การปฏิบัติกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้สอนต้องรู้จักนำกิจกรรมอื่น ๆ มาประกอบ เช่น การเล่านิทาน การร้องเพลง การท่องคำกลอน คำคล้องจอง การฝึกเด็กให้สงบ การเล่นนิ้วมือ สัมผัสร่างกาย การใช้เสียงประกอบต่าง ๆ โดยแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 57-66; สุณี บุญพิทักษ์, 2557, หน้า 22-34) ดังนี้

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระ ตามสัญญาณจังหวะเสียงเพลงดนตรี คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะอุปกรณ์

อื่น ๆ มาประกอบการขึ้นไหวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อวัยวะทุกส่วนได้มีการเคลื่อนไหวประสานสัมพันธ์กัน และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จังหวะ การควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย และส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมสองขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1 กิจกรรมพื้นฐานในขั้นนี้ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนฟังจังหวะสัญญาณข้อตกลงและปฏิบัติตาม

1.2 กิจกรรมสัมพันธ์เนื้อหา ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม หลังจากผู้เรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมพื้นฐานเสร็จแล้ว โดยผู้สอนจะนำสาระการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การเคลื่อนไหวตามข้อตกลงหรือคำสั่ง การเคลื่อนไหวแบบผู้นำผู้ตาม การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ การเคลื่อนไหวประกอบเพลง การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เป็นต้น หลังจากปฏิบัติตามกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเสร็จแล้ว ผู้สอนจะจัดกิจกรรมที่สงบอยู่กับที่ไม่ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย

2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระสำคัญตามหน่วยการจัดประสบการณ์ (หน่วยการเรียนรู้) ตามที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมด้านภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากการที่ผู้เรียนได้สนทนาตอบคำถามผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ได้สังเกต ได้ทดลอง เข้าใจเนื้อหาง่าย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ลักษณะการจัดกิจกรรมรอบตัวในชีวิตประจำวันตามหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะมีกระบวนการในการจัด ประสบการณ์ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ผู้สอนอาจใช้เพลงที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ คำกลอน คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ

2. ขั้นการจัดกิจกรรม เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ ที่ผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ตามที่ผู้สอนต้องการ ซึ่งผู้สอนได้ออกแบบการจัดประสบการณ์ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปฐมวัย เช่น การสนทนากันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน เกี่ยวกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการให้รู้

3. ขั้นสรุป เป็นกระบวนการที่ผู้สอนหรือผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้มาตั้งแต่ตอนต้น ผู้สอนอาจสรุปเป็นคำคล้องจอง การสนทนาซักถาม หรือวิธีการใดก็ได้ให้เด็กได้ทักษะสำคัญ

3. กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะอย่างอิสระ เช่น การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ การตัด ปะ ฉีก การพับ ฯลฯ ซึ่งการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ผู้สอนควรจัดเตรียมกิจกรรมไว้วันละ 3-5 กิจกรรม โดยให้เด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมอย่างน้อย 1-2 กิจกรรม การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา ฝึกการทำงาน เป็นกลุ่มความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

4. กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรีเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นอย่างอิสระ ตามมุมประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดขึ้นไว้ในชั้นเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเสรีจัดขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาการการฟัง พูด การคิดและจินตนาการ การเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย การช่วยเหลือ แบ่งปัน การเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น การจัดมุมประสบการณ์ผู้สอนสามารถจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความพร้อมของผู้สอน และบริบทของชั้นเรียน แต่สิ่งสำคัญสำหรับการจัดมุมประสบการณ์ คือผู้สอนควรมีการจัดเปลี่ยนหมุนเวียนสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในมุมประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมเสรีผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้หลายลักษณะ เช่น การเปิดโอกาสให้เด็กเลือกปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมในเวลาเดียวกันอย่างอิสระ ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างน้อย 1-2 อย่าง หรือตามข้อตกลงที่มีร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

5. กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสออกมาเรียนรู้ในห้องเรียน ผ่านการเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำเล่นทราย การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตา หรือบ้านจำลอง การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นเกมการละเล่นต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมกลางแจ้งจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กให้แข็งแรง และเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้กิจกรรมกลางแจ้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติตามกฎกติกา ฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการเล่นร่วมกับเพื่อน

6. กิจกรรมเกมการศึกษา

กิจกรรมเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา โดยใช้กิจกรรมการเล่นที่มีวิธีการเล่นตามชนิดของเกมแต่ละประเภท ซึ่งเกมการศึกษาจะมีกฎเกณฑ์ กติกาง่าย ๆ ผู้เรียนสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มก็ได้ การจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตจำแนก และการแก้ปัญหาค้นหาเหตุผล การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา และทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ ซึ่งเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ได้แก่ เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ภาพตัดต่อตามแบบ ฯลฯ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามตารางกิจวัตรประจำวันสามารถจัดได้ 6 กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน แต่ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนในระดับปฐมวัยครบทั้ง 4 ด้าน โดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดขึ้น ดังนั้น ผู้สอนควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับผู้เรียนในระดับปฐมวัย ให้สามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไว้ อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

Lardizabal (1970, pp. 142-143) ได้กล่าวถึงลักษณะของการสอนแบบบูรณาการว่า ลักษณะการสอนแบบบูรณาการ ผู้สอนควรยึดหลักการสำคัญว่าแกนกลางของประสบการณ์ต้องเกิดจากความต้องการของผู้เรียน และประสบการณ์ในการเรียนรู้ต้องจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Unit) ซึ่งหน่วยการเรียนรู้จะเกิดจากความสนใจของผู้เรียน แล้วแยกย่อยไปสู่กิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถตอบสนองสถานการณ์ที่กำหนดโดยรวมได้ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้สามารถแยกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. หน่วยเนื้อหาวิชา (Subject-matter unit) เป็นการเน้นเนื้อหาในตำรา หรือหัวข้อเรื่องต่าง ๆ หลักการ และสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องสภาพภูมิอากาศ ท้องฟ้า เป็นต้น
2. หน่วยความสนใจ (Center of interest unit) จัดเป็นหน่วยขึ้น โดยมีพื้นฐานที่ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน หรือจุดประสงค์เด่น ๆ ของผู้เรียน

3. หน่วยสร้างเสริมประสบการณ์ (Integrative experience unit) เน้นอยู่ที่ผลของการเรียนรู้และสามารถนำไปสู่พฤติกรรมปรับตัวของผู้เรียนแต่ละคน

ซำรง บัวศรี (2535 อ้างถึงใน อรทัย มูลคำ, 2542, หน้า 12) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้
2. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ
3. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ
4. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
5. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติ และการกระทำ

ที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง

อรัญญา สุชาลีโนบล (2542, หน้า 24) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีลักษณะสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ยึดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ซึ่งเป็นจุดประสงค์ใหญ่ ครอบคลุมทุกสมรรถภาพของมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่จะมุ่งเน้นการตอบสนองหลักสูตรมากกว่าผู้เรียน

2. ยึดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ หมายถึง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางกาย ความคิด ความรู้สึก

- 2.2 สาระของกิจกรรมต้องสอดคล้องกับชีวิตและสังคม ภูมิหลังของผู้เรียน

3. ยึดผู้เรียนเป็นหลักในการกำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดหลักความชอบ ความสนใจ ความถนัดการมีเวลาของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการ คือ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ต้องเกิดจากความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ สามารถเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นักการศึกษาได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2555, หน้า 113) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังนี้ การบูรณาการไม่ใช่วิธีสอนแต่เป็นวิธีการที่นำมาใช้เมื่อต้องการทำอะไรหลายอย่างพร้อมกัน เช่น เมื่อผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการผู้สอนต้องสร้างหลักสูตร (เนื้อหา) แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นที่มาของหลักสูตรแบบหน่วย โดยปกติการบูรณาการจะมีวิธีการที่นิยมใช้ 2 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1. วิธีสหวิทยาการ (Interdisciplinary model) เป็นวิธีที่ผสมผสานสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันจัดเป็นหน่วยคล้ายกับหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน
2. วิธีพหุวิทยาการ (Multidisciplinary model) เป็นวิธีนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปสอดแทรกในเนื้อหาสาระการเรียนรู้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2555, หน้า 129-130) และสุคนธ์ สนิทพานนท์ (2560, หน้า 155-156) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดคล้องกัน คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบคนเดียว/ การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบหลอมรวมหรือแบบสอดแทรก

รูปแบบการบูรณาการแบบผู้เรียนคนเดียว/ การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบหลอมรวมหรือแบบสอดแทรก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้สอนเพียงคนเดียวเป็นผู้จัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการจะเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา เช่น เรื่องน้ำ ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสาระ และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น การอ่านการเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความจริงจากหัวข้อที่กำหนด

2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน

รูปแบบการบูรณาการแบบคู่ขนาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาจยึดความคิดรวบยอด หัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเนื้อหาสาระที่ใกล้เคียงกัน มาวางแผนบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนานเพื่อขจัดปัญหาการจัดการเรียนรู้เนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน

3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ

รูปแบบ การบูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คณะผู้สอนในหลายสาขาวิชาได้นำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยง เพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้สามารถแยกสอนตามรายวิชาหรือจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องเดียวกันก็ได้

4. การบูรณาการแบบโครงการ/ การจัดการเรียนรู้เชื่อมโยงข้ามวิชา รูปแบบการบูรณาการแบบโครงการ/ การจัดการเรียนรู้เชื่อมโยงข้ามวิชา เป็นการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถสอนแบบบูรณาการผ่านโครงการ โดยผู้เรียนและผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาด้วยตนเองตามหัวข้อที่กำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถแบ่งออกได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ และการบูรณาการแบบโครงการ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่นิยมใช้มีสองรูปแบบ คือ รูปแบบสหวิทยาการและรูปแบบสหวิทยาการ ซึ่งในการเรียน การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยนิยมใช้รูปแบบวิธีสหวิทยาการ โดยผู้สอนจะยึดขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ตามจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนต้องการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบการบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไว้อย่างหลากหลายซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 130-132) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหัวเรื่อง (Theme) ที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการบูรณาการ โดยมีหลักการเลือกหัวข้อ ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีโอกาสได้เลือกเรียน
2. เป็นเรื่องที่สามารถโยงความสัมพันธ์ได้หลายวิชาหรือหลายกลุ่มประสบการณ์
3. เป็นเรื่องที่มีประสบการณ์เดิมสอดคล้องกับชีวิตจริงและมีความหมาย

ต่อผู้เรียน

4. เป็นเรื่องที่มีแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาคิดค้นอย่างหลากหลายและเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับท้องถิ่นกับความรู้ที่เป็นสากล

5. เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องที่เรียนให้น่าสนใจจะกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้
อยากเรียนเช่น บ้านแสนสุข โรคใกล้ตัว

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนผังความคิดโดยใช้หัวเรื่องเป็นแกนแล้วเชื่อมโยงไปยังวิชาหรือ
กลุ่มประสบการณ์อื่นเท่าที่จะเชื่อมโยงได้ (ไม่จำเป็นต้องลงไปทุกวิชาทุกครั้ง)

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์
อย่างเหมาะสมและสัมพันธ์กัน

ขั้นตอนที่ 5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเขียนแผนให้ชัดเจน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2558, หน้า 104-105) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัด
การเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกหัวข้อที่จะศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหัวข้อที่จะศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 หาแหล่งข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างกิจกรรมและวางแผน พัฒนากิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมตามแผน

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินผลการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 8 การแลกเปลี่ยนข้อมูลกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
ประกอบด้วย การกำหนดหัวเรื่อง (Theme) การตั้งชื่อเรื่อง การพัฒนาหัวข้อจากเรื่องที่ต้องการ
ศึกษา หาแหล่งข้อมูล การจัดทำแผนผังความคิด วางแผนออกแบบการจัดประสบการณ์แบบ
บูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินผลการจัดกิจกรรม
การแลกเปลี่ยนข้อมูลกิจกรรม ซึ่งขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจะเป็นแนวทางให้กับ
ผู้สอนในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและเขียนแผนการจัดการ
ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

การศึกษารายละเอียดของความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ลักษณะการจัดประสบการณ์ในระดับ
ปฐมวัยในประเทศไทย ลักษณะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ รูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ พบว่า พฤติกรรมหรือทักษะ
ที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ประกอบด้วย ผู้สอนสามารถ
กำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ที่เปิด

โอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ที่มีการผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะกระบวนการ และประสบการณ์สำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องกับชีวิต สังคมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ผู้สอนสามารถสร้างจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์โดยการบูรณาการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในด้าน 1) ความสามารถในการจัดประสบการณ์โดยมีการผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะกระบวนการ และประสบการณ์สำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง 2) ความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 3) ความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับชีวิต สังคมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 4) ความสามารถในการจัดประสบการณ์โดยการบูรณาการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และ 5) ความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

ด้านความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของผู้สอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป้าหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หลักในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ การกำหนดช่วงเวลาของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยไว้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอความหมายของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

นฤมล เนียมหอม (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ว่าการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่องแล้วนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้แก่ ผู้เรียน สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2553, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเลขปริมาณ (Quantitative) และค่าทางคุณลักษณะ (Qualitative) เพื่อใช้เป็นสารสนเทศที่ได้จาก

การประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่ผู้เรียน ทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน อีกทั้งยังใช้ในการประเมินตัดสินประสิทธิภาพในการจัดการกิจกรรมการเรียน การจัดการเรียนรู้ และความพอใจเพียงของหลักสูตร

นฤมล โหลทองคำ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู่ว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ มาสรุป เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน แต่ละด้านเป็นรายบุคคล และมีการบันทึกรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน แต่ละคนให้ถึงขั้นสูงสุด ตลอดจนใช้รายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความสามารถของผู้เรียนทั้งในเชิง ปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการประเมินและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

เป้าหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และบุญบง ดันตวงส์ (2559, หน้า 33) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ เป้าหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับการศึกษา ซึ่งการประเมินในระดับ ปฐมวัยมีเป้าหมายดังนี้

1. เพื่อระบุสถานะภาพและความก้าวหน้าในการเจริญเติบโตพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็ก
2. เพื่อวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก ในชั้นเรียนและรายบุคคล
3. เพื่อระบุเด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือพิเศษ
4. เพื่อเก็บและจัดระบบข้อมูลสำหรับรายงานและสื่อสารกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง หลักในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 43) ได้กล่าวถึง หลักในการประเมินพัฒนาการ เด็กปฐมวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน

3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี
4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง จากกิจกรรมประจำวัน ด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายไม่ควรใช้แบบทดสอบ
5. สรุปผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ จัดทำข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ยึดหลักในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ โดยต้องประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ตามสภาพจริง และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครบทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งผู้สอนควรประเมินผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสรุปผลการประเมินและจัดทำข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามสภาพจริง

นฤมล เนียมหอม (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามสภาพจริง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
2. ใช้เครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินที่เหมาะสม คือการสังเกตหรือการสนทนากับผู้เรียนแล้วบันทึกอย่างเป็นระบบ วิธีการบันทึกอาจใช้วิธีการสำรวจรายการ การจดบันทึกพฤติกรรม มาตรฐานประมาณค่า วิธีการบันทึกวิธีทัศนบันทึกเสียง เก็บตัวอย่างงาน หรือใช้ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ทั้งนี้ผู้สอนควรเรียนรู้วิธีใช้เครื่องมือในแต่ละประเภท การเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง
3. บูรณาการการสอนกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทำให้ผู้สอนสามารถทราบพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน เข้าใจผู้เรียน รู้ว่าพัฒนาการของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรต่อไป งานที่สำคัญของผู้สอนในส่วนนี้คือผู้สอนต้องทบทวนว่าจะประเมินพัฒนาการตามรายการใด เลือกใช้เครื่องมือประเมินชนิดใด ประเมินในช่วงเวลาใด ในกิจกรรมประจำวันใดที่จัดขึ้น การวางแผนการประเมินพัฒนาการและ

การเรียนรู้ที่เหมาะสมและยืดหยุ่นจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควบคู่กับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น

4. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ควรเน้นที่ความก้าวหน้าของผู้เรียน ผู้สอน ควรบันทึกสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้ เพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ไม่ควรมุ่งสังเกต สิ่งที่ผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ การทราบสิ่งที่ผู้เรียนทำได้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถแนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนก้าวไปสู่พัฒนาการในขั้นที่สูงขึ้นได้ การเน้นที่ความก้าวหน้าของผู้เรียนถือเป็นการวินิจฉัยและช่วยแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

5. ให้ความสนใจทั้งกระบวนการและผลผลิต ในขณะที่ผู้เรียนร่วมกิจกรรมผู้สอนควร ให้ความสนใจกับกระบวนการในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ขณะที่ผู้เรียนกำลังลงชื่อมาโรงเรียน เมื่อผู้สอนสังเกตกระบวนการทำงานของเด็ก จะพบว่าผู้เรียนบางคนใช้วิธีการคัดลอกชื่อของตนเอง โดยมองจากชื่อที่ปักที่เสื้อทำให้ผลงานการเขียนมีลักษณะกลับหัว บางคนอาจเขียนได้อย่างรวดเร็ว จากความจำของตนเอง โดยที่ผลผลิตมีลักษณะใกล้เคียงกับคนที่เขียน โดยการคัดลอกจากแบบที่ ผู้สอนเตรียมไว้ หากไม่สังเกตกระบวนการย่อมทำให้ผู้สอนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือเด็กได้ อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามผู้สอนควรให้ความสนใจและตรวจสอบทั้งกระบวนการและผลผลิต ควบคู่กันไป

6. ประเมินจากบริบทที่หลากหลาย ผู้สอนจำเป็นต้องการประเมินพัฒนาการและ การเรียนรู้ของผู้เรียนจากบริบทที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ตรงตามสภาพจริงของ ผู้เรียนการค้นคว้าจากบริบทได้บริบทหนึ่ง อาจทำให้ไม่ได้ผลการประเมินที่แท้จริง เนื่องจาก ผู้เรียนอาจจะทำกิจกรรมในบริบทอื่น ได้ดีกว่าอีกบริบทหนึ่งก็ได้

7. การประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนต้องเฝ้าสังเกตผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การประเมินรายบุคคล นอกจากจะทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนแล้ว ยังช่วยให้ผู้สอนทราบความสนใจ ทัศนคติ ความคิดเกี่ยวข้องของผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนช่วยเหลือ สนับสนุนผู้เรียนได้ อย่างเหมาะสมอีกด้วย

8. ให้ผู้เรียนมีโอกาสประเมินตนเอง ผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นให้คิดไตร่ตรอง เพื่อ ประเมินความก้าวหน้าของตนเอง การที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนภาคภูมิใจ และเกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองต่อไป โดยผู้สอนอาจนำแฟ้ม สะสมผลงานของผู้เรียนมาใช้ในการให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง

วิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

นฤมล เนียมหอม (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้สอนควรวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลควบคู่กับการจัดประสบการณ์ โดยเป็นการวางแผนล่วงหน้า ทั้งนี้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1.1 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม หรือคำพูดของผู้เรียน ผู้สอนควรใช้เวลาในการสังเกตและเฝ้าดูผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีจุดเด่น ความต้องการ ความสนใจ และความต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดทั้ง นี้ผู้สอนต้องกำหนดเวลา แนวทางที่ชัดเจน และจดบันทึกไว้เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และสรุปพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 สนทนากับผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้การสนทนากับผู้เรียน ได้ทั้งแบบรายบุคคล และเป็นกลุ่มอย่างสอดคล้องกับกิจวัตรประจำวัน เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น พัฒนาการทางภาษาฯ

1.3 การเก็บตัวอย่างผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นวิธีการที่ผู้สอนรวบรวม และจัดระบบตัวอย่างผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน จากชิ้นงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ในกิจวัตรประจำวัน ผู้สอนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการเก็บรวบรวมผลงาน เช่น เก็บตัวอย่างผลงานการตัดกระดาษที่แสดงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านการตัดกระดาษของผู้เรียนเดือนละหนึ่งชิ้น แล้วนำมาจัดรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เป็นต้น

2. วิเคราะห์และจัดทำบันทึกข้อมูลของผู้เรียน ผู้สอนควรนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาวิเคราะห์และจัดทำบันทึกข้อมูลของผู้เรียน ทั้งในลักษณะของบันทึกข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล และบันทึกข้อมูลผู้เรียนทั้งชั้นเรียน

2.1 บันทึกข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลการทำบันทึกข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล จะช่วยให้ผู้สอนรู้จักความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทำให้ผู้สอนติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้สอนประเมินผู้เรียนอย่างครอบคลุมทุกรายการประเมิน ผู้สอนที่ทำบันทึกข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลจะสามารถช่วยส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน หรือให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2.2 บันทึกข้อมูลผู้เรียนทั้งชั้นเรียน การทำบันทึกข้อมูลผู้เรียนทั้งชั้นเรียนจะช่วยให้ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนในห้องเรียนที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถ หรือมีพัฒนาการในแต่ละด้านเป็นอย่างไร ส่งผลให้ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับผู้เรียนในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนทั้งชั้นเรียน

การกำหนดช่วงเวลาของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และบุษบง ตันติวงศ์ (2559, หน้า 33) ได้กล่าวถึง แนวทางในกำหนดช่วงเวลาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ว่า ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ สามารถแบ่งช่วงเวลาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. การประเมินเบื้องต้น สามารถเริ่มก่อนโรงเรียนเปิด เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กในชั้นเรียน
 2. การประเมินแบบต่อเนื่อง สามารถบูรณาการกับกิจกรรมที่ต่อเนื่องในวันเดียว ทำอย่างเป็นประจำทุกวัน
 3. การประเมินเป็นระยะ สามารถกำหนดช่วงเวลาการประเมินเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ช่วงต้น กลาง และปลายของภาคการศึกษา
 4. การประเมินเฉพาะ เน้นสามารถประเมินก่อนและหลัง เน้นของหลักสูตร หรือเมื่อมีความจำเป็น เช่น การประเมินก่อนและหลังการเรียนแบบโครงการที่จัดขึ้นเป็นพิเศษการประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาเรื่องวินัย
 5. การประเมินตามความจำเป็น สามารถประเมินเมื่อพบว่า มีเด็กคนใดคนหนึ่ง ที่คาดว่าอาจมีปัญหา หรือมีข้อหน้าเป็นห่วง ซึ่งประเด็นหลักในการประเมิน ประกอบด้วย
 - 5.1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านหลัก ๆ
 - 5.2 มาตรฐานการเรียนรู้หรือผลที่คาดหวังของหลักสูตรต่อเด็กแต่ละคน
- การศึกษารายละเอียดของความหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป้าหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หลักในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ วิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย วิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การกำหนดช่วงเวลาของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกถึงความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผู้สอนสามารถใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถระบุเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ได้ ผู้สอนสามารถสรุปผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ในด้าน 1) สามารถใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของ

เด็กปฐมวัย 2) ความสามารถเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์ 3) ความสามารถระบุเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ได้ 4) ความสามารถสรุปผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 5) ความสามารถนำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้

การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เนื่องจากความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสมรรถนะหนึ่งของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจะเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาในอนาคต ซึ่งเกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 2561, หน้า 31) ดังนี้

ตารางที่ 2-1 เกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ค่าน้ำหนักคะแนน	ระดับคะแนน
85 ขึ้นไป	A
80-84	B ⁺
75-79	B
60-69	C

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยนครพนม (มหาวิทยาลัยนครพนม, 2560, หน้า 49) มาพิจารณาระดับความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้วัดผลและประเมินผลเป็นระดับคะแนน และค่าระดับคะแนนหรือสัญลักษณ์ โดยการวัดผลและประเมินผลเป็นระดับคะแนนมี 8 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ตารางที่ 2-2 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนของมหาวิทยาลัยนครพนม

ระดับคะแนน	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.0
B ⁺	ดีมาก (very Good)	3.5
B	ดี (Good)	3.0
C ⁺	ดีพอใช้ (Fairly Good)	2.5
C	พอใช้ (Fair)	2.0
D ⁺	อ่อน (Poor)	1.5
D	อ่อนมาก (Very Poor)	1.0
F	ตก (Failed)	0

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

วัชรภรณ์ เฟ็งสุข (2551, หน้า 47) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2552, หน้า 166) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ผลการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอันเกิดจากกระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่ผ่านมา

ณัฐวุฒิ จันละมุด (2554, หน้า 49) ได้สรุปความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการนำมาวัดประสิทธิภาพที่ได้รับจากการเรียนการจัดการเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ไพศาล หวังพานิช (2533, หน้า 209 อ้างถึงใน พิรุณ โปษย สำโรงทอง, 2554, หน้า 14) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการจัดการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการจัดการเรียนรู้การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาที่สอนคือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะ พลศึกษาการช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหาเป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบผลสัมฤทธิ์

พะเยาว์ ดีใจ, บุญนา, พงนิษฐ์, ห้วยหงษ์ทอง, รติมา กานต์, เปรมสุข, อองาม และอนุชานันท์, อังสนา (2556, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียน การจัดการเรียนรู้เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมองของบุคคล เรียนแล้วรู้อะไรบ้าง

กิตติพงษ์ แห่งสกุล (2557, หน้า 57) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ผลจากการวัดความรู้ในเนื้อหาที่เรียนมา ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของสมอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ผลจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนล่วงหน้าไว้แล้วว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความสามารถ ทักษะอะไรจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถตรวจสอบได้จากคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ เพื่อการประเมินผู้เรียนอย่างประสิทธิภาพ

ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้จำแนกประเภทของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยขอเสนอประเภทของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

ชวาล แพร์ตนกุล (2552, หน้า 74-75) ได้แบ่งประเภทของแบบ ผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบของผู้สอน เป็นข้อสอบข้อปัญหาและ โจทย์ข้อคำถามต่าง ๆ ที่ผู้สอนสร้างขึ้นใช้เอง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบ ที่ปรับปรุงข้อสอบของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและใช้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น แต่จะให้ความสำคัญกับวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้และวิธีการแปลคะแนน ซึ่งมีลักษณะการสร้างแบบทดสอบบนพื้นฐานเดียวกับการสร้างข้อสอบในโรงเรียน

ศิริชัย กาญจนวาที (2552, หน้า 166-169) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. จำแนกตามผู้สร้าง สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการมาตรฐาน โดยสำนักทดสอบซึ่งมักออกแบบให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สามารถใช้ได้กับสถาบันการศึกษาทั่ว ๆ ไป โดยมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานสำหรับการให้บริการการดำเนินการสอบการตรวจให้คะแนน การแปลผลเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานระดับชาติการรายงานผลและการรายงานคุณภาพของแบบสอบ

1.2 แบบทดสอบที่ผู้สอนสร้าง (Teacher-made tests) เป็นแบบสอบที่ผู้สอนเป็นคนสร้างขึ้นมาใช้เอง ซึ่งมักเป็นแบบสอบที่ครอบคลุมเนื้อหาเฉพาะ ตามหลักสูตรของสถาบันใดสถาบันหนึ่ง หรือหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง โดยการตรวจให้คะแนนและการแปลผล จะทำการเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มที่สอบด้วยกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. จำแนกตามเนื้อหา เป็นแบบทดสอบที่สามารถใช้กับวิชาต่าง ๆ ได้ซึ่งสามารถจำแนกตามชื่อเนื้อหาของวิชาเช่นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์

3. จำแนกตามการใช้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

3.1 แบบทดสอบความพร้อม (Readiness tests) เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้วิชาเรียนหน่วยการเรียนเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนมีพื้นฐานเพียงพอหรือไม่จะได้ทบทวนหรือปูพื้นฐานที่จำเป็นก่อนเริ่มเรียนวิชาบทเรียนหน่วยการเรียนนั้น

3.2 แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnosis test) เป็นแบบสอบที่มุ่งวัดจุดเด่นจุดด้อยของทักษะการเรียนรู้สำคัญอันเป็นปัญหาของผู้เรียนแบบสอบมุ่งตรวจสอบกลไกองค์ประกอบย่อยที่ครอบคลุมกระบวนการสำคัญของทักษะที่เป็นเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อระบุว่าผู้เรียนมีปัญหาของการเรียนตรงจุดใด ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขและสอนซ่อมเสริม

3.3 แบบทดสอบสมรรถภาพ (Proficiency test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดว่าผู้สอบมีสมรรถนะถึงระดับที่เหมาะสมหรือยัง เพื่อใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับความสามารถสำหรับการคัดเลือกหรือให้สิทธิบางประการ เช่น การสอบใบขับขี่รถยนต์ การสอบความสามารถทางภาษา เป็นต้น

3.4 แบบทดสอบเชิงสำรวจ (Survey test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำรวจวัดระดับความรู้เชิงสรุปทั่วไปของนักเรียนหรือนักศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ แบบสอบจึงควรครอบคลุมเนื้อหาทั่วไปที่ผู้สอบได้ จากมวลเนื้อหาอย่างกว้าง เพื่อทดสอบผลการเรียนรู้ทั่วไปเช่นแบบสอบปลายภาคเรียน เป็นต้น

4. จำแนกตามการแปลผล สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

4.1 แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm-referenced test) เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ ความสามารถของผู้สอบ ข้อสอบอิงกลุ่มจึงถูกสร้างและเลือกมาใช้ เพื่อทำหน้าที่จำแนกระดับความสามารถของผู้สอบที่แตกต่างกัน คะแนนสอบที่ได้จึงนำไปใช้แปลความหมายโดยการเปรียบเทียบความรู้ความสามารถระหว่างกลุ่มผู้สอบด้วยกันเอง

4.2 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion-referenced) เป็นแบบสอบที่มุ่งวัดระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถอะไรบ้าง ข้อสอบอิงเกณฑ์ถูกสร้างให้ครอบคลุมความรู้และทักษะสำคัญของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น คะแนนสอบที่ได้จึงแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

5. จำแนกตามรูปแบบการตอบ สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

5.1 แบบสอบประเภทเสนอคำตอบ (Supply type) ประกอบด้วย

5.1.1 แบบสอบความเรียง (Essay test)

5.1.1.1 แบบสอบความเรียงไม่จำกัดคำตอบ (Essay-extended)

5.1.1.2 แบบสอบความเรียงจำกัดคำตอบ

5.1.2 แบบสอบแบบตอบสั้น (Short answer)

5.1.3 แบบสอบแบบเติมคำ (Completion)

5.2 แบบสอบประเภทเลือกคำตอบ (Selection type) ประกอบด้วย

5.2.1 แบบสอบแบบถูกผิด (True-false)

5.2.2 แบบสอบแบบจับคู่ (Matching)

5.2.3 แบบสอบแบบหลายตัวเลือก (Multiple-choice)

แต่ปัจจุบันการทดสอบที่นิยมใช้มี 2 รูปแบบ คือ การทดสอบแบบอิงกลุ่มและการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ความแตกต่างที่สำคัญของแบบทดสอบทั้ง 2 แบบนี้อยู่ที่วิธีการสร้างวิธีการตรวจสอบคุณภาพและวิธีการแปลผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก ซึ่งแบบสอบแต่ละชนิดมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนั้น ผู้สอนควรเลือกประเภทของแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่เหมาะสมกับขอบเขตและเนื้อหาของวิชาที่สอน เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จุดมุ่งหมายของการใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายหลายประการด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอแนวคิดของบุญศรี พรหมมาพันธุ์ และนวลเสน่ห์ วงเชิดธรรม (2545 อ้างถึงใน มนชิตา เรื่องรัมย์, 2556, หน้า 52-54) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. เพื่อจัดตำแหน่งผู้เรียน เป็นการจัดตำแหน่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถ กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถใกล้เคียงกันจัดไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียน การจัดการเรียนรู้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม การทดสอบเพื่อจัดตำแหน่งนี้ ต้องมีการทดสอบก่อนเรียนการจัดการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ ในการศึกษาจุดมุ่งหมายในการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อจัดตำแหน่งนิยมใช้กันใน 2 ลักษณะ คือ
 - 1) การแยกผู้เรียนออกเป็นประเภทตามระดับคะแนน (A B C และ D) และ 2) เพื่อคัดออก
2. เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนทราบศักยภาพของตนเองในขณะนั้น และใช้เป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเองทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ลักษณะนิสัย และทักษะต่าง ๆ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. เพื่อปรับปรุงการเรียน การปรับปรุงการเรียนการจัดการเรียนรู้ควรทำอย่างต่อเนื่อง อาจใช้เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยย่อย ซึ่งเมื่อพบผู้เรียนคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนควรศึกษาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของผู้เรียนว่ามีในเรื่องใด และหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องนั้น จากนั้นจึงประเมินผลอีกครั้ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 13-18) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของการใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการจัดการเรียนรู้ สามารถจำแนกตามระยะเวลาของการวัดและการประเมินผลได้ 3 ระยะ ดังนี้

1. วัดและประเมินผลก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นการหาสาระสนเทศของผู้เรียนในเบื้องต้น เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลก่อนการจัดการเรียนรู้ได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน เป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนต้องการเรียน โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงซ่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียนได้เป็นอย่างดี

1.2 ประเมินการรอบรู้ในเรื่องที่เรียนก่อนการเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียน มีความรู้และทักษะที่จะเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียน ว่าเริ่มต้นเรียนเรื่องนั้นๆ โดยมีความรู้เดิมอยู่เท่าไร และนำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แล้ว ว่าเกิดการพัฒนาหรือเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร ซึ่งทำให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ผู้สอน นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการประเมินไปใช้ เป็นข้อมูลในการจัดเตรียมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียนว่า มากเพียงใด จึงจะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้ ในขณะที่ไม่ทำให้ผู้เรียนที่มีความรู้เดิมอยู่แล้ว เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเสียเวลาไปในสิ่งที่ตนรู้อยู่แล้ว การประเมินความรอบรู้ก่อนเรียน มีขั้นตอนการปฏิบัติเหมือนกับการประเมินความพร้อม ต่างกันเฉพาะความรู้ ทักษะที่ประเมิน เท่านั้น

2. การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ทั้งนี้สาระสนเทศที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ

3. การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการจัดการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่งว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามที่ตามี่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียน ทำให้ผู้สอนสามารถประเมินได้ว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนเพียงใดและกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพียงไร ข้อมูลจากการประเมินภายหลังการเรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย ได้แก่

3.1 ปรับปรุงแก้ไขข้อเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์ของการเรียน

3.2 ปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน

4. เพื่อให้คำปรึกษาและแนะแนว ข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลจะช่วยให้ผู้สอนเนรธาบถึงความสามารถของผู้เรียนว่าผู้เรียนเก่ง อ่อน หรือค้อยอย่างไรซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงถือได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพยากรณ์นั่นเอง

5. เพื่อสรุปผลการเรียน เมื่อสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะใช้แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อสรุปการเรียนรู้ผลการเรียนทั้งระบบ และการตัดสินใจคะแนนได้-ตก ซึ่งถือเป็นการประเมินผล เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาคเรียน นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรายวิชา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาจนกระทั่งมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามที่หลักสูตรกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้สอนได้นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดตำแหน่งผู้เรียน ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน ปรับปรุงการเรียนการจัดการเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้

การสร้างและพัฒนาแบบสอบผลสัมฤทธิ์

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างและพัฒนาแบบสอบผลสัมฤทธิ์ไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดของศิริชัย กาญจนวาสี (2552, หน้า 174-191) ที่ได้เสนอกระบวนการสร้างและพัฒนาแบบสอบผลสัมฤทธิ์ จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ (Specification of purpose) เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ ซึ่งมีกระบวนการสามขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย กระบวนการนี้ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจุดมุ่งหมายของการเรียน และระบุคุณลักษณะหรือสมรรถนะที่ต้องการวัดในการสอบ จากนั้นผู้สอนจะแปลงลักษณะหรือสมรรถนะที่ต้องการ ให้มีลักษณะเป็นรูปธรรม โดยปกติแล้ว

นิยมเขียนเป็นลักษณะของพฤติกรรม หรือพฤติกรรมที่เป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนรายวิชานั้นแล้ว

1.2 วิเคราะห์เนื้อหา ผู้สอนวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร เนื้อหาของการเรียนการสอน เพื่อแยกแยะเนื้อหา และจัดรวมกันเป็นหน่วยย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน จากนั้นเรียงลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหา ว่าสิ่งใดควรสอนก่อนหรือสอนหลัง

1.3 วิเคราะห์กิจกรรมหรือประสบการณ์ ผู้สอนวิเคราะห์กิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ และวิธีการสอบที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของการเรียนรู้นั้น ซึ่งการวิเคราะห์หลักสูตรจะช่วยให้ผู้สอนมีความเข้าใจและสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้และการสอบได้ ว่ามุ่งเน้นการสร้างและวัดผู้เรียนเกี่ยวกับสมรรถนะอะไร ในเนื้อหาใด ในช่วงเวลาใด ซึ่งจะเป็นแนวทางสู่การออกแบบการสร้างแบบสอบในขั้นต่อไป

2. ออกแบบการสร้างแบบสอบ (Test design) การออกแบบการสร้างแบบสอบเป็นการกำหนดรูปแบบ ขอบเขต และแนวทางในการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสอบและแบบสอบที่มีคุณภาพ การออกแบบการสร้างแบบสอบจะมีกระบวนการในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การวางแผนการทดสอบ ผู้สอนจะต้องวางแผนการวัดผลหรือแผนการทดสอบเป็นขั้นแรก โดยผู้สอนจะต้องวางแผนการสอบให้สอดคล้องกับแผนการวัดผลที่กำหนดไว้ ซึ่งการวางแผนในขั้นนี้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้และสนองต่อแผนการวัดผลที่ต้องการว่าจะต้องการทำการทดสอบทั้งหมดกี่ครั้ง มีความถี่ ความความห่างของการสอบเท่าใด แต่ครั้งจะต้องครอบคลุมเนื้อหาจุดมุ่งหมายใด และใช้เวลาเท่าไร

2.2 กำหนดรูปแบบของแบบสอบ (Test formats) ผู้สอนจะต้องเลือกรูปแบบของแบบสอบว่ารูปแบบใดน่าจะเหมาะสมกับสมรรถภาพและเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการวัดสำหรับการทดสอบแต่ละครั้ง ซึ่งสามารถพิจารณาจากรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 แบบสอบอิงเกณฑ์ (Norm-referenced test) กับแบบสอบอิงกลุ่ม

2.2.2 แบบสอบข้อเขียน (Written test) กับแบบสอบปฏิบัติการ (Performance test)

2.2.3 แบบเสนอคำตอบ (Supply type) กับแบบสอบแบบเลือกตอบ (Selection type)

2.2.4 แบบสอบความเร็ว (Speed test) กับแบบสอบความสามารถ (Power test)

2.2.5 แบบสอบเป็นกลุ่ม (Group test) กับแบบสอบรายบุคคล (Individual test)

2.3 สร้างแผนผังการทดสอบ (Testing map) การสร้างแผนผังการทดสอบเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรจัดทำขึ้น เนื่องจากจะทำให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียน การจัดการเรียนรู้และการสร้างแบบสอบให้มีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้สอนมองเห็นจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด การให้น้ำหนัก ความสำคัญ ความถี่ ความบ่อยของการสอบ ตลอดจนรูปแบบของแบบสอบที่ได้

2.4 สร้างผังข้อสอบ (Test blueprint) เป็นการที่ผู้สอนสร้างตารางขึ้นมา เพื่อเสนอรายละเอียดของการทดสอบแต่ละครั้งว่าจะวัดเนื้อหา (Content) อะไร และจะวัดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ (Objectives) อะไร หรือจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดจากผู้เรียน ขอบเขตของเนื้อหาวิชา อาจเป็นหัวข้อย่อย หน่วยการจัดการเรียนรู้ก็ได้ ตลอดจนมีการกำหนด น้ำหนักความสำคัญหรือสัดส่วนของจำนวนข้อกระทง หรือข้อสอบ (Item) ที่จะสร้างขึ้นเป็นแบบสอบ (Test) สำหรับวัดพฤติกรรมตามขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ต้องการทดสอบแต่ละครั้ง

3. การเขียนข้อสอบ (Item writing) หลังจากการสร้างตารางผังข้อสอบแล้ว ผู้สอน จะมีความพร้อมสำหรับลงมือเขียนข้อสอบ ซึ่งการเขียนข้อสอบเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ผู้เขียน จำเป็นต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี และยังต้องมีความรู้ในเรื่องเทคนิคการเขียน ตลอดจน การฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ การเขียนข้อสอบที่ดีควรมีลำดับขั้นตอนการเขียนดังนี้

3.1 กำหนดแบบแผนข้อสอบ (Item specification) ผู้สอนควรกำหนดแบบแผน ข้อสอบซึ่งเป็นรูปแบบทั่วไปของข้อสอบที่สามารถใช้วัดสมรรถภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แต่ละจุดประสงค์ แบบแผนข้อสอบจะช่วยประหยัดเวลาในการเขียนข้อสอบครั้งต่อ ๆ ไปสามารถใช้สร้างข้อสอบเพื่อรวมเป็นแบบสอบได้หลายฉบับและเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบ คู่ขนานไปได้

3.2 ร่างข้อสอบ (Item design) การร่างข้อสอบนั้น ผู้สอนต้องลงมือสร้างข้อสอบ ตามแบบแผนข้อสอบของแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อเรื่อง ที่ต้องการวัด ซึ่งปริมาณข้อสอบควรให้ได้ตามสัดส่วนความสำคัญที่กำหนดไว้ การร่างข้อสอบ ควรเขียนแยกเป็นรายชื่อในบัตรข้อสอบ (Item card) ในบัตรข้อสอบควรออกแบบให้มีข้อมูล เกี่ยวกับ ชื่อวิชา จุดประสงค์ที่มุ่งวัด เนื้อเรื่อง คำถาม และคำตอบ ช่องสถิติสำหรับบันทึกผล การวิเคราะห์ข้อสอบ ค่าความยากอำนาจจำแนก ช่องสำหรับบันทึกการปรับปรุงและคำวิจารณ์

3.3 ทบทวนร่างข้อสอบ (Item review) ผู้สอนสามารถทบทวนร่างข้อสอบได้ 2 วิธี คือ

3.3.1 ทบทวนร่างข้อสอบโดยผู้เขียนข้อสอบ หลังจากผู้สอนได้ร่างข้อสอบไว้แล้ว เป็นระยะเวลาหนึ่ง ผู้สอนควรทบทวนเรื่องข้อสอบที่ตนเองเขียนขึ้นมาโดยพยายามนึกว่าตนเอง

เป็นผู้สอบ เพื่อตรวจสอบความตรงตามจุดประสงค์ สัดส่วนของข้อสอบ ความสมเหตุสมผล ความชัดเจนของภาษาที่ใช้

3.3.2 ทบทวนร่างข้อสอบโดยผู้อื่น ผู้สอนควรให้เพื่อนอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญ ช่วยตรวจสอบร่างข้อสอบเพื่อพิจารณาถึงความตรงของข้อสอบตามจุดประสงค์ ความครอบคลุม และความชัดเจนของทั้งคำถามและคำตอบ

3.4 บรรณาธิการข้อสอบ (Item editing) หลังจากกระบวนการทบทวนร่างข้อสอบ ผู้สอนทำการปรับปรุงข้อบกพร่องตามคำแนะนำที่ได้รับ จัดเกลาข้อความ และภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จากนั้นเรียบเรียงข้อสอบรวมกันเป็นแบบสอบที่พร้อมนำไปใช้ ซึ่งการจัดเรียงข้อสอบอย่างมีประสิทธิภาพควรดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 ถ้าแบบทดสอบประกอบด้วยข้อสอบหลายประเภท ควรแบ่งแบบสอบเอาเป็นตอน (Section) ข้อสอบที่อยู่ในตอนเดียวกันมันเป็นข้อสอบประเภทเดียวกัน โดยเรียงลำดับตอนของแบบสอบถามประเภทที่ตอบได้ง่ายไปสู่ประเภทที่มีความซับซ้อน ในการตอบ เช่น ข้อสอบแบบถูกผิดข้อ สอบแบบจับคู่ ข้อสอบแบบตอบสั้น ข้อสอบแบบหลายตัวเลือก และข้อสอบแบบเขียนตอบ

3.4.2 ในแบบสอบแต่ละตอนควรเรียงลำดับข้อสอบตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้จากจุดประสงค์ที่ไม่ซับซ้อน ไปสู่จุดประสงค์ที่ซับซ้อน เช่น ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

3.4.3 ข้อสอบแต่ละข้อในแต่ละตอนควรจัดเรียงตามลำดับความยากง่ายของข้อสอบโดยการเรียงจากข้อง่ายไปสู่ข้อยากขึ้นตามลำดับ

4. ทดลองใช้ข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ (Item tryout and analysis) แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์สำหรับการเรียนการจัดการเรียนรู้ โดยทั่วไปเมื่อสร้างแล้วทบทวนอย่างดีแล้วก็สามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าต้องการความมั่นใจ ควรนำข้อสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มผู้สอบที่ตั้งใจจะนำไปใช้จริง ควรมีก่อนตัวอย่างอย่างน้อย 50 คน (ถ้าเป็นไปได้ควรมีขนาดเป็น 100 คน) เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ก่อนข้างคงที่ และน่าเชื่อถือ จุดประสงค์ของการทดลองใช้ข้อสอบเพื่อให้ได้สารสนเทศว่า กลุ่มตัวอย่างตอบสนองต่อข้อสอบอย่างไรและมีปัญหาอะไรบ้าง การวิเคราะห์ผลการตอบจึงควรกระทำทั้งการวิเคราะห์ทางกายภาพ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อทำการคัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมมาจัดรวมเป็นของแบบสอบที่ต้องการต่อไป ซึ่งกระบวนการในการทดลองใช้ข้อสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบ มีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อสอบ (Item analysis) ประกอบด้วย

4.1.1 การวิเคราะห์ทางกายภาพ เป็นการแสวงหาข้อวิจารณ์ต่อข้อสอบทางกายภาพจากกลุ่มตัวอย่าง เช่น คำถาม คำตอบ ความเหมาะสมของภาษา ความยาวของแบบสอบ ระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น

4.1.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อสอบ (Item analysis) เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อ เกี่ยวกับความยากง่ายของข้อสอบ (Item difficulty) อำนาจจำแนกของข้อสอบ (Item discrimination) ตลอดจนประสิทธิภาพของตัวลวง (Effectiveness of distracters)

4.2 การคัดเลือกข้อสอบรวมเป็นแบบสอบ (Assembling the test) ในการเลือกข้อสอบ เพื่อรวมเป็นแบบสอบ ผู้สอนควรคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากมีความง่ายที่เหมาะสม และมีอำนาจจำแนกสูง ข้อสอบที่มีความยากง่ายพอเหมาะควรมีค่า P ประมาณ 0.5 แต่บางครั้งอาจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกไม่สูงมากนัก เพื่อให้มีข้อสอบที่วัดครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ เมื่อผู้สอนเลือกข้อสอบที่ดีและครอบคลุมเนื้อหา ให้รวบรวมข้อสอบมาจัดเรียงตามลำดับดังที่กล่าวข้างต้น เพื่อพิมพ์เป็นข้อสอบฉบับที่จะนำไปใช้ต่อไป

4.3 การวิเคราะห์แบบสอบ (Test analysis) หลังจากทีคัดเลือกข้อสอบที่ดี และมีคุณภาพเป็นรายข้อมารวมกันเป็นแบบสอบแล้ว ผู้สอนควรทำการวิเคราะห์แบบสอบที่ได้ทั้งในด้านความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น เมื่อนำข้อสอบไปใช้ผู้สอนควรจะทำกรวิเคราะห์และรายงานค่าดังกล่าวอีกครั้ง

5. นำแบบสอบไปใช้ (Test administration) หลังจากเตรียมแบบสอบเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนสามารถนำแบบสอบที่ได้ไปใช้วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีกระบวนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1 คำสั่ง (Direction) โดยปกติแบบข้อสอบจะประกอบด้วยคำสั่ง 2 ชุด คือ คำสั่งสำหรับผู้คุมสอบ จะเป็นคำสั่งที่ให้แนวทาง/ ทิศทางที่ชัดเจนในการจัดห้องสอบ แจกข้อสอบ เก็บข้อสอบ เวลาที่ใช้ และแนวทางแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการสอบ ซึ่งผู้คุมสอบจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด คำสั่งสำหรับผู้สอบ เป็นคำสั่งที่อธิบายการตอบอย่างชัดเจนว่า แต่ละตอนของแบบสอบจะให้คำตอบอย่างไร ตอบลงในตัวแบบตอบหรือกระดาษคำตอบ ลักษณะคำตอบควรมีทิศทางเป็นอย่างไร พร้อมทั้งกำหนดเวลาการตอบ และคะแนนไว้อย่างชัดเจน

5.2 การกำหนดเวลาของการตอบ (Time limits) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตอบขึ้นอยู่กับประเภทของข้อสอบ ความสลับซับซ้อนของจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด ตลอดจน

ระดับอายุของผู้ตอบ สำหรับข้อสอบประเภท Speed test มักจะมีเวลาที่จำกัดแต่ถ้าเป็น Power test ควรใช้เวลาเพียงพอที่ผู้สอบส่วนใหญ่สามารถ ทำข้อสอบได้ครบถ้วน

5.3 เงื่อนไขการสอบ (Testing conditions) ในการสอบแต่ละครั้งผู้คุมสอบควรจัด สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการสอบ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา ซึ่งผู้สอนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

5.3.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือสภาพแวดล้อมทั่วไป เช่น สถานที่สอบ ควรมียุทธศาสตร์ที่กว้างขวาง แสงสว่างพอเพียง ปราศจากกลิ่น/เสียงรบกวน มีอุณหภูมิที่พอเหมาะ มีการหมุนเวียนถ่ายเทอากาศได้ดี

5.3.2 สิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสอบเป็นอย่าง ยิ่ง เนื่องจากความเครียดและความวิตกกังวลจะทำให้ผู้สอบไม่สามารถแสดงความสามารถสูงสุด ออกมา ถ้าผู้สอบมีความเครียดและวิตกกังวลมากเกินไป ดังนั้นระหว่างสอบผู้คุมสอบจะต้อง ไม่สร้างบรรยากาศที่เป็นการเพิ่มความเครียด หรือสิ่งรบกวนในการสอบ ซึ่งผู้คุมสามารถ ดำเนินการ ดังนี้

5.3.2.1 ก่อนการสอบ ผู้สอนควรบอกให้ผู้สอบรู้ตัวล่วงหน้า รู้จุดประสงค์ของ การสอบ ขอบเขตเนื้อหาที่จะสอบ นำหนักความสำคัญของการสอบ ตลอดจนการนำไปนำไปใช้

5.3.2.2 ระหว่างการสอบ ผู้คุมสอบจัดสถานที่สอบให้ผู้สอบอยู่นอกทราบ ว่า กำลังทำการสอบ เช่น มีป้ายติด ปิดกั้นบริเวณ ไม่มีการเดินผ่านไปมา อย่าพูดในสิ่งที่ไม่จำเป็นก่อน การสอบเพราะผู้สอบจะต้องมั่นใจว่ามีการเบียดบังเวลาที่ใช้ในการสอบ ถ้ามีความจำเป็นต้อง ขัดจังหวะในการสอบ ผู้คุมสอบต้องพยายามใช้เวลาในการขัดจังหวะ ให้น้อยที่สุดเพราะจะทำให้ ผู้สอบเสียสมาธิหลีกเลี่ยงการให้แนวทางใด ๆ แก่ผู้ถาม ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องชี้แจง ผู้คุมสอบ จะต้องอธิบายกับผู้สอบทั้งห้อง และผู้คุมสอบจะต้องป้องกันการทุจริต ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญ ดังนั้นผู้คุมสอบต้องป้องกันและควบคุมมิให้การทุจริตเกิดขึ้น เช่น การจัดที่นั่ง การให้คำตักเตือน ที่เหมาะสม เป็นต้น

5.4 การตรวจให้คะแนน (Scoring) การตรวจให้คะแนนสามารถตรวจได้ 2 วิธี คือ การตรวจด้วยมือ (Hand scoring) และการตรวจโดยเครื่องจักร (Scoring machines) ซึ่งวิธีการตรวจ ใดที่ผู้ตรวจเลือกใช้ การให้คะแนนจะต้องมีความเป็นปรนัย (Objectivity) แนวทางที่จะส่งเสริม ความเป็นปรนัยของการตรวจให้คะแนน ผู้ตรวจให้คะแนนสามารถดำเนินการดังนี้

5.4.1 มีการบันทึกคำตอบที่ชัดเจนสมบูรณ์ การบันทึกคำตอบสามารถทำได้ 2 รูปแบบ คือ

5.4.1.1 ข้อสอบข้อเขียน ผู้สอบจะต้องบันทึกคำตอบอย่างชัดเจนตามคำสั่ง หากต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบ ผู้สอบจะต้องแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนตามคำแนะนำ ที่ระบุไว้

5.4.1.2 ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้อสอบที่ผู้คุมสอบจะต้องเป็นผู้สังเกต บันทึกข้อมูลลงในแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และการทำการประเมินผลงาน (Rating scale) ควรมีการบันทึกผลทันที และอย่างสมบูรณ์ ไม่ควรใช้วิธีการจำแล้วนำไปบันทึกผลภายหลัง

5.4.2 มีการเตรียมคำตอบถูกไว้สำหรับให้คะแนน (Scoring key) ผู้ตรวจ ต้องเตรียมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด หรือคำตอบที่เห็นพ้องกันของผู้เชี่ยวชาญไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้ในการตรวจให้คะแนน

5.4.3 มีการระบุเกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring criteria) การตรวจข้อสอบ ประเภทเสนอคำตอบหรือเขียนตอบ ผู้ตรวจข้อสอบควรระบุเกณฑ์ที่ชัดเจนว่าคำตอบควร ครอบคลุมประเด็นใดบ้าง แต่ละประเด็น มีน้ำหนักของคะแนนเท่าไร ควรวินิจฉัยในการให้ คะแนนอย่างไร

5.5 การนำผลไป (Using the results) ผู้สอนสามารถนำรายงานผลการสอบไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการจัดการเรียนรู้

6. การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบ (Test analysis) หลังจากนำแบบสอบไปใช้ ผู้สอน ควรนำแบบสอบมาศึกษาเพื่อให้ทราบลักษณะของข้อสอบ ซึ่งสามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของคะแนนสอบ ผู้สอนสามารถวิเคราะห์ค่าสถิติ เบื้องต้นของคะแนนสอบได้โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคะแนนสอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถทราบได้ว่าคะแนนของผู้สอบทั้งกลุ่ม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับใด และมีการเกาะกลุ่มของคะแนนมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้การศึกษา รูปทรงและการแจกแจงของคะแนนสอบ จะทำให้ได้สารสนเทศที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อ การแปลความหมายของคะแนนสอบ และการปรับปรุงแบบสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบสอบ อิงกลุ่ม ที่มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างผู้สอบด้วยตนเอง

6.2 การวิเคราะห์แบบสอบ หลังจากทราบค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้บรรยายลักษณะของ คะแนนสอบที่ได้แล้ว ผู้สอนควรทำการวิเคราะห์แบบสอบทั้งฉบับ เพื่อให้ทราบคุณภาพของ แบบสอบที่จะนำไปใช้จริงว่า สามารถวัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ เพียงไร ซึ่งจะเป็สารสนเทศที่สำคัญสำหรับบ่งบอกความคลาดเคลื่อนของการวัด ความน่าเชื่อถือ ของคะแนน และการแปลผลสอบ

7. การปรับปรุงแบบสอบ (Test revision) หลังจากวิเคราะห์แบบสอบถาแล้ว ผู้สอน ควรทำการปรับปรุงแบบสอบตามข้อบกพร่องที่พบ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มอื่น ๆ ที่มาจากประชากร

เป้าหมายเดียวกัน การนำไปใช้ควรเป็นไปตามเงื่อนไขมาตรฐานที่กำหนดไว้แล้วทำการวิเคราะห์ซ้ำอีกถ้าผลการวิเคราะห์ยืนยันว่าเป็นแบบสอบที่มีคุณภาพควรพัฒนาปกติวิสัยหรือเกณฑ์เพื่อเป็นบรรทัดฐานของการเปรียบเทียบความหมายคะแนนและเก็บไว้ในคลังข้อสอบไว้ใช้ต่อไป

เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดเกณฑ์การวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยนครพนม เนื่องจากรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นรายวิชาหนึ่งในหมวดวิชาเอก ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (5ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ 2556 โดยมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (มหาวิทยาลัยนครพนม, 2560, หน้า 49) ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยดำเนินการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนทุกภาคการศึกษาการวัดและประเมินผลเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่คณะเจ้าของรายวิชาจะกำหนดซึ่งอาจจะกระทำโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน การประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมการสอบหรือวิธีอื่นตามที่คณะเจ้าของรายวิชา จะกำหนดในแต่ละรายวิชาไว้ในหลักสูตรซึ่งการสอบอาจมีได้หลายครั้งและการสอบประจำภาคการศึกษาหมายถึงการสอบครั้งสุดท้ายของรายวิชานั้น

2. ทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนนักศึกษาต้องเข้ารับการวัดและประเมินผลตามกิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นกำหนด และต้องเข้าเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด โดยมีเวลาเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด

3. การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้วัดผลและประเมินผลเป็นระดับคะแนนและค่าระดับคะแนนหรือสัญลักษณ์ โดยการวัดผลและประเมินผลเป็นระดับคะแนนมี 8 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ตารางที่ 2-3 เกณฑ์การประเมินผลการเรียน

ระดับคะแนน	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.0
B ⁺	ดีมาก (Very good)	3.5
B	ดี (Good)	3.0
C ⁺	ดีพอใช้ (Fairly good)	2.5
C	พอใช้ (Fair)	2.0

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ระดับคะแนน	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
D ⁺	อ่อน (Poor)	1.5
D	อ่อนมาก (Very poor)	1.0
F	ตก (Failed)	0

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเกณฑ์การให้ระดับผลการเรียนด้วยระบบต่าง ๆ และการเทียบกันได้ระหว่างระบบของกระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 16-17) มาพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์เพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 กับเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 2-4 เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียนด้วยระบบต่าง ๆ และการเทียบกันได้ระหว่างระบบ

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้ค่าสะท้อนมาตรฐาน		
			5 ระดับ	4 ระดับ	2 ระดับ
4	A	80-100	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	
3.5	B ⁺	75-79	ดี	ดี	
3	B	70-74			
2.5	C ⁺	65-69	พอใช้		ผ่าน
2	C	60-64		ผ่าน	
1.5	D ⁺	55-59	ผ่าน		
1	D	50-54			
0	F	0-49	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	

จากตารางการเทียบกันได้ระหว่างระบบต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ที่ร้อยละ 70 หรือระดับคะแนน B ในระบบตัวอักษร ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยนครพนม

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายทัศนะ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของความพอใจตามตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

Oliver (2010, p. 6) ได้ให้ความหมายของคำว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะการณ์ ที่แสดงออกซึ่งความรู้สึกในทางบวกที่เกิดจากการเปรียบเทียบประสบการณ์ที่ได้รับบริการ กับสิ่งที่ ลูกค้าคาดหวัง หรือมากกว่าที่คาดหวังไว้

วัชรภรณ์ เฟื่องสุข (2552, หน้า 54) ได้สรุปความหมายของคำว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก หรือเป็นความรู้สึกพอใจชอบใจ ในการร่วมกิจกรรมและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

น้ำลิน เทียมแก้ว (2556, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของคำว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ ส่งผลให้ทัศนคติที่ดี เมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ของตนเอง

สุภาวดี กรณียกิจ และพงศ์เทพ จิระโร (2558, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกพอใจ เมื่อได้รับสิ่งที่คาดหวัง และเป็นไปตามความต้องการของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบประสบการณ์ที่ได้รับบริการ กับสิ่งที่บุคคลคาดหวัง ดังนั้นความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวิทยาลัยที่มีต่อรูปแบบ การจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวิทยาลัย จึงหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวิทยาลัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชา การศึกษาศรีปทุมวิทยาลัย ซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบประสบการณ์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้กับสิ่งที่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวิทยาลัยคาดหวัง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักการศึกษาได้แสดงทัศนะถึงปริมาณความพึงพอใจของบุคคลจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจควรเริ่มจากการศึกษาทฤษฎีการจูงใจ

ซึ่งทฤษฎีการจูงใจที่สำคัญคือทฤษฎีการจูงใจของ Maslow โดยทฤษฎีการจูงใจของ Maslow ประกอบด้วยความต้องการ 5 ประการ (ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2550, หน้า 119-121)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อให้มนุษย์มีชีวิตรอดได้แก่ อากาศ น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การพักผ่อน และความต้องการทางเพศ ซึ่งความต้องการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความต้องการตามธรรมชาติของร่างกาย หากความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว บุคคลจะมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้น

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ซึ่งในขั้นนี้บุคคลจะเกิดความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ส่งผลให้บุคคลเกิดพฤติกรรมความต้องการความปลอดภัยทางร่างกาย เช่น ความคุ้มครองให้พ้นจากอันตรายต่าง ๆ ที่จะมีต่อตนเอง ส่งผลให้เกิดการประกันชีวิต การดูแลรักษาความปลอดภัย การศึกษา และการออมทรัพย์ เป็นต้น

3. ความต้องการทางด้านสังคม เป็นความต้องการความรัก ความอบอุ่น มิตรภาพ การมีส่วนร่วม และการยอมรับทางสังคม ซึ่งความต้องการทางสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดการซื้อ เพื่อให้สังคมยอมรับตนเอง เช่น การซื้อเครื่องแต่งกาย สินค้าแฟชั่นต่าง ๆ การเป็นสมาชิกสมาคมต่าง ๆ

4. ความต้องการการยกย่อง เป็นความต้องการที่เกิดจากแรงกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและมั่นใจแก่ตนเอง ซึ่งความต้องการภายในจะแสดงให้เห็นจากความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อการยอมรับส่วนตัว ส่วนความต้องการภายนอกจะแสดงให้เห็นจากความต้องการเพื่อการยอมรับและยกย่อง การมีชื่อเสียง และการเคารพนับถือจากบุคคลอื่น

5. ความต้องการประสบผลสำเร็จในชีวิต หรือความพึงพอใจส่วนตัว เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะสนองศักยภาพของตนเอง ด้วยความสามารถและความต้องการที่จะเป็น เช่น นักกีฬาทีมชาติที่มีความสามารถย่อมมีความต้องการที่จะเป็นนักกีฬาเหรียญทองโอลิมปิก

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 อ้างถึงใน วัชรารภรณ์ เฟื่องสุข, 2552, หน้า 55) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจ ทางสังคมว่ามีอยู่ 5 ประการ ได้แก่

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive)
2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation motive)
3. แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว (Aggression motive)
4. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power motive)
5. แรงจูงใจใฝ่พึ่งพิง (Dependency motive)

ซึ่งแรงจูงใจที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ คือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน มีการพัฒนาในการเรียน ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิตในอนาคต Scott (1970, p. 124) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่ให้ผลเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว ส่งผลให้งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในเป้าหมายของงาน ควรปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานได้โดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของบุคคลจะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเรียนตามความสนใจและสามารถเลือกวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่นักเรียนถนัด และสามารถค้นหาคำตอบได้จะเกิดความพึงพอใจกับความสำเร็จในกิจกรรมเหล่านั้นมากขึ้น

การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวัย เป็นการวัดความรู้สึกพอใจหรือรู้สึกชอบของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของแบบวัดด้านเจตพิสัย

แบบวัดด้านเจตพิสัยเป็นแบบวัดที่ใช้วัดความรู้สึกนึกคิดของบุคคล โดยวัดในรูปแบบวัดเจตคติ แบบวัดความพึงพอใจ แบบวัดความสนใจ แบบวัดค่านิยม เป็นต้น ซึ่งมักเขียนในรูปของมาตราประเมินค่า ซึ่งจะมีทั้งแบบวัดที่เป็นเครื่องมือมาตรฐาน และเครื่องมือเฉพาะกิจ

รูปแบบของการวัด

การเขียนข้อคำถามมีหลายแบบ แต่ที่นิยมสร้างกันมี 2 แบบ ได้แก่

1. แบบวัดตามแนวคิดของ Likert

แบบวัดตามแนวคิดของ Likert เป็นแบบวัดการประมาณค่ารวม (The method of summated rating) และใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ การประเมินความเข้มของทัศนะ

ความเห็นหรือเจตคติที่ดีต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสามารถได้ทั้งเชิงสนับสนุน และไม่สนับสนุน ในการให้ค่าน้ำหนักคะแนนสำหรับที่จะเป็นข้อความสนับสนุนจะให้คะแนนที่แตกต่างกับข้อความที่ไม่สนับสนุนการให้คะแนน

สำหรับข้อความสนับสนุน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

สำหรับข้อความไม่สนับสนุน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

วิธีการสร้างแบบวัดตามแนวคิดของ Likert

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2559, หน้า 200-202) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวัดตามแนวคิดของ Likert ดังนี้

1. รวบรวมข้อความต่าง ๆ ที่แสดงทัศนคติ เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษามากที่สุด ทั้งในทางสนับสนุนและต่อต้าน
2. กำหนดจำนวนระดับ (Scale points) บนแบบวัด Likert การกำหนดจำนวนระดับบนแบบวัด Likert ควรมีจำนวนระดับเป็นเลขคี่ เช่น 5 หรือ 7 ซึ่งในทางปฏิบัตินิยมใช้มากที่สุด 5 ระดับ
3. นำเอาข้อความเหล่านี้ไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาทัศนคติตอบ
4. การให้คะแนนของข้อความในแบบวัด Likert สามารถเปลี่ยนระดับทัศนคติที่เป็นทางบวกเป็นคะแนนได้ โดยให้คะแนน 5 คะแนนถ้าผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดหลั่นคะแนนลงมาถึง 1 ถ้าตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในกรณีที่มีข้อความที่แสดงทัศนคติที่เป็นทางลบก็กำหนดคะแนนให้ในทางตรงข้ามคือให้ 1 คะแนน เมื่อตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 คะแนน เมื่อตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. เมื่อได้คำตอบจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำคะแนนของแต่ละคนมาเรียง และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้ 25 เปอร์เซนต์ของคะแนนสูงสุดเป็นกลุ่มสูง และ 25 เปอร์เซนต์ ของคะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ
6. ทำการแจกแจงความถี่เป็นรายชื่อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
7. หาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเป็นรายชื่อ
8. หาค่าอำนาจจำแนกของรายชื่อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยพิจารณาเป็นรายชื่อด้วยการใช้การทดสอบที (t-test)
9. ถ้าค่า t ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติ (> 1.96 ขึ้นไป) แสดงว่าข้อความนั้นสามารถจำแนกกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำได้
10. เลือกข้อความที่มีค่า t มีนัยสำคัญไว้เป็นแบบวัดตามแนวคิดของ Likert ที่จะนำไปใช้ต่อไป
11. หลังจากคัดเลือกข้อความได้แล้ว จากนั้นนำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง
12. การตอบแบบวัดตามแนวคิดของ Likert ผู้ตอบแบบวัดตามแนวคิดของ Likert จะต้องตอบทุกข้อ และคะแนนที่ได้ของแต่ละคนนั้นจะได้จากการนำคะแนนของข้อที่ผู้ตอบเลือกมารวมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วันเพ็ญ คำเทศ (2549) ได้ศึกษาผลของการเรียนการจัดการเรียนรู้ชีววิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสลี ดี ฟิงค์ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนอนุเหตุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการทางความสามารถในการเขียนอนุเหตุของนักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสลี ดี ฟิงค์ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาของนักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสลี ดี ฟิงค์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสลี ดี ฟิงค์ และ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสลี ดี ฟิงค์ กับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้องเรียน

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสไล ดี ฟิงค์ และกลุ่มควบคุมจำนวน 40 คน เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบประเมินความสามารถในการเขียนอนุเลขและ 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ เลสไล ดี ฟิงค์ มีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการ สัมพัทธ์ทางความสามารถในการเขียนอนุเลขในแต่ละช่วงพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ เลสไล ดี ฟิงค์ มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาเท่ากับ 75.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70 3) นักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ เลสไล ดี ฟิงค์ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนกลุ่มที่เรียนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ เลสไล ดี ฟิงค์ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชาดา นทีตานนท์ (2550) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้ศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักเรียนชายหญิงอายุระหว่าง 5-6 ปีกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้จากการสุ่ม 2 ขั้นตอนคือ สุ่มแบบกลุ่มด้วยการจับสลากมา 1 ห้อง เรียน จากทั้งหมด 7 ห้องเรียน และสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 15 คน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 ถึง 45 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพที่ซิติดีพีของเฮลเลน และเออร์บัน และแผนการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริง ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาวิตรี โรจนะสมิต อาร์โนล (2555) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาในมุมมองของนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ก่อน ระหว่างและหลังจากเรียนรู้

ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 3) เพื่อศึกษา พฤติกรรมการเรียนระหว่างเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาลัยการฝึกหัดผู้สอน มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร ซึ่งมีเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้แก่ แบบสำรวจสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ ในระดับอุดมศึกษา แบบสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักศึกษา แบบบันทึกออนไลน์ เว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และแบบสำรวจ ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนด้วยวิธีการรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ของการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในมุมมองของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ทุกหมวดวิชาผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย/ ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ในบางหมวดวิชาผู้สอนสืบค้นความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนเรียน เช่น หมวดวิชาเฉพาะ (วิทยาศาสตร์) และหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในทุกหมวดวิชา ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ โดยส่วนใหญ่เน้นทักษะการฟัง และทักษะการพูด มากกว่าทักษะอื่น ๆ และทุกหมวด วิชามีการให้ผู้เรียนได้ตรงหรือผู้เรียนสรุปความรู้ 2) หลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในรูปแบบ การมีส่วนร่วมมากขึ้น และนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดจากแนวคิดดั้งเดิม/ ส่งผ่านความรู้ ไปสู่แนวคิดก้าวหน้า/ สร้างความรู้ 3) พฤติกรรมการเรียนระหว่างเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปใน รูปแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ยังมีนักศึกษบางส่วนที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมระหว่างเรียน 4) ผลสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นรินทร์ วงศ์คำจันทร์ (2558) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบ Active learning ซึ่งผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 2) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัด การเรียนรู้แบบ Active learning 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน

ชั้นม.2/ 1 ที่กำลังศึกษาใน โปรแกรมความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีค่า E1/ E2 เท่ากับ 81.58/ 83.86 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/ 80 ตามที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เรื่องปฏิกิริยาเคมี มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เรื่องปฏิกิริยาเคมี มีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยาภักษ์ กุลพวง (2558) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องยีนส์และโครโมโซม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนกับเกณฑ์ระดับมาก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ในโรงเรียนศตวรรษที่ 45 จำนวน 45 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องยีนส์และโครโมโซม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญจพร สว่างศรี (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการจัดกิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์เชิงรุกมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการจัดกิจกรรมการสอนแบบเชิงรุก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการสอนแบบเชิงรุก และ 3) เจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการสอนแบบเชิงรุก นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาแคลคูลัส 1 ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์แบบเชิงรุก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัด

เจตคติทางการเรียนเมื่อสิ้นสุดการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้รับการสอนคณิตศาสตร์แบบเชิงรุกภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนคณิตศาสตร์แบบเชิงรุกเท่ากับร้อยละ 80.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาร้อยละ 80 มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

กมลฉัตร กล่อมอ้อม (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์พระราชากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเรียนรู้เป็นทีม สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาการศึกษาปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์พระราชาก่อนและหลังการทดลอง 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะ การแก้ปัญหาและทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์ พระราชาก่อนและหลังการทดลอง 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนการเรียนและหลังการเรียน 4) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาและ ทักษะการเรียนรู้เป็นทีมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนและหลัง 5) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์พระราชากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหลัง การทดลอง และ 6) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเรียนรู้เป็นทีมที่ได้รับการจัดการ การเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์ พระราชากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเพื่อให้ได้ห้องเรียน จำนวน 2 ห้องเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) อีกครั้งหนึ่ง ด้วยการจับฉลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์พระราชากับกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์พระราชามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักศึกษาที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์พระราชามีทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการ การเรียนรู้แบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 4) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

มีทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเรียนรู้เป็น ทีมหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการศาสตร์ พระราชามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการ ศาสตร์พระราชามีทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเรียนรู้เป็นทีมหลังการทดลองสูงกว่านักศึกษา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

Soltanzaadeh, Hashemi and Shahi (2013, pp. 127-131) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาใน โรงเรียนการาจ จำนวน 1013 คน ที่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี โดยแบ่งเป็นนักเรียนชาย 516 คน นักเรียนหญิงจำนวน 462 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนด้วยแบบสอบถาม AMST จากนั้นนำมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมการทดสอบทางสถิติ t-test ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Pekdogan and Kanak (2016, pp. 232-239) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ แนวทางการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการศึกษาก่อนวัยเรียน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ผู้สอนที่กำลังศึกษาในแผนกการศึกษาก่อนวัยเรียน จำนวน 30 คน แบ่งเป็นหญิง 24 คน ชาย 6 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบตามเงื่อนไขและการสุ่มตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการ สัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ คือนำข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูลผ่านการให้รหัสข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูลที่ให้รหัสตามประเด็นที่ทำการศึกษา แสดงข้อมูล สรุปและตีความข้อมูล ผลการวิจัยนักศึกษาค้นคว้าผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการศึกษาก่อนวัยเรียน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผู้สอน เน้นแนะและสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ และมีกระบวนการในการดำเนินการเป็นจำนวนมาก อย่างสมดุลและเป็นองค์รวมควรจัดให้มีห้องเรียนที่มีอุปกรณ์ครบครันเพื่อให้เด็กมีพื้นที่ ในการเคลื่อนที่

Yoshida (2016, pp. 77-84) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับการจัด การหลักสูตร: โดยมุ่งเน้นที่ “หลักสูตรการศึกษา” ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาผู้สอนชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 56 คน ที่เรียน ในรายวิชาหลักสูตรการศึกษา เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ สถิติที่ใช้

ในการแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและแบบประเมินการปฏิบัติงาน สถิติวิจัยได้แก่ t-test ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้นักศึกษาผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรและทักษะในการจัดการหลักสูตรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Virtanen, Niemi and Nevgi (2017, pp 1-20) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาผู้สอน ด้านความสามารถในการกำกับตนเอง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะสนับสนุนสมรรถนะทางอาชีพของนักศึกษาครู ร่วมกับการวิเคราะห์ความแตกต่างในการกำกับตนเองของนักศึกษาครู โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ นักศึกษาครูสาขาการจัดการเรียนรู้ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 422 คน จาก 2 มหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Universities) ในประเทศฟินแลนด์ เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ MANOVA และANOVA ผลการวิจัยพบว่า การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการบรรลุผลสำเร็จของสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างเช่น จุดมุ่งหมายและการเรียนรู้อย่างตั้งใจตลอดจนการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และความรับผิดชอบงานกลุ่ม เพื่อจะพัฒนาสมรรถนะที่ดีที่สุด นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการแรงจูงใจในการเรียนรู้ระดับสูงและกลยุทธ์ในการกำกับตนเองที่ดีเยี่ยม คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาครูที่มีแรงจูงใจระดับสูงในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เมื่อมีประสบการณ์ของการเรียนเชิงรุกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษาครูที่มีแรงจูงใจสูง และการกำกับตนเองในระดับปานกลางยังได้รับประโยชน์อย่างมากจากการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยงานวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยจะใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมการทดสอบทางสถิติ เพื่อให้ได้ผลการวิจัย และเป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีการรูปแบบการทดลองหลายรูปแบบ เช่น การศึกษากลุ่มเดียวและวัดก่อน-หลังการทดลอง (The one-group pretest-posttest design) และการเปรียบเทียบกับกลุ่มคงที่ (The static group comparison) ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ คือนำข้อมูลการจัดระเบียบข้อมูลผ่านการให้รหัสข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูลที่ให้รหัสตามประเด็นที่ทำการศึกษา แสดงข้อมูล สรุปและตีความข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันคือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำให้ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สูงขึ้น แต่ในปัจจุบันยังไม่มีการวิจัยที่นำเอาแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัด

ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ในการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย” ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้และจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

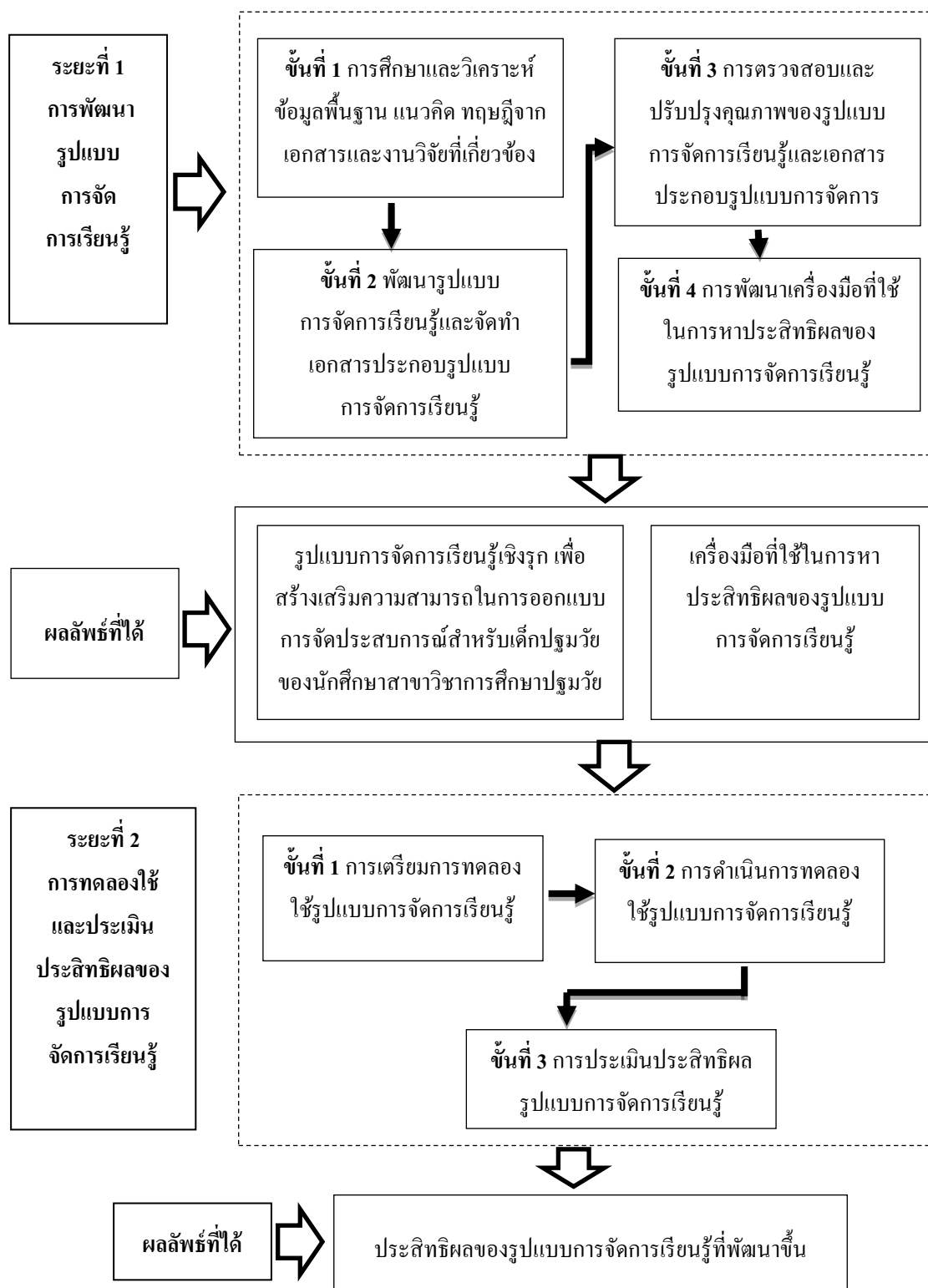
ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการวิจัยพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย แสดงได้ดังแผนภาพที่ 3-1

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายละเอียดการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา ดังต่อไปนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ตลอดจนศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่นำมาใช้แก้ปัญหา และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดย

1. ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เรื่องความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 49 คน จากนั้นนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความต้องการในการพัฒนาตนเองจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบคิดเป็นร้อยละ 89.58 การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 88.75 และ การจัดทำโครงการทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 87.92 เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 5 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่นักศึกษาต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

และการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยจำนวน 3 คน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนานักศึกษาศาขวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ออกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หลังจากนิเทศการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีความต้องการพัฒนานักศึกษาศาขวิชาการศึกษาปฐมวัยทางด้านวิชาการเพิ่มเติม ในเรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีการบูรณาการเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการและประสบการณ์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของผู้สอนที่เลี้ยง การประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อผลิตสื่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยศึกษาแบบสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) จากการค้นคว้ารวบรวมจากหนังสือ ตำรา รายงาน ทางวิชาการ ระบบอินเทอร์เน็ต และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนด้วยปรัชญาทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม 2) ทฤษฎีสรรคินิยม 3) แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (พิมพันธ์ เชชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดี, 2560, หน้า 92-93) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressive)

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมมีแนวคิดมาจาก John Dewey ซึ่งเป็นนักปรัชญาปฏิบัตินิยม นักการศึกษาและนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นได้จากการลงมือกระทำหรือที่เรียกว่าการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติซึ่งหมายถึงการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายต่อตัวเองอย่างอิสระแล้วจึงสร้าง องค์ความรู้ขึ้นมาโดย John Dewey ได้อธิบายการประยุกต์ความคิดเรื่องประสบการณ์กับการเรียนรู้ไว้ว่า ประสบการณ์มีลักษณะเป็นธรรมชาติ และเป็นกระบวนการคิดซึ่งแสดงปฏิภริยาระหว่างร่างกายจิตกับสภาพแวดล้อม ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวแบ่งออกเป็น ประสบการณ์ปฐมภูมิและประสบการณ์ทุติยภูมิ ประสบการณ์ปฐมภูมิ คือประสบการณ์ที่ยังไม่มีความรู้ หรือยังไม่ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรอง เช่นการที่เด็กนำมือไปแหย่ไฟแล้วบาดเจ็บจากความร้อนของไฟ ส่วนประสบการณ์ทุติยภูมิ คือประสบการณ์ที่เป็นความรู้ผ่านกระบวนการคิด

แล้ว เช่น เมื่อเด็กรู้ว่าถ้านำมือไปเหยยไปแล้วจะบาดเจ็บก็จะเกิดการเรียนรู้และไม่ทำอีก เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์ทั้ง 2 ชนิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน (Dewey, 1993 อ้างถึงใน วันเพ็ญ คำเทศ, 2549, หน้า 15)

ทฤษฎีสรคณิยม (Constructivism)

ทฤษฎีสรคณิยม (Constructivism) หรือเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยม นักจิตวิทยาที่เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีนี้คือ Piaget และ Vygotsky มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นกระบวนการทางความคิด หรือกระบวนการทางสมอง ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวของบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าการเป็นผู้รับความรู้

แนวคิการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning)

แนวคิการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning) เป็นการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้กันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบละความสามารถ ละเอียดความสนใจและความถนัด โดยทั่วไปมีจำนวน 4 คน สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มต่างทำหน้าที่ของตนรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และร่วมรับผิดชอบงานของสมาชิกกลุ่มของตน เพื่อให้บรรลุผลการเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและ กลุ่มทำงาน

การศึกษาแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำเสนอโน้ตทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance organizer)

รูปแบบการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำเสนอโน้ตทัศน์กว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้จะมีความหมายเมื่อสิ่งที่เรียนรู้สามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้นก่อนการจัดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ผู้สอนควรวิเคราะห์ความคิดรวบยอดย่อย ๆ ของสิ่งที่จะสอน แล้วจัดทำผังโครงสร้างของความคิดเหล่านั้น เพื่อวิเคราะห์หาโน้ตทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอน โดยผู้สอนจะนำเสนอโน้ตทัศน์ที่กว้างแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้นไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน (ทิสนา แจมณี, 2557, หน้า 225-231)

การศึกษาแนวคิดเทคนิคการใช้ผังความคิด

เทคนิคการใช้ผังความคิดเป็นกลวิธีที่ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระ

ต่าง ๆ จำนวนมาก โดยใช้เส้น คำ ระยะห่างระหว่างจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งการจัดทำแผนผังความคิด มีขั้นตอนในการทำ 4 ขั้นตอน (ทิสนา แจมมณี, 2557, หน้า 389-392) ดังนี้

1. เขียนความคิดรวบยอดตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอด
2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดลงไปในรูปแบบทรงเรขาคณิต
3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ
4. ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นตัวแทนความคิดความรู้สึก
5. สร้างแผนผังความคิดให้สมบูรณ์ตามความเข้าใจของตนเอง

การศึกษาแนวคิดเทคนิคการใช้คำถาม

เทคนิคการใช้คำถามเป็นเป็นกลวิธีหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา

กระบวนการทางความคิดของผู้เรียน ซึ่งเทคนิคการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการคิดหลายแง่มุม ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ การใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน ที่ต้องเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามล่วงหน้า โดยการศึกษา เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งการตั้งคำถามให้ตรงประเด็นมุ่ง จะช่วยพัฒนากระบวนการทางความคิด โดยผู้สอนควรป้อนคำถามที่เน้นคำตอบที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถามกับครูด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทคำถามตามรูปแบบของทิสนา แจมมณี

1. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดคล่อง ซึ่งการคิดคล่องเป็นการดำเนินการคิดอย่างรวดเร็วและได้ผล และได้ความคิดเห็นจำนวนมาก
2. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดหลากหลาย ซึ่งการคิดหลากหลายเป็นการดำเนินการคิดที่แตกออกเป็นหลายทางหลายแบบ
3. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดละเอียด ซึ่งการคิดละเอียดเป็นการดำเนินการคิดที่จับได้ทั้งหลัก และรายละเอียดของสิ่งที่
4. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดชัดเจน ซึ่งการคิดชัดเจนเป็นการดำเนินการคิดที่ผู้คิดสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่เข้าใจอะไร
5. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นวิธีคิดที่สามารถแยกข้อเท็จจริง และความคิดเห็นออกจากกันได้
6. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดถูกทาง ซึ่งการคิดถูกทางเป็นวิธีคิดที่มีการตั้งเป้าหมายของการคิดไปในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คิดถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่าประโยชน์ระยะสั้น

7. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดกว้าง ซึ่งการคิดกว้างเป็นการคิดถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมสิ่งที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อเรื่องที่เกิดขึ้น คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่องที่ และคิดถึงจุดสำคัญทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่น่าสนใจขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่เกิดขึ้น

8. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดลึกซึ้ง ซึ่งการคิดลึกซึ้ง เป็นวิธีคิดโดยการวิเคราะห์ให้เห็นองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อยที่โยงใย และสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน จนประกอบกันเป็นภาพรวมสิ่งนั้น คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่อง คิดถึงจุดสำคัญทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่น่าสนใจขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่เกิดขึ้น

9. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดไกล

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

หลังจากได้ศึกษาข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำสาระสำคัญของแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) เทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะการคิดที่พึงประสงค์ มาผสมผสานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกำหนดองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.1 กำหนดกรอบแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยนำข้อมูลข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2554 หลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม สาระสำคัญของแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) รูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตบุ๊กกว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) เทคนิคการใช้คำถาม เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้กรอบแนวคิดดังภาพที่ 3-2

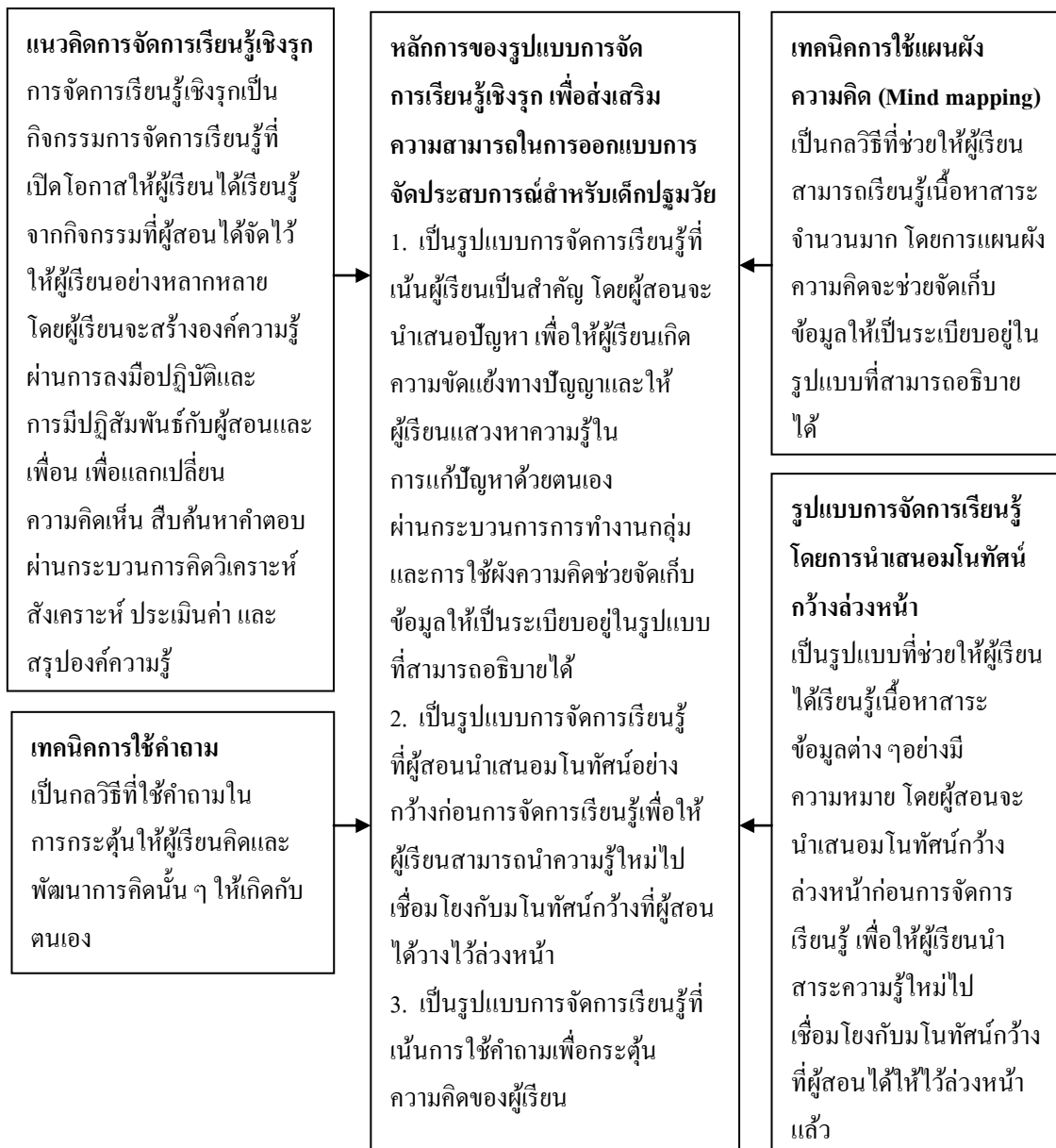
ภาพที่ 3-2 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.1.2 ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัยของทิสนา เขมมณี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางสังคม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยข่าวสารข้อมูล และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะของบุคคลของ Joyce and Weil เพื่อนำสาระสำคัญมากำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้องค์ประกอบที่สำคัญ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้
- 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้
- 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ
- 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้
- 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

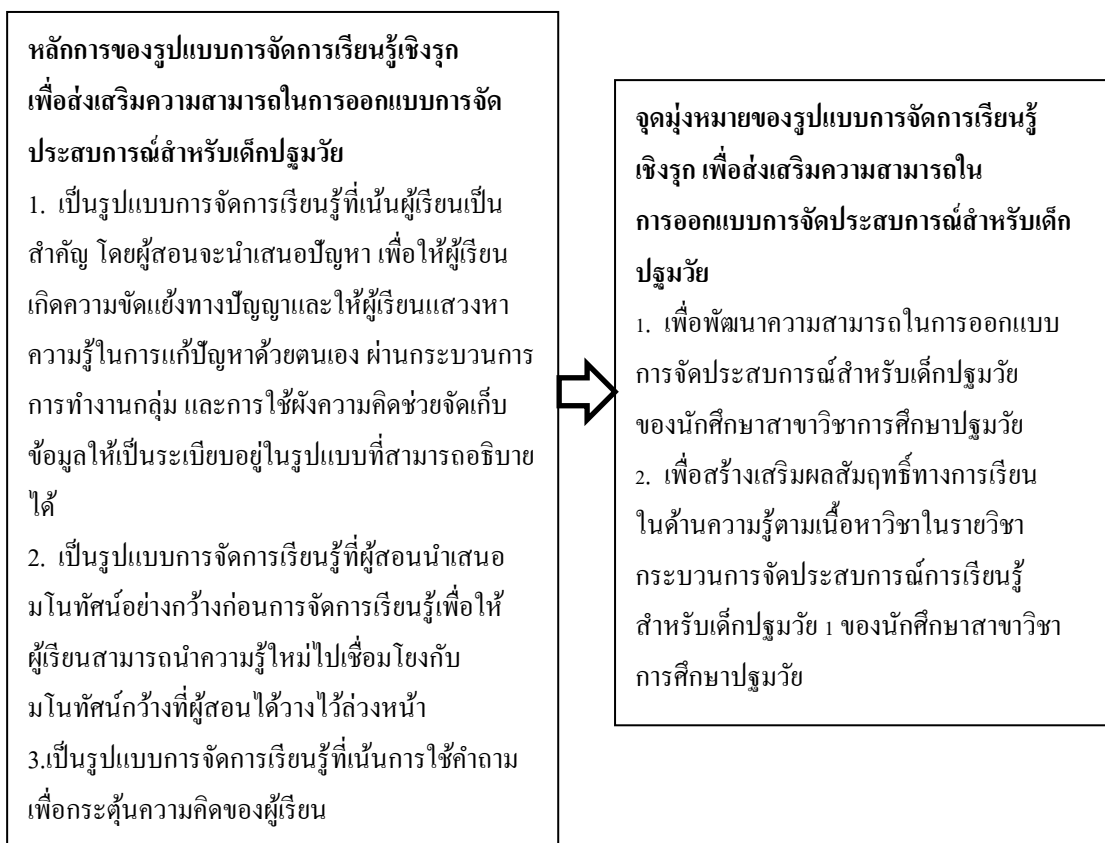
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.2.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การกำหนดหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) รูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตสนักกว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) เทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะการคิดที่พึงประสงค์จากกรอบแนวคิดในข้อ 2.1.1 มากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 ข้อ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3-3

ภาพที่ 3-3 การสร้างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

2.1.2.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จำนวน 2 ข้อ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3-4

ภาพที่ 3-4 ความสัมพันธ์ของหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ

2.1.2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

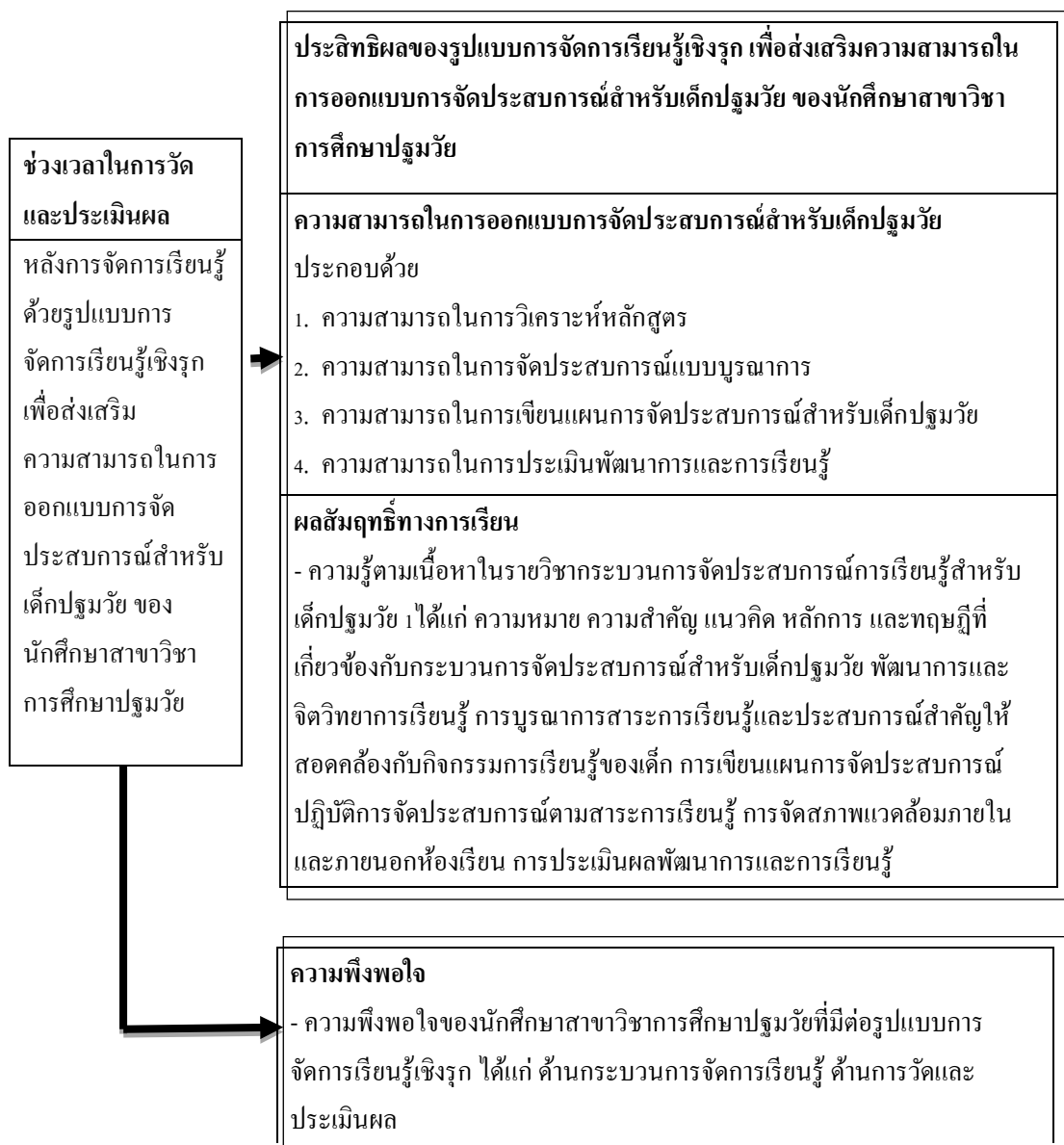
การกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยนำหลักการของรูปแบบ มาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้วจึงสรุปเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3-5

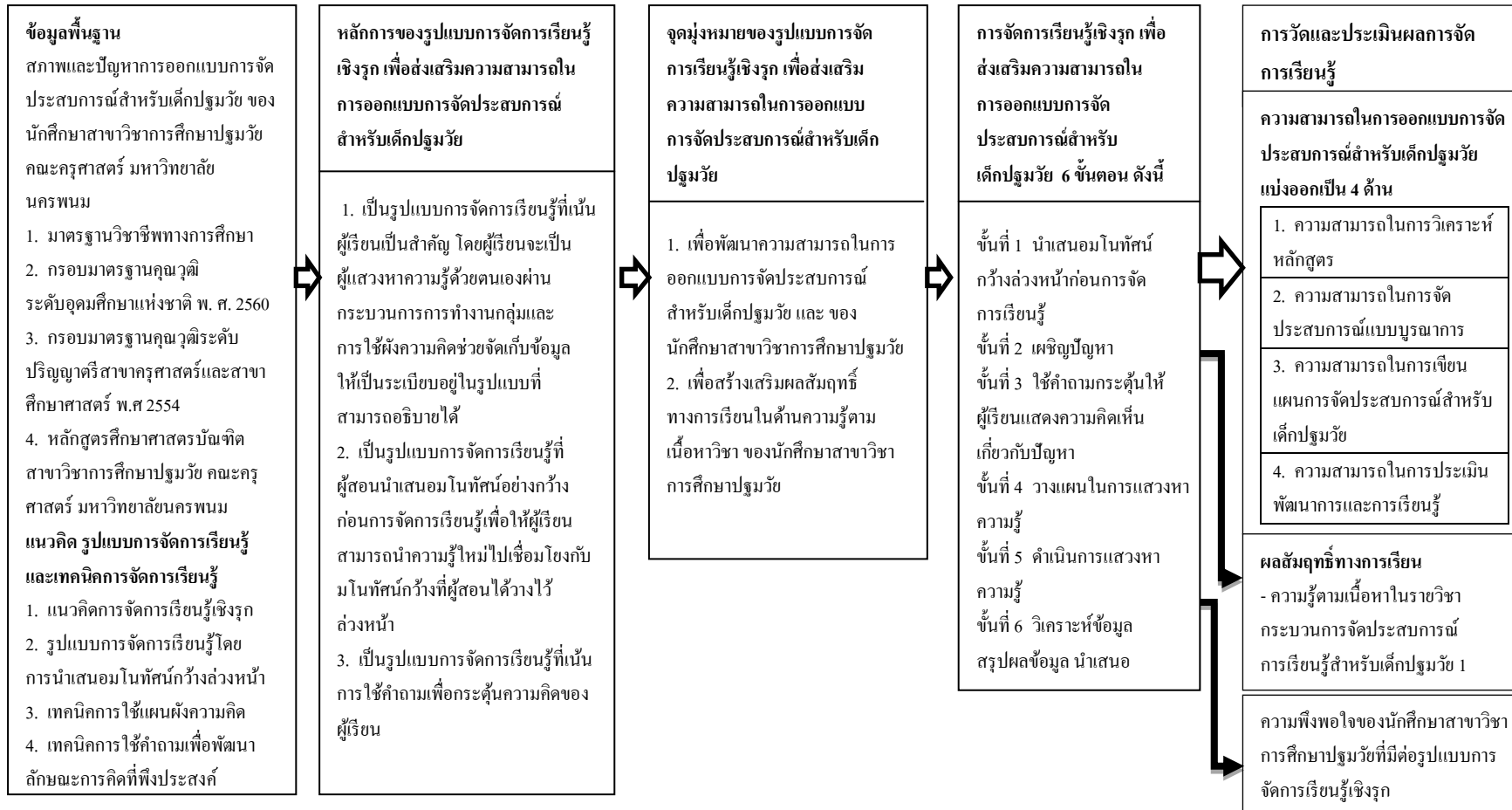
ภาพที่ 3-5 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

2.1.2.4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้การกำหนดการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในแต่ละชั้นตอนมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้น โดยมีการดำเนินการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อให้ได้ประสิทธิผลของรูปแบบการจัด การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด

ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้ดังแสดงในแผนภาพที่ 3-6

ภาพที่ 3-6 ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการวัดและประเมินผลและประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ภาพที่ 3-7 สรุปความสัมพันธ์ของกระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบจากหลักการแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตชน้ก่้างล่่วงหน้า (Advance organizer) เทคนิคการใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) เทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะการคิดที่พึงประสงค์ และการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ดังกล่าวสามารถนิยามกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอโน้ตชน้ก่้างล่่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอโน้ตชน้ที่ผู้สอนวิเคราะห์หาโน้ตชน้หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอนแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้นไปเชื่อมโยงกับโน้ตชน้ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 เเชิญปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา

ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มแบบคละความสามารถ ประมาณกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และวางแผนในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 3

ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหา ตามกระบวนการที่วางไว้ในข้อ 4

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยการทำแผนผังความคิด (Mind mapping) จากรายละเอียดการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวสามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 3-8

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ภาพที่ 3-8 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามลำดับผู้วิจัยได้จัดทำร่างเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกองค์ประกอบและระบุ รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ จนได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชา การศึกษปฐมวัย จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อ ส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษ ศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

2.2.1 ร่างคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชา การศึกษปฐมวัยผู้วิจัยดำเนินการจัดทำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชา การศึกษปฐมวัย ซึ่งเป็นเอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติ และการจัดเตรียม สื่อต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อใช้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ตรง ตามขั้นตอนในกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และช่วยให้ผู้สอนเกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้องและสามารถนำไปจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่แท้จริง ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนี้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย สารระสำคัญ 6 ข้อ ดังนี้

2.2.1.1 แนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.1.2 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.1.3 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.1.4 กระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.1.5 เนื้อหาสาระการเรียนรู้

2.2.1.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นเอกสารที่แสดงลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา 31301324 กระบวนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา

ปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง 2561) โดยมีคำอธิบายรายวิชา คือ ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้

2.2.2.2 จัดทำ มคอ.3 รายละเอียดวิชา (Course specification)

2.2.2.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 10 แผน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ส่วนนำ 2) สาระสำคัญ 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) สาระการเรียนรู้ 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้/ แหล่งการเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผล ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนี้ ผู้วิจัยจะเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เป็นไปตามกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย และแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยพัฒนาแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนนดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

5 หมายถึง เหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก

4 หมายถึง เหมาะสมอยู่ในระดับดี

3 หมายถึง เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

1 หมายถึง เหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้ประเมินให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระ สำหรับประเด็นในการประเมินผู้วิจัยกำหนดให้ครอบคลุมองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย โดยกำหนดประเด็นที่พิจารณา ดังนี้

1.1 แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินความชัดเจนในการบรรยายแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ ความเหมาะสมในการนำแนวคิดมาใช้ และการใช้ภาษาในการเขียนบรรยาย

1.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินความชัดเจนในการบรรยายจุดมุ่งหมายของรูปแบบ ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของรูปแบบ และ การใช้ภาษาในการเขียนบรรยาย

1.3 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินความชัดเจน ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และการใช้ภาษาในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) แนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก 6) บทบาทของผู้สอน

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณารายละเอียดของกลุ่มในประเด็นความชัดเจนในการนำไปใช้ การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล การตัดสินผลการเรียนรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะทางด้านบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

3. แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่ใช้ในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 การกำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม โดยพิจารณาจากความสมบูรณ์ขององค์ประกอบ การเรียงลำดับองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

3.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ส่วนนำ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยพิจารณาความชัดเจน ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความสะดวกในการนำองค์ประกอบข้างต้น ไปปฏิบัติ

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นทั้ง 3 ฉบับ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง ต่อจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงก่อนส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

5. นำร่างต้นฉบับเอกสารรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ด้านสถิติและวัดผล จำนวน 1 คน และด้านการจัดการเรียนรู้วิชาชีพผู้สอนจำนวน 1 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิตติญาณุสันต์ เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5.2 ดร.จินตนา สุขสำราญ เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิป สมานิติโต เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.4 ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำชุม เชี่ยวชาญด้านวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

5.5 ดร.กัญจนา ศิลปภิกษาน เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิชาชีพครูปฐมวัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะ

6. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

และเมื่อผู้วิจัยได้รับเอกสารการประเมินรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินผลการดังนี้

1. นำแบบประเมินที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยส่วนที่เป็นแบบประเมินค่าจะนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น โดยการเทียบเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

และส่วนที่เป็นปลายเปิด ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

2. นำแบบประเมินที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยส่วนที่เป็นแบบประเมินค่าจะนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น โดยการเทียบเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า เหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่งและส่วนที่เป็นปลายเปิด ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

3. สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบมีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.50$)

3.2 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมทุกประเด็นการพิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.52$, $SD = 0.51$)

3.3 แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมทุกประเด็นการพิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.54$, $SD = 0.60$) ในส่วนปลายเปิด ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า ควรปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ขั้นที่ 2 เผชิญปัญหา ควรให้นักศึกษาเผชิญปัญหาที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์มากขึ้น ขั้นที่ 4 ให้ปรับกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ให้กระชับขึ้น กระบวนการใดที่คล้ายกันให้รวมเป็นข้อเดียวกัน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ในข้อ 3 มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

5. นำรูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ปรับปรุงแล้วไปหาคุณภาพ โดยการทดลองนำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยที่สร้างขึ้น จำนวน 2 แผน โดยแต่ละแผนใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ชั่วโมงต่อ 1 แผน รวมกันแล้วใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 ชั่วโมง ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนในรายวิชาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ในมหาวิทยาลัยนครพนม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพการจัดการเรียนรู้จริง ด้านระยะเวลาและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งผลการทดลองใช้พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนให้ความสนใจกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้มาก โดยให้ความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบนี้แตกต่างกับที่เคยเรียนมา ทำให้รู้สึกแปลกใหม่และท้าทายความสามารถของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ส่วนปัญหาที่พบคือ 1) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมากกว่าที่ผู้วิจัยได้กำหนดในแผนการจัดการประสบการณ์ เนื่องจากผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ 2) ในขั้นที่ 4 ขึ้นวางแผนในการแสวงหาความรู้และในขั้นที่ 5 ดำเนินการในการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานกลุ่ม ปรากฏว่าผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน หรือบางกลุ่มจะให้ผู้เรียนที่เก่งเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มทั้งหมด 3) ในขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และนำเสนอข้อมูล ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และนำเสนอข้อมูล โดยใช้แผนผังความคิด ปรากฏว่าผู้เรียนบางกลุ่มยังเขียนแผนผังความคิดไม่ถูกต้อง 4) สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง ไม่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ปัญหาดังกล่าวโดย 1) บอกระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เรียนทราบ โดยก่อนหมดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 15 นาที ผู้สอนจะเตือนผู้เรียนให้ทราบถึง

เวลาที่เหลือในการปฏิบัติกิจกรรม 2) อธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน ให้ข้อเสนอแนะถึงแนวทางในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย 3) ก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง ผู้สอนได้ทบทวนกระบวนการในการจัดทำแผนผังความคิดให้กับผู้เรียน 4) จัดหาอุปกรณ์จัดเส้นทาง (Router) เพื่อขยายเส้นทางอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบและเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในข้อ 4 ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ และแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้ได้รูปแบบและเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้หาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
3. แบบบันทึกประกอบการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ฉบับ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยมีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือแต่ละฉบับ ดังนี้

4.1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1.1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สอบวัดความรู้ตามเนื้อหารายวิชา ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้สอบวัดความรู้ความเข้าใจตามเนื้อหาในรายวิชาการรายวิชา 31301324 กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ที่สอดคล้องครอบคลุมตามมโนทัศน์ จุดประสงค์และเนื้อหาสาระแต่ละบทเรียนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในรายวิชาใช้เวลาในการทำข้อสอบ 2 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

4.1.1.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบและอัตนัย รวมถึง การกำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.1.1.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

4.1.1.3 สร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาความรู้ ในแต่ละเรื่องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดอัตราส่วนจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่องให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน แล้วกระจายข้อสอบในแต่ละเรื่องไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยแบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยแบบอิงเกณฑ์ 4 ตัวเลือก และตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3-1 การวิเคราะห์โครงสร้างของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาความรู้

ข้อที่	จุดประสงค์	การกระจายข้อสอบ					
		ความรู้ ความจำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า
1	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของกระบวนการจัดการประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
2	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความสำคัญของกระบวนการจัดการ เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการ จัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้			✓			
4	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการ จัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้			✓			
5	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการ จัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้			✓			
6	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกเนื้อหาสาระของจิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย		✓				
7	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกแนวคิดในการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ข้อที่	จุดประสงค์	การกระจายข้อสอบ					
		ความรู้ ความจำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า
8	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
9	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
10	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้			✓			
11	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้			✓			
12	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกเนื้อหาของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
13	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกเนื้อหาของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
14	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกหลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	✓					
15	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุได้	✓					
16	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุได้	✓					

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ข้อที่	จุดประสงค์	การกระจายข้อสอบ					
		ความรู้ ความจำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า
17	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุได้		✓				
18	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุได้	✓					
19	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนได้	✓					
20	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนได้		✓				
21	เพื่อให้ผู้เรียนบอกประเภทการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	✓					
22	เพื่อให้ผู้เรียนบอกวิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้		✓				
23	เพื่อให้ผู้เรียนบอกความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้		✓				
24	เพื่อให้ผู้เรียนบอกสาระการเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้	✓					
25	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก		✓				

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ข้อที่	จุดประสงค์	การกระจายข้อสอบ					
		ความรู้ ความจำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า
26	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก		✓				
27	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้		✓				
28	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้		✓				
29	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก		✓				
30	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก		✓				
31	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
32	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
33	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
34	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
35	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ข้อที่	จุดประสงค์	การกระจายข้อสอบ					
		ความรู้ ความจำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า
36	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้		✓				
37	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
38	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
39	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					
40	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	✓					

4.1.1.4 สร้างแบบทดสอบปรนัยแบบอิงเกณฑ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ กำหนดแนวทาง ในการตรวจคำตอบ คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และสร้าง ข้อสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ กำหนดแนวทางในการตรวจคำตอบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริก (Scoring rubrics) ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อสอบอัตนัยข้อที่ 1 ให้นักศึกษาออกแบบและเขียนแผนการจัดประสบการณ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยบูรณาการสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ คนละ 1 กิจกรรม (5 คะแนน)

จุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

เกณฑ์การประเมิน

ตัวบ่งชี้

1. องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน
2. ชื่อหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระที่เรียนรู้
3. มาตรฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
4. สาระที่ควรรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
5. ประสบการณ์สำคัญสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
6. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีการบูรณาเนื้อหาอย่างน้อย 2 เนื้อหา
8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
9. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์

5	4	3	2	1
เขียนแผนการจัด ประสบการณ์ ตามตัวบ่งชี้ที่ 1-9 ครบทุกตัวบ่งชี้	เขียนแผนการจัด ประสบการณ์ ตามตัวบ่งชี้ที่ 1-9 จำนวน 7 ตัวบ่งชี้	เขียนแผนการจัด ประสบการณ์ ตามตัวบ่งชี้ที่ 1-9 จำนวน 5 ตัวบ่งชี้	เขียนแผนการจัด ประสบการณ์ ตามตัวบ่งชี้ที่ 1-9 จำนวน 3 ตัวบ่งชี้	เขียนแผนการจัด ประสบการณ์ ตามตัวบ่งชี้ที่ 1-9 จำนวน 1 ตัวบ่งชี้

ข้อสอบอัตนัยข้อที่ 2 ให้นักศึกษาออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายใน ห้องเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่เรียนในหน่วยดอกไม้แสนสวย (5 คะแนน)

จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักศึกษาออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมในภายใน
ห้องเรียนได้

เกณฑ์การประเมิน

ตัวบ่งชี้

1. บอกวิธีการจัดบรรยากาศทางกายภาพในห้องเรียนได้ถูกต้อง
2. บอกวิธีการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยาในห้องเรียนได้ถูกต้อง
3. บอกวิธีการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนได้ถูกต้อง
4. บอกวิธีการใช้มุมประสบการณ์ในห้องเรียนได้ถูกต้อง
5. เลือกใช้สื่อในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่สอดคล้องกับหน่วย

การเรียนรู้ได้ถูกต้อง

5	4	3	2	1
ตอบตามตัวบ่งชี้ ที่ 1-5	ตอบตามตัว บ่งชี้ที่ 1-5	ตอบตามตัว บ่งชี้ที่ 1-5	ตอบตามตัวบ่งชี้ ที่ 1-5	ตอบตามตัวบ่งชี้ ที่ 1-5
ครบทุกตัวบ่งชี้	จำนวน 4 ตัวบ่งชี้	จำนวน 5 ตัวบ่งชี้	จำนวน 3 ตัวบ่งชี้	จำนวน 1 ตัวบ่งชี้

4.1.1.5 นำแบบทดสอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตาม
ข้อเสนอแนะ ต่อจากนั้นนำแบบทดสอบดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญ
หรือมีประสบการณ์ทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน ด้านการจัดการศึกษา
ปฐมวัย จำนวน 1 คน ด้านวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติการศึกษา จำนวน 1 คน และด้านการจัดการเรียนรู้
วิชาชีพผู้สอน จำนวน 1 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

4.1.1.5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิตติญาณุสันต์ เชี่ยวชาญด้าน
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.1.1.5.2 ดร.จินตนา สุขสำราญ สันต์ เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการ
จัดการเรียนรู้ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

4.1.1.5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิป สมานิติ สันต์ เชี่ยวชาญการจัด
การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.1.1.5.4 ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำชุม เชี่ยวชาญด้านวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติ
การศึกษา อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

4.1.1.5.5 ดร.กัญญา ศิลปกิจยาน เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิชาชีพครู
ปฐมวัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อสอบกับ
จุดประสงค์ ของรายวิชารวมถึงความชัดเจนของข้อคำถาม โดยพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง
โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้ (สุริพร อนุศาสนนันท์, 2554, หน้า 176)

+1 กรณีแน่ใจข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 กรณีไม่แน่ใจข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 กรณีแน่ใจข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบดังนี้ ข้อสอบมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 เก็บไว้ใช้ได้
แต่หากข้อสอบ มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของ
แบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหา รายวิชา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามทุกข้อ
ครอบคลุมและสอดคล้อง กับเนื้อหา และมีความเหมาะสมในการวัดความรู้ของผู้เรียน
โดยข้อคำถามมีค่าระดับความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมคือให้ปรับการเรียงลำดับข้อความของคำตอบตามลำดับความยาวของข้อความของคำตอบ
และให้พิมพ์ตัวคำถามเชิงปฏิเสธด้วยตัวเข้มเพื่อให้เห็นชัดเจนว่าโจทย์ต้องการถามอะไร

4.1.1.6 นำแบบทดสอบแบบปรนัยที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่เรียนรายวิชา
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาแล้ว จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจ
ให้คะแนน ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หา
ความยากง่ายของข้อสอบ (p) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตรหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
โดยค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบจะต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 โดยใช้สูตรดังนี้

(สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 213) โดยค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.35-0.60 ดังภาคผนวก ฉ

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P	แทน	ค่าความยากของแบบทดสอบ
R	แทน	จำนวนคนตอบถูกทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
0.81-1.00		เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก
0.61-0.80		เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย
0.41-0.60		เป็นข้อสอบที่ง่ายพอเหมาะ
0.20-0.40		เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก
0.00-0.19		เป็นข้อสอบที่ยากมาก

และอำนาจจำแนกของข้อสอบ (r) ที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 ขึ้นไป โดยใช้วิธีของ เบรนนัน (Brennan) เพื่อหาประสิทธิภาพในการจำแนกผู้สอบออกเป็นผู้รอบรู้หรือผู้สอบผ่าน และผู้ไม่รอบรู้หรือไม่ผ่านเกณฑ์ (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 215-216) โดยค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.60 ดังภาคผนวก ฉ

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
N ₁	แทน	จำนวนผู้รอบรู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
N ₂	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

แล้วนำข้อสอบที่ได้ ไปใช้กับนักศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) ทั้งฉบับอีกครั้ง การหาความเชื่อมั่น ใช้สูตรของ โลเวท (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 230) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.80 ดังภาคผนวก ฉ

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - C)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X_i	แทน	คะแนนของแต่ละข้อ
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

4.1.1.7 สร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยนำแบบทดสอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอนั้นๆ ต่อจากนั้นนำแบบทดสอบดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ด้านวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติการศึกษา จำนวน 1 คน และ ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาชีพผู้สอนจำนวน 1 คน ชุดเดิม

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์ ของรายวิชารวมถึงความชัดเจนของข้อคำถาม โดยพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้ (สุริพร อนุศาสนนันท์, 2554, หน้า 176)

- +1 กรณีแน่ใจข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 กรณีไม่แน่ใจข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 กรณีแน่ใจข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ เกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบดังนี้ ข้อสอบมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 เก็บไว้ใช้ได้ แต่หากข้อสอบมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหารายวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามครอบคลุม และสอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเหมาะสมในการวัดความรู้ของผู้เรียน โดยข้อคำถามมีค่าระดับความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ สามารถนำไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างได้ ดังภาคผนวก ข

4.2 การสร้างแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มากำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จากนั้นนำไปใช้เป็นกรอบในการสร้าง

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัยสามารถวัดได้จาก 1) ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร 2) ด้านความสามารถในจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ 3) ด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 4) ด้านความสามารถในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยมีกระบวนการ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมายรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

4.2.2 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อกำหนดรูปแบบของการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย

4.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องการวัด เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการวัดความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ จาก 1) ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร 2) ด้านความสามารถในจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านความสามารถในการเขียนแผน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านความสามารถในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ สร้างแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.2.4 นำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ต่อจากนั้นนำแบบประเมินดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ทางด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ด้านสถิติและวัดผล จำนวน 1 คน และด้านการจัดการเรียนรู้วิชาชีพผู้สอนจำนวน 1 คน พิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษา โครงสร้างและความถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาความเหมาะสมโดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้ (สุริพร อนุศาสนนันท์, 2554, หน้า 176)

+1 กรณีแน่ใจแบบประเมินข้อนั้นเหมาะสม

0 กรณีไม่แน่ใจแบบประเมินข้อนั้นเหมาะสม

-1 กรณีแน่ใจแบบประเมินข้อนี้ไม่เหมาะสม

นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การคัดเลือกแบบประเมิน ดังนี้ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 เก็บไว้ใช้ได้ แต่หากแบบประเมิน มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง และให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า ข้อคำถามครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเหมาะสมในการวัดความรู้ของผู้เรียน โดยข้อคำถามมีค่าระดับความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ สามารถนำไปเก็บรวบรวม กับกลุ่มตัวอย่างได้ ดังภาคผนวก จ

4.2.5 นำแบบประเมินที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาพิมพ์ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่เรียนรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาแล้ว จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพค่าอำนาจจำแนก ของแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ใช้สูตรค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 233)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_{xy} แทน สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชุด X กับชุด Y
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

ΣY^2	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
Σxy	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y แต่ละคู่คูณกัน
N	แทน จำนวนคนทั้งหมด

ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 233) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ถึง 1.00 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ ฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.46 ถึง 0.75 ดังภาคผนวก ฉ

4.2.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

หากแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไป แสดงว่ามีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125) และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ($\alpha = \text{Coefficient}$) ของครอนบาค มีค่า เท่ากับ 0.92 ถือได้ว่าเป็นแบบประเมินที่ดี มีความเชื่อมั่นสูงมาก สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้ ดังภาคผนวก ฉ

4.2.7 จัดพิมพ์แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ให้ถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.3 การสร้างแบบบันทึกประกอบการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

แบบบันทึกประกอบการประเมินความสามารถการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย เป็นแบบบันทึกที่นักศึกษาศาขวิชา การศึกษาศึกษาปฐมวัยใช้บันทึกข้อมูล/ หลักฐานที่สามารถสะท้อนความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

4.3.1 แบบบันทึกการวิเคราะห์ขั้นตอนการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขวิชาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยใช้บันทึกผลที่ได้จาก

4.3.1.1 การทบทวนเกี่ยวกับแนวทางการการวิเคราะห์หลักสูตร การเขียน แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ของนักศึกษาศาขวิชาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

4.3.1.2 การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ในแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยที่ผู้เรียนสร้างขึ้น โดยวิเคราะห์ในประเด็นความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้ สาระการเรียนรู้และจุดประสงค์ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย วิธีการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การเลือกวิธีการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้

4.3.1.3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขข้อเสียของการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยใหม่

4.3.2 แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกที่นักศึกษาศาขวิชา การศึกษาศึกษาปฐมวัยและผู้วิจัยใช้บันทึกผลที่ได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในห้องเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนกับ นักเรียน

4.3.3 แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกที่นักศึกษาศาขวิชา การศึกษาศึกษาปฐมวัยใช้บันทึกผลที่ได้หลังจากการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในห้องเรียนกับ เพื่อนร่วมชั้นเรียน และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนกับนักเรียน

4.3.4 นำแบบบันทึกประกอบการประเมินความสามารถการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขวิชาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ต่อจากนั้นนำแบบบันทึกดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษา โครงสร้างและความถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาความเหมาะสม โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้ (สุรีพร อนุศาสนนันท์, 2554, หน้า 176)

+1 กรณีแน่ใจแบบบันทึกข้อนี้เหมาะสม

0 กรณีไม่แน่ใจแบบบันทึกข้อนี้เหมาะสม

-1 กรณีแน่ใจแบบบันทึกข้อนี้ไม่เหมาะสม

นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การคัดเลือกแบบวัด ดังนี้ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 เก็บไว้ใช้ได้ แต่หากแบบบันทึก มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบบันทึกประกอบแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเหมาะสมในการวัดความรู้ของผู้เรียน โดยข้อคำถามมีค่าระดับความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ สามารถนำไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างได้ ดังภาคผนวก ฉ

4.3.5 จัดพิมพ์แบบบันทึกประกอบแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.3.6 นำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยไปหาคุณภาพ โดยการทดลองนำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่เรียนรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาแล้วจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพการจัดการเรียนรู้จริง ด้านระยะเวลาและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

4.3.7 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มาพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้ได้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

4.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสารตำราต่าง ๆ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

4.3.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

4.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาและการใช้ภาษาของคำถามเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยจะเหมือนปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

4.3.5 วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of objective congruence: IOC) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การคัดเลือกแบบวัด ดังนี้ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 เก็บไว้ใช้ได้ แต่หากแบบสอบถาม มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเหมาะสมในการวัดความรู้ของผู้เรียน โดยข้อคำถามมีค่าระดับความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ สามารถนำไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างได้ ดังภาคผนวก ฉ

4.3.6 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามใช้สูตรค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 233)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r_{xy} แทน สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชุด X กับชุด Y

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X

$\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum xy$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y แต่ละคู่คูณกัน

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, หน้า 233) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ถึง 1.00 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ ฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.44 ถึง 0.79 ดังภาคผนวก ฉ

4.3.7 นำแบบ สอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำเข้ามาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

หากแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไป แสดงว่ามีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = Coefficient) ของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.93 ถือได้ว่าเป็นแบบสอบถามที่ดี มีความเชื่อมั่นสูงมาก สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้ ดังภาคผนวก จ

4.3.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพจากการวิจัยในระยะที่ 2 มาแล้วไปใช้จริง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย และการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 กลุ่ม มีจำนวนทั้งสิ้น 54 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบ Cluster random sampling ได้

1 กลุ่ม จำนวน 24 คน ให้เป็นกลุ่มทดลองการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. การเตรียมอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้การจัดการเรียนรู้

การเตรียมอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้

ในแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ

ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ จะใช้แบบแผนการวิจัยกึ่ง

การทดลองแบบ One-groups posttest-only design (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559, หน้า 123) ดังนี้

ระหว่างการทดลอง	สอบหลัง
X	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

x แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

O₂ แทน วัดความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

ปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง

2. ระยะเวลาการทดลอง

กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 60 นาที รวมเป็นเวลา 60 คาบ (60 ชั่วโมง)

3. การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชา 31301324 กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 โดยมีขั้นตอนการทดลองจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับกลุ่มทดลองในรายวิชา 31301324 กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เป็นเวลา 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 60 นาที รวมระยะเวลาในการทดลอง 60 คาบ (60 ชั่วโมง) โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมผู้วิจัยนำแบบบันทึกประกอบการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ฉบับ ให้กลุ่มทดลองใช้บันทึกข้อมูล/ หลักฐานที่สามารถสะท้อนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 เมื่อทำการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.2.1 ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

3.2.2 การทดสอบวัดผลความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วนได้แก่

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณได้จาก

1.1 การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับ

เด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ได้คะแนนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

1.2 การทดสอบวัดผลความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

1.3 การวัดความพึงพอใจของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ได้คะแนนความพึงพอใจของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

2. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำคะแนนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้สถิติคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งคำนวณได้จากสูตรดังนี้

สูตรการหาค่าร้อยละ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2560, หน้า 191)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ค่าตัวเลขที่ต้องการคำนวณค่าร้อยละ} \times 100}{\text{ค่าตัวเลขทั้งหมด}}$$

สูตรการหาค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559, หน้า 214)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

$\sum X$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

N แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม

สูตรการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2559, หน้า 214)

$$SD = \frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum x$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

$\sum x^2$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

n แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม

2.2 นำคะแนนที่เป็นค่าร้อยละมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอน ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จากนั้นแปลผลเป็นระดับความสามารถ 5 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ พอใช้ จากเกณฑ์การวัดและประเมินผลทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยนครพนม

2.3 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหาในรายวิชา กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 โดยใช้สถิติคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

สูตรการหาค่าร้อยละ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2560, หน้า 191)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ค่าตัวเลขที่ต้องการคำนวณค่าร้อยละ} \times 100}{\text{ค่าตัวเลขทั้งหมด}}$$

สูตรการหาค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2559, หน้า 214)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

$\sum X$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

N แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม

สูตรการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2559, หน้า 214)

$$(SD) = \frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ SD แทนค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum x$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

$\sum x^2$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

n แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม

2.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test One group) ทดสอบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ μ_0 แทนค่า เกณฑ์ 70% ของคะแนน

\bar{X} แทนค่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S แทนค่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

n แทนค่า จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. การวัดความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยแนะนำคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มาประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้สถิติคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งคำนวณได้จากสูตรดังนี้

สูตรการหาค่าร้อยละ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2560, หน้า 191) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งมีสูตรการในการคำนวณดังนี้

สูตรการหาค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559, หน้า 214)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

$\sum X$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

N แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม

สูตรการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559, หน้า 214)

$$(SD) = \frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ SD แทนค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทั้งกลุ่ม

$\sum X^2$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

n แทนค่า จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการบันทึกประกอบการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสะท้อนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

3.2.1 ระหว่างการทดลอง โดยการบันทึกประกอบการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในสัปดาห์ที่ 12

3.2.2 หลังการทดลอง โดยการบันทึกประกอบการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หลังการทดลอง ในสัปดาห์ที่ 15

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้
2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้
3. กระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ
4. เนื้อหาสาระการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะนำเสนอปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาและให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม และการใช้ผังความคิดช่วยจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระเบียบอยู่ในรูปแบบที่สามารถอธิบายได้
2. เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเสนอโมทัศน์อย่างกว้างก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์กว้างที่ผู้สอนได้วางไว้ล่วงหน้า
3. เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้ตามเนื้อหาวิชาในรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้มาโดยการนำหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อา วิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอโมทัศน์ที่ผู้สอนวิเคราะห์หามโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอนแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหา

ใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้น ไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 เฝ้าดูปัญหา

ขั้นเฝ้าดูปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา

ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา

ขั้นใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้

ขั้นวางแผนในการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มแบบอิสระ ความสามารถ ประมาณกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และวางแผนในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 3

ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้

ขั้นดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหา ตามกระบวนการที่วางไว้ในข้อ 4

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยการทำแผนผังความคิด (Mind mapping)

เนื้อหาสาระการเรียนรู้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในหมวดวิชาการสอน วิชาเอก ซึ่งผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในรายวิชากระบวนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการสาระการเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ ปฏิบัติการจัดการประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ข้างต้นมาใช้ในการจัดการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ลำดับที่	เนื้อหาสาระการเรียนรู้
1	1. ความหมายของกระบวนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2. ความสำคัญของกระบวนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
2-3	แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
4	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
5	จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
6	พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
7	การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน
8	การบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก
9-10	การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
11-12	การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
13-15	ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแนวทางในการติดตามผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยวัดและประเมินผลทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีประเมินจากการเข้าชั้นเรียน/ การแต่งกาย การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินจากการทดสอบวัดความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.50$) ดังนั้นเอกสารรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยนำคะแนนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

1. ผลความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 4-1 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลความ
ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร				
1	การสร้างหน่วยการเรียนรู้จากการพิจารณาสาระการเรียนรู้	4.8	0.34	มากที่สุด
2	การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับสาระการเรียนรู้	4.50	0.66	มาก

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลความ
3	การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้	4.63	0.49	มากที่สุด
4	การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์สำคัญกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.42	0.50	มาก
5	การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดประสบการณ์กับสาระการเรียนรู้	4.33	0.48	มาก
รวม		4.54	0.49	มากที่สุด
ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย				
1	การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน	4.58	0.50	มากที่สุด
2	การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับที่มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตร	4.08	0.28	มาก
3	การเขียนสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.13	0.34	มาก
4	การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์สำคัญกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.08	0.28	มาก
5	การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	4.21	0.41	มาก
รวม		4.21	0.41	มาก
ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ				
1	การจัดประสบการณ์โดยมีการผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการ และประสบการณ์สำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง	4.08	0.28	มาก
2	การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.17	0.38	มาก

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลความ
3	การจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับชีวิต สังคมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน	4.04	0.20	มาก
4	การจัดประสบการณ์โดยการบูรณาการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.13	0.34	มาก
5	การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	4.21	0.41	มาก
รวม		4.11	0.31	มาก
ความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้				
1	การใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.17	0.38	มาก
2	การเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์	4.13	0.34	มาก
3	การระบุเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ได้ถูกต้องชัดเจน	4.08	0.28	มาก
4	การสรุปผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	4.04	0.20	มาก
5	นำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้	4.13	0.45	มาก
รวม		4.11	0.33	มาก
ความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวม		4.25	0.37	มาก

จากตารางที่ 4-1 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.37$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในระดับมากที่สุด 4 ข้อและมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในระดับมาก 16 ข้อ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการวิเคราะห์

หลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54, SD = 0.49$) โดยข้อที่นักศึกษาสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรในระดับมากที่สุดไปต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างหน่วยการเรียนรู้จากการพิจารณาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.8, SD = 0.34$) รองลงมา ได้แก่ การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.63, SD = 0.49$) และการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.5, SD = 0.66$) ตามลำดับ

ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านความสามารถ ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, SD = 0.32$) โดยข้อที่นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการเขียน แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเขียน แผนการจัดประสบการณ์ที่มีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน ($\bar{X} = 4.58, SD = 0.28$) รองลงมา ได้แก่ การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21, SD = 0.41$) และการเขียนสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.13, SD = 0.34$) ตามลำดับ

ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านความสามารถ ในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, SD = 0.31$) โดยข้อที่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและ ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.17, SD = 0.38$) รองลงมา ได้แก่ การจัดประสบการณ์ โดยการบูรณาการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.13, SD = 0.34$) และการจัดประสบการณ์ที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.13, SD = 0.34$) ตามลำดับ

ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ความสามารถ ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, SD = 0.33$) โดยข้อที่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียน มีโอกาสได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.17, SD = 0.38$) รองลงมา ได้แก่ นำผล การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 4.13, SD = 0.45$) และการเลือกใช้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของ การจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.13, SD = 0.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-2 การเปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหลังเรียนกับเกณฑ์ (ร้อยละ 70)

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ (ร้อยละ70)	\bar{X}	SD	t	p
หลังเรียน	24	100	70	83.00	2.60	24.45*	0.00

*p < .05

จากตารางที่ 4-2 พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 83.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.60 และเมื่อทดสอบค่า t พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชา
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนกับเกณฑ์
(ร้อยละ 70)

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ (ร้อยละ70)	\bar{X}	SD	t	p
หลังเรียน	24	50	35	38.00	3.59	4.08*	0.00

*p < .05

จากตารางที่ 4-3 พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 38.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 3.14 และเมื่อทดสอบค่า t พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาใน รายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผลความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลความ
1	กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง มโนทัศน์ที่ผู้สอนนำเสนอก่อนการจัดการเรียนรู้กับเนื้อหาใหม่ได้	4.21	0.51	มาก
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้	4.13	0.54	มาก
3	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้	4.25	0.53	มาก
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการคิดแก้ปัญหาได้	4.13	0.61	มาก
5	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน มีการวางแผนในการแสวงหาความรู้	4.25	0.68	มาก
6	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.63	0.49	มากที่สุด
7	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน มีการเรียนรู้ร่วมกัน	4.54	0.49	มากที่สุด
8	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึก ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม	4.42	0.49	มาก

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลความ
9	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามได้	4.46	0.51	มาก
10	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายได้	4.42	0.65	มาก
11	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียน	4.46	0.66	มาก
12	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอข้อมูลได้	4.42	0.65	มาก
13	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	4.33	0.64	มาก
14	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	4.25	0.53	มาก
15	กระบวนการจัดการเรียนรู้ทำทลายความสามารถของผู้เรียน	4.25	0.61	มาก
16	กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำเสนอเชิงวิชาการ	4.33	0.56	มาก
17	มีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	4.33	0.64	มาก
18	มีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.08	0.58	มาก
19	มีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.29	0.55	มาก
20	มีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนและยุติธรรม	4.08	0.58	มาก
รวม		4.32	0.58	มาก

จากตารางที่ 4-4 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีปทุมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับ

เด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32, SD = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในระดับมากที่สุด 2 ข้อและมีความพึงพอใจระดับมาก 17 ข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดสูงสุดไปต่ำสุด คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.63, SD = 0.49$) รองลงมา คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.54, SD = 0.49$) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจระดับมาก 3 อันดับแรก คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ ($\bar{X} = 4.46, SD = 0.51$) และกระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียน มีค่าความพึงพอใจเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 4.46, SD = 0.66$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.42, SD = 0.49$) กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายได้ ($\bar{X} = 4.42, SD = 0.65$) และกระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สรุปผล และนำเสนอข้อมูลได้ ($\bar{X} = 4.42, SD = 0.65$) มีค่าความพึงพอใจเท่ากัน และกระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.33, SD = 0.64$) กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำเสนอเชิงวิชาการ ($\bar{X} = 4.33, SD = 0.56$) และมีกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.33, SD = 0.64$) มีค่าความพึงพอใจเท่ากัน ตามลำดับ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากการเขียนสะท้อนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ที่ผู้เรียนได้ทำการบันทึกแบบบันทึกประกอบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย โดยผู้เรียนจะเขียนสะท้อนความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการจัดการเรียนรู้ ระยะการจัดการเรียนรู้ และระยะหลังการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะพิจารณาจากข้อความที่บันทึกเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการนำเสนอแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กระบวนการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ก่อนการจัดจัดเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนได้สะท้อนการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไม่ชัดเจน ครบถ้วน โดยประเด็นที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ คือสามารถวิเคราะห์มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ สภาพที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บ่งชี้ สาระการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ตามหลักการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย กระบวนการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามหลักการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย แต่ยังไม่สามารถระบุการจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ ข้อดี ข้อเสีย ของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น

“ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้จัดกิจกรรมเคลื่อนไหว ประกอบเพลง “ฝนตกลงมา” โดยเปิดเพลงและให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง (ผู้เรียนคนที่ 1)

“แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้พัฒนาขึ้น เป็นแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ดี เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจึงคิดว่าแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ไม่มีจุดด้อย” (ผู้เรียนคนที่ 2)

“แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ข้าพเจ้าได้ออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่ครอบคลุมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย” (ผู้เรียนคนที่ 3)

2. การนำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้

ผลการวิเคราะห์แบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และแบบบันทึกผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่าผู้เรียนได้สะท้อนผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในขั้นนำได้เป็นอย่างดี โดยการถามเด็กเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมของเด็กเรื่องสัตว์เลี้ยงที่เด็กชอบ” (ผู้เรียนคนที่ 1)

“สิ่งที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้คือ ชั้นสอน และชั้นสรุป เนื่องจากความสนใจของเด็กสั้น สื่อที่นำมาไม่เร้าความสนใจของเด็ก และผู้สอนไม่มีเทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบที่หลากหลายจึงทำให้เด็กไม่ฟังและเล่นกับเพื่อน” (ผู้เรียนคนที่ 2)

“ข้อดีของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ข้าพเจ้าได้ออกแบบไว้ในครั้งนี้ คือ การให้เด็กได้มีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวของเด็กเอง ส่วนข้อเสียของแผนการจัดประสบการณ์ คือ ไม่ได้บูรณาการสาระคณิตศาสตร์ เช่น การนับและการเปรียบเทียบ และทักษะทางด้านการอ่านภาษาไทยในแผนการจัดประสบการณ์” (ผู้เรียนคนที่ 3)

“ข้อบกพร่องของข้าพเจ้าในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยคือการเรียงลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ข้าพเจ้าแจกอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมก่อนทำให้เด็กไม่สนใจฟังวิธีการปฏิบัติกิจกรรม” (ผู้เรียนคนที่ 4)

“ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะเรียงลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมให้ดี และต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน บูรณาการสาระคณิตศาสตร์ ภาษา หรือวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น สื่อที่จะใช้ต้องกระตุ้นความสนใจของเด็ก” (ผู้เรียนคนที่ 2)

ผลจากการบันทึกการสะท้อนผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถค้นพบข้อดี ข้อเสียของการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้เรียนได้ออกแบบไว้ ตลอดจนสภาพปัญหาที่พบในขณะการฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ซึ่งนำไปสู่การนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขแผนการออกแบบการจัดประสบการณ์เดิม เพื่อให้แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการสืบสอบหาคำตอบและการลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษาบริบทสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หำพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเวลา ภาษาที่ใช้ และความเป็นไปได้ในการใช้จริง ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นกับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย 1) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้น 3) แบบประเมิน ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 4) แบบทดสอบวัดความรู้ด้านเนื้อหาวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ สถิติทดสอบ t-test โดยผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้รู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีประกอบด้วยองค์สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.50$)

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

2.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ภายหลังจากทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นในการอภิปรายผล 3 ประเด็นคือ 1) ผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยยึดกระบวนการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ ทิศนา แจมมณี (2553, หน้า 201-204) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัย ความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอน และหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง 2561) เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า แนวคิดเทคนิคการใช้แผนผังความคิด แนวคิดเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้
- 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้
- 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ
- 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้
- 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ

มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1) นำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 2) เสนอปัญหา ขั้นที่ 3) ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4) วางแผนในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5) ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6) วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ หลังจากได้องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้เขียนรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละส่วน ตลอดจนจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับร่าง แล้วนำเสนอประธานกรรมการและกรรมการได้ตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้

ให้ข้อเสนอแนะในบางประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเรื่องเวลาและภาษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการทดลองที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ ก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง พบว่านักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านเนื้อหาวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก

ดังนั้น จึงได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยได้

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

2.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ระดับมาก อาจเกิดจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีการวางกรอบแนวคิดให้กับผู้เรียนจากการนำเสนอโน้ตบุ๊กว่างล่วงหน้าทำให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเมื่อผู้สอนนำเสนอความรู้ใหม่ผ่านกระบวนการเผชิญปัญหาและการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาอย่างทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในแนวคิดอย่างมีความหมายและมีความคงทน (Joyce & Weil, 1992) นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ยังเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และ

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สืบสอบ หาคำตอบผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ เมื่อผู้เรียนค้นพบคำตอบของปัญหาผู้เรียนได้นำคำตอบ ที่ค้นพบมาจัดทำแผนผังความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของสาระที่ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบ ซึ่งกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจะสอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey (1993 อ้างถึงในวันเพ็ญ คำเทศ, 2549, หน้า 15) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นได้จากการลงมือปฏิบัติ แนวคิดของการเรียนรู้ แบบรวมพลังที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเต็มตัว สนุกสนานกับการใช้ กระบวนการทางปัญญา การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (พิมพันธ์ เคะชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, 2561, หน้า 38-43) และแนวคิดเทคนิคการใช้แผนผังความคิดซึ่งเป็นการนำแผนผัง ความคิดมาช่วยบันทึกข้อมูล และถ่ายทอดข้อมูลจากสมองให้เป็นระเบียบอยู่ในรูปแบบที่สามารถ อธิบายได้ (Buzan, n.d) ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ เกี่ยวกับการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการคิด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาจนเกิด สมรรถนะ (Competency) ที่พึงประสงค์ (พิมพันธ์ เคะชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, 2561, หน้า 38-43) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yoshida (2016, pp. 77-84) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับการจัดการหลักสูตร: โดยมุ่งเน้นที่ “หลักสูตรการศึกษา” ของประเทศญี่ปุ่น ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ หลักสูตร และทักษะในการจัดการหลักสูตรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยให้ผู้เรียนบันทึกประกอบ การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกผลการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2) แบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และ 3) แบบบันทึกผลการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสะท้อนความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในประเด็น การจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการ ข้อดี ข้อเสีย ของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างบูรณาการ เพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมได้ แต่หลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยสูงขึ้น เนื่องจากผู้เรียนได้นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ตนออกแบบไปใช้ในการจัด

ประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยจริง ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริง ได้มองเห็นข้อดี ข้อเสีย ของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ตนเองออกแบบ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย จากการร่วมกันสะท้อนคิดระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ตนได้ออกแบบไว้

จากผลการอภิปรายข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากระบวนการในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสมรรถนะพื้นฐานที่ครูปฐมวัยต้องมี หากสถาบันผลิตครูปฐมวัยสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนในสถาบันของตนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ย่อมแสดงถึง ความมีคุณภาพของผู้เรียนในสถาบันของตน

2.2 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการผสมผสานแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยนำเสนอ มโนทัศน์ล่วงหน้า แนวคิดเทคนิคการใช้คำถาม และแนวคิดการใช้แผนผังความคิด ซึ่งแต่ละแนวคิดมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน เมื่อผู้วิจัยนำแนวคิด รูปแบบ และเทคนิคการเรียนรู้มาเชื่อมโยงผสมผสานกันแล้วได้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1) นำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2) เฝ้าดูปัญหา ขั้นที่ 3) ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4) วางแผนในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5) ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6) วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล และนำเสนอ ที่ถูกจัดลำดับอย่างเหมาะสม ขั้นตอนแต่ละขั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอนเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนได้นำเสนอกรอบแนวคิดของเรื่องที่จะสอนและทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยการชี้แจงจุดประสงค์

ของบทเรียนและบรรยายเกี่ยวกับมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนให้ผู้เรียนฟัง ก่อนนำเสนอเนื้อหาใหม่ ซึ่งการนำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ความคิดรวบยอดพื้นฐานในเรื่องที่จะเรียน เมื่อผู้สอนได้นำเสนอเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนจะนำเนื้อหาใหม่นั้นไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน และสามารถจัดระเบียบข้อมูลที่ได้รับอย่างมีความหมายและมีความคงทน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสนใจสืบเสาะหาความรู้อีกด้วย

ขั้นที่ 2 เเชิญปัญหาเป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางความคิด ซึ่งความขัดแย้งทางความคิดจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรอง เพื่อขจัดความขัดแย้งนั้น โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียนในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของ Piaget (สมชาย รัตนทองคำ, 2556, หน้า 22-25) ที่กล่าวว่าความรู้เกิดจากการนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการแก้ปัญหาใหม่

ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา ซึ่งการใช้คำถามจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง (สุวิทย์มูลคำและอรทัยมูลคำ, 2545 หน้า 76)

ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้และ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มแบบคละความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มได้ร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคน และวางแผนในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 3 จากนั้นสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบงานที่ตนเองได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และร่วมรับผิดชอบงานของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุผลเป้าหมายที่กลุ่มได้วางไว้ ซึ่งการจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้จะสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง ส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จนกระทั่งกลุ่มสามารถสร้างความรู้หรือสรุปความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ด้วยความเข้าใจ มีทักษะการคิดและการปฏิบัติ และมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดกิจกรรมเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อนมีผลการเรียนสูงขึ้น ส่วนผู้เรียนที่มีผลการเรียนปานกลางก็จะมีพัฒนาการที่สูงขึ้นเช่นกัน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุขสุข, 2561, หน้า 38-43)

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปโดยการทำแผนผังความคิด (Mind mapping) ซึ่งการทำแผนผังความคิดจะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างภาพรวม (ทิสนา แคมมณี, 2557, หน้า 389-392)

จากกระบวนการจัดการเรียนเชิงรุก 6 ขั้นตอนที่กำลังมาข้างต้น พบว่าจุดเด่นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหารายวิชาและได้พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบสอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการการทำงานกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ และต้องนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อนำเสนอความรู้ที่กลุ่มค้นพบโดยการจัดทำแผนผังความคิด นอกจากนี้ผู้สอนยังมีบทบาทสำคัญในการปูพื้นฐานความรู้ให้ผู้เรียนได้มองเห็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการสอน นอกจากนี้ผู้สอนยังใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์อีกด้วย ซึ่งการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดกรวยประสบการณ์ (Cone of experience) ของ Dale (1969) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนจะคงทนและยั่งยืนยอมเกิดจากการที่ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ มีการอภิปรายร่วมกัน จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ถึง 70 เปอร์เซ็นต์ และหากผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ นำเสนอจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐกานต์ ปลื้มบางพลี (2562) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาการเรียนรู้โดยบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นที่มีต่อแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาวิทยาศาสตร์วิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ต่ำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบางแพ (ชุมชนวัดบางแพใต้) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรูเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรูเชิงรุก ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนรูเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า โดยรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรูเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรูเชิงรุกที่ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนรูมีกระบวนการในการจัดการเรียนรูที่หลากหลาย ประกอบไปด้วยการวางผังมโนทัศน์ล่วงหน้าให้ผู้เรียนรู้ว่าผู้เรียนจะได้เรียนเกี่ยวกับเรื่องใด เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของเนื้อหาความรู้ที่ผู้วิจัยได้วางกรอบ มโนทัศน์ ไว้ในตอนต้นมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้เรียนรู้จากการเผชิญปัญหาโดยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์

ผ่านการใช้คำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหา นั้นอย่างอิสระและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบแนวทางในการแก้ปัญหา ที่ผู้เรียนคิดขึ้น โดยการที่ให้ผู้เรียน และเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ได้วางแผนในการแสวงหาความรู้และร่วมกันแสวงหาความรู้ เมื่อผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามแผนการที่ได้วางไว้ จะทำให้ผู้เรียน ได้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งผู้เรียนต้องนำข้อมูลเหล่านี้ มาวิเคราะห์ ข้อมูล สรุปผลและนำเสนอข้อมูลผ่านการเขียนแผนผังความคิด จากกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนเองมีศักยภาพเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Scott (1970, p. 124) ที่กล่าวว่า การจูงใจให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่ให้ผลเชิงปฏิบัติจะต้องทำให้บุคคลเห็นความสัมพันธ์ของงานกับความปรารถนาส่วนตัว เพื่อให้บุคคลเห็นความหมายของงานที่ตนทำ และงานจะต้องมีการวางแผนและวัดผลสำเร็จ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหากต้องการให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายใน จะต้องให้ ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย และรับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง ซึ่งสิ่งที่สำคัญคืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนนั้น ต้องเป็นงานที่ผู้เรียนสามารถทำสำเร็จด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงใจ บุตรดี (2556) ที่ศึกษาการเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องโมเมนตัมและการชนด้วยการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนจิรา จุ้ยประโคน (2556) ที่ศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์โลก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active learning) อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อช่วยให้ผู้ที่จะนำผลการ วิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนที่สนใจจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนต่าง ๆ ของรูปแบบก่อนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แต่ทั้งนี้ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสมตามบริบทของรายวิชาที่ผู้สอนจะนำไปใช้

2. ผู้สอนควรตรวจสอบความสามารถในการจัดทำแผนผังความคิดและการทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียนก่อนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้

3. ผู้สอนควรอธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้เรียนอาจยังไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคยกับการจัดการเรียนรู้แบบนี้มากนัก

4. ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติงานกลุ่ม และกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม

5. สถานที่ที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ควรมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นความเร็วของอินเทอร์เน็ตที่เร็วจะทำให้ผู้เรียนอยากค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะในด้านอื่นที่มีความจำเป็นสำหรับวิชาชีพครูในปัจจุบัน เช่น การวิจัยในชั้นเรียน การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ควรมีการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่นำเอาวิธีการสอนโดยใช้เกม วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติมาเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีความสนุกสนานมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
บูรณาการศาสตร์พระราชากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เพื่อเสริมสร้างทักษะ
การแก้ปัญหา และทักษะการเรียนรู้เป็นทีม สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 41, 99-115.
- กรมวิชาการ. (2540). ชุดฝึกการเขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสาร
ประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมวิชาการ. (2547). แนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน.
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และ
ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร ห้าปี). เข้าถึงได้จาก http://www.mua.go.th/users/tqfhed/news/FilesNews/FilesNews6/education5year_m1.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ
3-6 ปี. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา นัยทรัพย์. (2555). การสร้างแบบวัดอัตโนมัติสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผล, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลภัสสร มะเสนา. (2555). การพัฒนาโมเดลการวัดประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้าน
มูลราคาเพิ่มผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน. คุยฎินิพนธ์ปรัชญาคุษฎิบัณฑิต,
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- กิตติชัย สุชาติโนบล. (2557). เทคนิคการใช้คำถาม. *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*, 49, 95-106.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. (2560). *คู่มือการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561*. กาฬสินธุ์: กาฬสินธุ์การพิมพ์.
- จรรยาภรณ์ กุลพ่วง. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้วิชาชีววิทยาเรื่องยีนและโครโมโซมด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรพันธ์ สีหานาด. (2559). *การพัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการใช้คำถาม แบบกระตุ้นให้คิดและแผนผังความคิด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิรภา อรรถพร. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัตยาพร เสมอใจ. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภคร*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชนาธิป พรกุล. (2555). *การออกแบบการสอน: การบูรณาการการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาล แพรัตกุล. (2552). *เทคนิคการวัดผล (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: วิทยุการปก.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์. (2537). การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน. ใน *เอกสารการสอนชุด สื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15* (หน้า 490-493) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สหมิตร.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช. (2544). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: วิพรินทร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้: การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ณัฐวดี จันละมุด. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โมเดลชิปปาและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค TGT. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา เขมมณี. (2553). ศาสตร์การจัดการเรียนรู้องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2554). ศาสตร์การจัดการเรียนรู้องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2557). ศาสตร์การจัดการเรียนรู้องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ทิสนา เขมมณี. (2557). อกวิวัฒน์การเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- ธีรวุฒิ โสภิญญกุล. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเน้นความร่วมมือกันเรียนรู้รายวิชากลุ่มสังคมศาสตร์ ระดับอุดมศึกษา. คุยฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรคุยฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2557). พื้นฐานการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2551). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ วงศ์คำจันทร์. (2558). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นฤมล เนียมหอม. (ม.ป.ป.). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย. เข้าถึงได้จาก <http://www.nareumon.com>
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2556). ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2559). *ระเบียบวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.
- บุหงา วัฒนะ. (2546). Active learning. *วารสารวิชาการ*, 6(9), 30-34.
- ประเวศ เวชชะ. (2558). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พะเยาว์ ดีใจ, บุญนา, พงษ์ชัย, ห้วยหงษ์ทอง, รติมากานต์, เปรมสุข, อองาม และอนุชานันท์, อังสนา.
(2556). *รายงานการวิจัย การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ประเภท โควตาและการสอบคัดเลือกของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร กรณีศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พรทิพย์ เอี่ยมประเสริฐ. (2558). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ของผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี ศรีสังข์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและ
ประสบการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์*. คุุณิพนธ์
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2560). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2544). *การเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและ
เทคนิคการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปเมเนจเม้นท์.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2548). *ทักษะ 5 C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และ
การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2557). *สอนเขียนแผนบูรณาการ บนฐานเด็กเป็นสำคัญ*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2560). *ทักษะ 7 C ของผู้สอน 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิรุณ โปรรย สำโรงทอง. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือผู้สอน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). *หลักและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณี คุรุรัตน์. (2540). เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 1(1), 43-51.
- มนชิตา เรืองรัมย์. (2556). *การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มดิชน. (2559). *สนพ.เอกชนหนาว ศธ.เข้มตรวจ “คู่มือ-แบบฝึก”*. เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/education/news_344578.
- มหาวิทยาลัยนครพนม. (2560). *คู่มือการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม ปีการศึกษา 2560*. เข้าถึงได้จาก https://www.npu.ac.th/files_upload/pr/GuideBook12560.pdf
- มัทนา ฉวนพยัคฆ์. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวพา เฉชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพิกราฟฟิกส์ดีไซน์
- รสริน เจริญไชสง. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัฐกานต์ ปลื้มบางพลี. (2556). ผลของโปรแกรมพัฒนาการเรียนรู้โดยบูรณาการรูปแบบการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบางแพ (ชุมชนวัดบางแพใต้). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค.
- รินรดี พรวิริยะสกุล. (2554). การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาคู. คุษณินพนธ์ครุศาสตรคุษณินบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การ. ใน *ประมวลสารชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 9-12. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- เรชา ชูสุวรรณ. (2550). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ คุษณินบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัชร จินตวรรณ. (2555). การจัดการศึกษาแบบ *Active learning* รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรม คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตน โกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชชมงคลรัตน โกสินทร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- วัชรภรณ์ เฟ็งสุข. (2552). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพื้นฐานการสื่อสารข้อมูล และเครือข่ายคอมพิวเตอร์กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.

- วันเพ็ญ คำเทศ. (2549). ผลการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเลสไล ดี ฟิงค์ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนอนุกรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ พงษ์เฝ้า. (2548). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีขยายความคิดของเรเกลธูท เพื่อส่งเสริมความแม่นยำด้านเนื้อหาความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานและความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). สัมมนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ภาษาไทย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริประภา พงษ์ทิกุล. (2558). ทักษะการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย: การบูรณาการศาสตร์ทางการศึกษาปฐมวัยสู่การสอนในบริบทท้องถิ่นชลบุรี. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 11(2), 83-96.
- ศรีพระจันทร์ แสงเขตต์. (2557). การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึก ทักษะภาพการ์ตูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิลักษณ์ ขยันกิจ. (2555). กระบวนการนำแนวคิดจิตปัญญาศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์เรียนรู้ของนิสิตวิชาการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. วารสารครุศาสตร์, 34(2), 26-34.
- ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และบุญบงตันติวงศ์. (2559). การประเมินอย่างใคร่ครวญต่อเด็กปฐมวัยแนวคิดและการปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ ไชกิจภิญโญ. (2548). สอนอย่างไรให้ Active learning. วารสารนวัตกรรมการเรียนการสอน, 2(2), 12-15.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันคุรุพัฒนา. (2560). *วัตถุประสงค์ของสถาบัน*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.kurupatana.ac.th/objective.php>.
- สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did=1193>
- สมคิด พรหมจ้อย. (2547). การพัฒนาผู้สอน อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. ใน
 เจียรนัย ทรง ชัยกุลและสุจินต์ วิสวธีรานนท์ (บรรณาธิการ), *การพัฒนาผู้สอนและ
 บุคลากรทางการศึกษาในทศวรรษหน้า: ประมวลบทความทางการศึกษา* (หน้า 3-4).
 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้*. นครปฐม:
 เพชรเกษมพริ้นติ้ง กรุ๊ป.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2556). *จิตวิทยาการสอนเรียนการสอนวิทยาศาสตร์*. เข้าถึงได้จาก
<https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/54/11system54.pdf>
- สมนึก ภัททิยธานี. (2560). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กทม.: ประสานการพิมพ์.
- สมหมาย เทียนสมใจ. (2556). *รูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่
 การประถมศึกษา*. คุษฎิณิพนธ์ปรัชญาคุษฎิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สาวิตรี โรจนะสมิต อาร์โนลด์. (2555). *รายงานการวิจัย การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ เรียนรู้เชิงรุก
 (Active learning) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ
 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แนวคำเนินการของสถานศึกษาเพื่อ
 จัดกิจกรรมเสริมประสพการณ์พัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 แบบอิงมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย
 เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.obec.go.th/documents/9967>.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *กรอบสมรรถนะของผู้สอนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21*. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13037&Key=news2>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี*. กรุงเทพฯ: พิมพ์การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0- 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 ช่วงครึ่งแผน พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวทางการศึกษาปฐมวัย=Principles of early childhood education* หน่วยที่ 9-12. ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (บรรณาธิการ), *หน่วยที่ 9 แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย* (หน้า 22-25). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิควิธีคิด.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. กรุงเทพฯ: เทคนิควิธีคิด.
- สุชาดา นทีตานนท์. (2550). *ผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุณี บุญพิทักษ์. (2557). *วิจัยชั้นเรียนปฐมวัย หลักปฏิบัติจากประสบการณ์*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (ม.ป.ป.). *การเขียนแผนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. สุพรรณบุรี: ศูนย์ผลงานวิชาชีพครู โรงเรียนสุพรรณภูมิ.

- สุภัค ขมพุก. (2557). *การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 4. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุภาวดี กรณียกิจ และพงศ์เทพ จิระโร. (2558). *รายงานการวิจัย ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). *การพัฒนาวิชาชีพผู้สอนสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2. เข้าถึงได้จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/7/1860_5273.pdf*
- สุวิพร อนุศาสนนันท์. (2554). *การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: เก็ทก๊อคเคริเอชั่น.*
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.*
- หนึ่งฤทัย เกื้อเกียรติ, ปุณญพัฒน์ ไชยเมล์ และสมเกียรติ วรรณเดช. (2561). *สถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 5 ปี: การทบทวนวรรณกรรม. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 5(1), 281-296.*
- อรทัย มูลคำ. (2542). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ที พี พรินต์.*
- อรัญญา สุชาติโนบล. (2542). *การสอนแบบบูรณาการ. วารสารวิชาการ, 5(12), 20-26.*
- อัจฉรา อินทร์น้อย. (2555). *รายงานวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผน ที่ความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). เข้าถึงได้จาก http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/2254/Achara_I_R441253.pdf?sequence=1.*
- อานันต์ รัตติกรกุล. (2550). *สร้าง Mind map ด้วย Mind manager (ภาคปฏิบัติ). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.*
- อาภรณ์ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.*
- อาภรณ์ใจเที่ยง. (2553). *หลักการการสอน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.*
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: creating excitement in the classroom.* ashe-eric higher education reports. Washington, DC: The George Washington University.

- Buzan, T. (n.d). *Mind mapping book: Radiant thinking*. London: BBC Book.
- Bybee, R. W. (2009). *The bscs 5E instructional model and 21st century skills*. Retrieved from http://sites.nationalacademies.org/cs/groups/dbassesite/documents/webpage/dbasse_073327.pdf.
- Cunningham, R. T. (1971). *Developing teacher competencies*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Dale, E. (1969). *Audio-visual methods in teaching* (3rd ed.). New York: The Dryden Press
Holt, Rinehart and Winston.
- Gibson, J. L, Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (1982). *Organization's: Behavior structure and processes*. Austin, Texas: Business Publications.
- Harvard University. (2018). *Active learning*. Retrieved from <https://bokcenter.harvard.edu/active-learning>
- Joyce, B., & Weil. M. (1986). *Models of teaching* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching* (9th ed.). Boston: Pearson.
- Lardizabal, A. S. (1970). *Methods and principles of teaching*. Quezon City: Alemar-Phoenix.
- Meyer, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the college classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Oliver, R. L. (2010). *Satisfaction: a behavioral perspective on the consumer* (2nd ed.). Armonk, NY: M.E.Sharpe.
- Pekdogan, S., & Kanak, M. (2016). A qualitative research on active learning practices in pre-school education. *Journal of Education and Training Studies*, 4(9), 232-239.
- Saylor, J. G., William, M. A., & Arthur, J. L. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (7th ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Scott, P. (1970). *The process of conceptual change in science*. New York: Cornell University.
- Smith, P. L., & Ragan, T. J. (1999). *Instructional design* (2nd ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Soltanzaadeh, L., Hashemi, S. N., & Shahi, S. (2013). The effect of active learning on academic achievement motivation in high schools students. *Archives of Applied Science Research*, 5(6), 127-131.

- Stanford University. (n.d.). *Promoting active learning* . Retrieved from <https://teachingcommons.stanford.edu/resources/learning-resources/promoting-active-learning>
- University of Minnesota Driven to Discover. (2015). *What is active learning*. Retrieved from <https://cei.umn.edu/support-services/tutorials/what-active-learning>.
- Virtanen, P., Niemi, H. M., & Nevgi, A. (2017). Active learning and self-regulation enhance student teachers' professional competences. *Australian Journal of Teacher Education*, 42(12), 1-20.
- Yang, L. (2555). การพัฒนารูปแบบการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน ตามแนวการจัดการเรียนรู้แบบ *Active reading* และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ. คุษฎีนิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Yoshida, H. (2016). Effects of active learning for curriculum management: With focus on the “courses of study” of Japan. *International Journal of Knowledge Engineering*, 2(2), 77-84.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิตติญาณันต์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลาริป์ สมาหิโต	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.จินตนา สุขสำราญ	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
4. ดร.กัญจนา ศิลปภิจยาน	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำชุม	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ โทร ๒๐๒๙, ๒๐๖๙
 ที่ ศธ ๖๒๑๘/๑๕๗๖ วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการทำวิจัย
 เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิตติญาณสันต์

ด้วยนางสาวลิลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
 คุษภูิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
 สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
 เพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
 เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
 ของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
 ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐุ์ ศิริสวัสดิ์)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว. ๐ ๙๙๘

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๓ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิป สมานิติโต

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสิลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ดุขภูมบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๓๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๗ ๘๕๖๕๙๗๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว. ๑๙๙๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๙ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.จินตนา สุขสำราญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าครองชีพวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสิลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ดุขภูมบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาโท” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ของนิสิตในครั้งนี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๓๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๗ ๘๕๖๕๙๗๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว. ๐๘๙๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๕ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๓ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.กัญจนา ศิลปภักยาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโคร่งย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวลีลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ดุขปฏิบัติ สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย ในกรณีนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๔ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๔

โทรสาร ๐ ๓๘๓๔ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๗ ๘๕๖๕๔๗๔

ที่ ศธ ๒๒๑๘/ว. ๐๘๘๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๓ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน ดร.จรรุวรรณ เขียวน้ำขุม
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโคร่งย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวลีลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ดุขปฏิบัติ สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์” โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ของนิสิตในครั้งนี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๓๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๗ ๘๕๖๕๙๗๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว. ๐ ๙๙๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๑๖๕ ถ.สิงหนาทบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๓ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิป สมานิติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าครองชีพวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวลีลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ดุขปฏิบัติ สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์" โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย ในกรณีนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๖, ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๙

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๕

ผู้วิจัย ๐๘๗ ๘๕๖๕๙๗๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ ๑๑ ๓๑

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๓

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวลีลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย” ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนรายวิชาการบูรณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ๑ ปี การศึกษา ๒๕๖๒ จำนวน ๑ กลุ่ม ระหว่างวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ อนึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของ มหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐-๓๘๓๙-๓๔๘๖, ๐-๓๘๓๐-๒๐๖๙

โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๓๔๘๕

ผู้วิจัยโทร ๐๘๗-๘๕๖๕๙๗๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/๑๑๓๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
๑๖๙ ถ.สิงหนครบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวลีลาวดี ชนะมาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้รับอนุมัติให้ทำดุขฎิบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย” ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ลงทะเบียนรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย ๑ ปี การศึกษา ๒๕๖๒ จำนวน ๑ กลุ่ม โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ อนึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศธ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐๓๘-๓๐๒๐๖๙, ๐๓๘-๓๐๒๐๖๙

โทรสาร ๐๓๘-๓๙๓๙๘๕

ผู้วิจัยโทร ๐๘๗-๘๕๖๕๙๗๙

ภาคผนวก ข

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
- คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด
ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

เอกสารรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญ
2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 3.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.4 สาระการเรียนรู้/ เนื้อหาการจัดการเรียนรู้
 - 3.5 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ความเป็นมาและความสำคัญ

ช่วงปฐมวัยของชีวิตถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ เนื่องจากโอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้ที่สูงที่สุดจะเริ่มตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ ในช่วง 3-6 เดือน ทารกจะสร้างเซลล์สมองสูงสุด เมื่อทารกคลอดออกมาสมองจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากเทียบพัฒนาการการเจริญเติบโตของสมองในเชิงปริมาณ สมองของเด็กอายุแรกเกิด-6 ปี จะมีขนาด 90-95 % ของน้ำหนักสมองของผู้ใหญ่ ซึ่งสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองให้กับเด็กได้ นอกจากนี้ช่วงปฐมวัยยังเป็นช่วงวัยที่สร้างรากฐานของชีวิต เช่น การพัฒนาให้มีความรู้ถูกวิธี การรอคอย การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และมีงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เนื่องจากเป็นการลงทุนที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของประชากรในสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า 5-6) จากความสำคัญของช่วงปฐมวัยดังที่กล่าวข้างต้น ผู้สอนปฐมวัยจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมในอนาคตของประเทศ

จากการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพดังนั้นการพัฒนาผู้สอนปฐมวัยให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างเต็มตามศักยภาพ

ผู้สอนปฐมวัยที่มีคุณภาพควรมีความสามารถหรือสมรรถนะในการปฏิบัติ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะในด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนปฐมวัยต้องสามารถนำความรู้ ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กปฐมวัย เกิดการพัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ แต่ในสภาพปัจจุบันกลับพบว่าผู้สอนปฐมวัยขาดสมรรถนะ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสามารถ สะท้อนได้จากการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่ยังคงติดกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม คือการจัดการเรียนรู้ให้เด็กอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ไม่ให้อิสระแก่เด็ก ในการแสดงออก ห้ามเด็กพูด การบังคับไม่ให้เด็กพูด ให้การบ้านทุกวัน (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา ฉวนพยัคฆ์ (2558, หน้า 3) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหา และแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนในระดับปฐมวัยประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุง หลักสูตรให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน การใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย สอนไม่ตรง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อ จำนวนเด็ก ผู้สอนปฐมวัยยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้สอนปฐมวัยยังขาดความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำ ผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริม แก้ไขปัญหาเด็กปฐมวัย จากสภาพปัญหา ที่กล่าวมาข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยที่มีอายุแรกเกิดถึง 5 ปีของประเทศไทย คือ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยมีพัฒนาการล่าช้ากว่าร้อยละ 30 (หนึ่งฤทัย เกื้อเอียด, บุญญาพัฒน์ ไชยเมส และสมเกียรติยศ วรเดช, 2561, หน้า 283) เนื่องจากกระบวนการการจัดประสบการณ์ เหล่านั้นเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาพื้นฐานที่มีต่อ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาผู้สอนปฐมวัยให้มีความสามารถหรือสมรรถนะในการออกแบบและจัด ประสบการณ์เด็กปฐมวัยให้ถูกต้องตามหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืน ควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตผู้สอนปฐมวัย เนื่องจากกระบวนการผลิตผู้สอนปฐมวัยจัดอยู่ใน การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเป็นช่วงของการสร้างความรู้ ทักษะ

บุคลิกภาพ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต (ไพฑูรย์ สินดารัตน์, 2557, หน้า 7) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอนปฐมวัยต้องการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างให้นิสิต นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี จิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างถ่องแท้ เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษสาขาวิชาการการศึกษาปฐมวัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อย่างสร้างสรรค์อันนำไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสม และหลากหลาย เมื่อออกไปประกอบอาชีพผู้สอนปฐมวัยในอนาคต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตผู้สอนปฐมวัย ซึ่งคุณภาพของบัณฑิตจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่สภาผู้ครู และบุคลากรทางการศึกษา (คุรุสภา) และสำนักงานการอุดมศึกษากำหนด ดังนั้นสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย มหาวิทยาลัยนครพนม ได้จัดทำหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานที่สภาผู้ครูและบุคลากร ทางการศึกษา (คุรุสภา) และสำนักงานการอุดมศึกษากำหนด โดยมีปรัชญาของหลักสูตรคือ ผลิต บัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยให้มีความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น มีคุณธรรมจริยธรรมพร้อมทั้งมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ครุ มีทักษะในการสร้างสรรค์งานใหม่จากการค้นคว้าวิจัยและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรคือ การผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ให้เป็นผู้มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพครุสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและสามารถนำไปใช้ใน อนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครุ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครุ มีทักษะชีวิตและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้การบรรลุปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าว ในส่วนของการพัฒนานักศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการนำความรู้ทางการศึกษาปฐมวัยมาใช้ในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ควรเริ่มจากการพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อน เนื่องจากการออกแบบการจัดประสบการณ์เป็น จุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนรู้ การออกแบบการจัดประสบการณ์จะทำให้ผู้สอนปฐมวัยสามารถ วางเค้าโครงการจัดการเรียนรู้ (outline) ของการจัดประสบการณ์ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถ มองเห็นภาพรวมของการจัดการเรียนรู้ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลก่อนที่จะเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (ชนาธิป พรกุล, 2555, หน้า 109-110) แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความต้องการ

ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เรื่องความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอน โดยใช้แบบสำรวจเรื่องความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอน กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 49 คน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการก่อนออกฝึกสอน ในเรื่องเทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบเป็นอันดับที่ 1 ร้อยละ 89.58 อันดับที่ 2 คือ การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ร้อยละ 88.75 และอันดับที่ 3 คือ การจัดทำโครงการทางวิชาการ ร้อยละ 87.92 เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 5 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเรื่องการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมเคลื่อนไหวละจังหวะ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3 คน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หลังจากนิเทศการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทางด้านวิชาการเพิ่มเติม ในเรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีการบูรณาการเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการและประสบการณ์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของครูที่เลี้ยง การประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อผลิตสื่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จากสถานการณ์ดังกล่าว หากสถาบันไม่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมกลายเป็นปัญหาลูกโซ่ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เมื่อนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพผู้สอนปฐมวัยในอนาคต

กระบวนการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสามารถทำได้หลายวิธี แต่วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจและอาจพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คือ การเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่นิยมจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย (พัชร

ศรีสังข์, 2551, หน้า 2) มาเป็นการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความแตกต่างในด้านความสามารถ (Ability) ความสนใจ (Interest) และความถนัด (Aptitude) โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนด้วยปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ (Learning by doing) ทฤษฎีสตรัคทนิยม (Constructivism) ที่มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น (Actively construct their knowledge) และแนวทางการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน โดยให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กเรียนช้าเพื่อให้บรรลุมาตรฐาน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดี, 2560, หน้า 92-96) จากปรัชญา ทฤษฎีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นำมาซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ลักษณะใดเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยสามารถพิจารณาได้จาก 1) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 2) มีวิธีการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดประเมินผล 4) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง 5) ผู้เรียนมีโอกาสดекเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน (บุหงา วัฒนะ, 2546, หน้า 33; ศักดา ไชกิจภิญโญ, 2548, หน้า 12; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดี, 2560; Bonwell & Eison, 1991, pp. 3-4) จากลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าว ผู้สอนสามารถนำลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยเริ่มจากผู้สอนคัดเลือกเนื้อหาที่ง่ายไปยาก สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จากนั้นผู้สอนเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียนจะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยมีหัวใจสำคัญของการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้คือ ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สืบค้นหาคำตอบผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน (ศักดา ไชกิจภิญโญ, 2548, หน้า 12-15) ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข ความสนุกและเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาความรู้และมีความจำทน สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร ลักษณะการทำงานที่สัมพันธ์กับผู้อื่น

เช่น ความกล้าแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามัคคี ความรับผิดชอบ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของวัชร จิตวรรณ (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาแบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรม คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขต ไกลกังวล พบว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาแบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรม คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตไกลกังวล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.04 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาแบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรมในระดับมาก

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถออกแบบการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้จริง เมื่อนักศึกษาเรียนจบและต้องออกไปประกอบอาชีพผู้สอนปฐมวัยในอนาคตต่อไป

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)
2. แนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตทัศน์กว้างล่วงหน้า

(Advance organizer)

3. แนวคิดเทคนิคการใช้ผังความคิด (Mind mapping)
4. การศึกษาแนวคิดเทคนิคการใช้คำถาม (Questioning techniques)

ซึ่งมีสาระสำคัญของแนวคิดดังนี้

แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนด้วยปรัชญาทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม

2) ทฤษฎีสรคณิยม 3) แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (พิมพันธ์์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดี, 2560, หน้า 92-93) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressive)

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมมีแนวคิดมาจาก John Dewey ซึ่งเป็นนักปรัชญาปฏิบัตินิยม นักการศึกษาและนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นได้จากการลงมือกระทำหรือที่เรียกว่าการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติซึ่งหมายถึงการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายต่อตัวเองอย่างอิสระแล้วจึงสร้าง องค์ความรู้ขึ้นมาโดย John Dewey ได้อธิบายการประยุกต์ความคิดเรื่องประสบการณ์กับการเรียนรู้ไว้ว่า ประสบการณ์มีลักษณะเป็นธรรมชาติ และเป็นกระบวนการคิดซึ่งแสดงปฏิภริยาระหว่างร่างกายจิตใจกับสภาพแวดล้อม ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวแบ่งออกเป็น ประสบการณ์ปฐมภูมิและประสบการณ์ทุติยภูมิ ประสบการณ์ปฐมภูมิ คือประสบการณ์ที่ยังไม่มีความรู้ หรือยังไม่ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรอง เช่นการที่เด็กนำมือไปเหยไฟแล้วบาดเจ็บจากความร้อนของไฟ ส่วนประสบการณ์ทุติยภูมิ คือประสบการณ์ที่เป็นความรู้ผ่านกระบวนการคิดแล้ว เช่น เมื่อเด็กรู้ว่าถ้านำมือไปเหยไฟไปแล้วจะบาดเจ็บก็จะเกิดการเรียนรู้และไม่ทำอีก เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์ทั้ง 2 ชนิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน (Dewey, 1993 อ้างถึงใน วันเพ็ญ คำเทศ, 2549, หน้า 15)

ทฤษฎีสรคณิยม (Constructivism)

ทฤษฎีสรคณิยม (Constructivism) หรือเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยม นักจิตวิทยาที่เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีนี้คือ Piaget และ Vygotsky มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นกระบวนการทางความคิด หรือกระบวนการทางสมอง ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวของบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้นจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าการเป็นผู้รับความรู้

แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning)

แนวคิดการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative learning) เป็นการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบละความสามารถ ละเอียดความสนใจและความถนัด โดยทั่วไปมีจำนวน 4 คน สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มต่างทำหน้าที่ของตนรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และร่วมรับผิดชอบงานของสมาชิกกลุ่มของตน เพื่อให้บรรลุผลการเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่มทำงาน

แนวคิดของรูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า

(Advance organizer)

รูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า (Advance organizer) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้จะมีความหมายเมื่อสิ่งที่เรียนรู้สามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้นก่อนการจัดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ผู้สอนควรวิเคราะห์ความคิดรวบยอดย่อย ๆ ของสิ่งที่จะสอน แล้วจัดทำผังโครงสร้างของความคิดเหล่านั้น เพื่อวิเคราะห์หาโน้ตส์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอน โดยผู้สอนจะนำเสนอโน้ตส์ที่กว้างแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้นไปเชื่อมโยงกับโน้ตส์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน (ทิสนา แจมณี, 2557, หน้า 225-231)

แนวคิดเทคนิคการใช้ผังความคิด (Mind mapping)

เทคนิคการใช้ผังความคิดเป็นกลวิธีที่ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ จำนวนมาก โดยใช้เส้น คำ ระยะห่างระหว่างจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งการจัดทำแผนผังความคิดมีขั้นตอนในการทำ 4 ขั้นตอน (ทิสนา แจมณี, 2557, หน้า 389-392) ดังนี้

1. เขียนความคิดรวบยอดตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อย ๆ
2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดลงไปในรูปแบบทรงเรขาคณิต
3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ
4. ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นตัวแทนความคิดความรู้สึก
5. สร้างแผนผังความคิดให้สมบูรณ์ตามความเข้าใจของตนเอง

การศึกษาแนวคิดเทคนิคการใช้คำถาม (Questioning techniques)

เทคนิคการใช้คำถามเป็นเป็นกลวิธีหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน ซึ่งเทคนิคการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการคิดหลายแง่มุม ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ การใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามล่วงหน้า โดยการศึกษาเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งการตั้งคำถามให้ตรงประเด็นมุ่ง จะช่วยพัฒนากระบวนการทางความคิด โดยผู้สอนควรป้อนคำถามที่เน้นคำตอบที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถามกับครูด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทคำถามตามรูปแบบของทิสนา แจมณี

1. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดคล่อง ซึ่งการคิดคล่องเป็นการดำเนินการคิดอย่างรวดเร็วและได้ผล และได้ความคิดเห็นจำนวนมาก
2. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดหลากหลาย ซึ่งการคิดหลากหลายเป็นการดำเนินการคิดที่แตกออกเป็นหลายทางหลายแบบ
3. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดละเอียด ซึ่งการคิดละเอียดเป็นการดำเนินการคิดที่จับได้ทั้งหลัก และรายละเอียด
4. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดชัดเจน ซึ่งการคิดชัดเจนเป็นการดำเนินการคิดที่ผู้คิดสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่เข้าใจอะไร
5. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นวิธีคิดที่สามารถแยกข้อเท็จจริง และความคิดเห็นออกจากกันได้
6. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดถูกทาง ซึ่งการคิดถูกทางเป็นวิธีคิดที่มีการตั้งเป้าหมายของการคิดไปในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คิดถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่าประโยชน์ระยะสั้น
7. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดกว้าง ซึ่งการคิดกว้างเป็นการคิดถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดให้ครอบคลุมสิ่งที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อเรื่องที่คิด คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่องที่ และคิดถึงจุดสำคัญทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่น่าสนใจขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่คิด
8. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดลึกซึ้ง ซึ่งการคิดลึกซึ้งเป็นวิธีคิดโดยการวิเคราะห์ให้เห็นองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อยที่โยงใย และสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน จนประกอบกันเป็นภาพรวมสิ่งนั้น คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่อง คิดถึงจุดสำคัญทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่น่าสนใจขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่คิด
9. คำถามที่ถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดไกล ซึ่งการคิดไกลเป็นวิธีการคิดที่เชื่อมโยงไปยังอนาคต เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและเตรียมการเพื่ออนาคตที่ดี

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1.1 เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะนำเสนอปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาและให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม และการใช้ฟังก์ชันความคิดช่วยจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระเบียบอยู่ในรูปแบบที่สามารถอธิบายได้

1.2 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเสนอโมทัศน์อย่างกว้างก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์กว้างที่ผู้สอนได้วางไว้ล่วงหน้า

1.3 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียน

2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2 ประการ ดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

2.2 เพื่อสร้างเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้ตามเนื้อหาวิชาในรายวิชา กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้มาโดยการนำหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน

ขั้นนำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน เป็นกระบวนการที่ผู้สอน นำเสนอโมทัศน์ที่ผู้สอนวิเคราะห์ห้ามโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุม ความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอนแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหา

ใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้น ไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 เฝ้าดูปัญหา

ขั้นเฝ้าดูปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา

ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา

ขั้นใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้

ขั้นวางแผนในการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มแบบอิสระความสามารถ ประมาณกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และวางแผนในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 3

ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้

ขั้นดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหา ตามกระบวนการที่วางไว้ในข้อ 4

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยการทำแผนผังความคิด (Mind mapping)

4. เนื้อหาสาระการเรียนรู้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในหมวดวิชาการสอนวิชาเอก ซึ่งผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในรายวิชากระบวนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ปฏิบัติการจัดการประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ข้างต้นมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ลำดับที่	เนื้อหาสาระการเรียนรู้
1	1. ความหมายของกระบวนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2. ความสำคัญของกระบวนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
2-3	แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
4	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
5	จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
6	พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
7	การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน
8	การบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก
9-10	การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
11-12	การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
13-15	ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ เป็นแนวทางในการติดตามผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยวัดและประเมินผลทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีประเมินจากการเข้าชั้นเรียน/ การแต่งกาย การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินจากการทดสอบวัดความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

คำนำ

เอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นเอกสารแนะนำการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ความรู้ตามเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 และความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการทางความคิดที่สามารถเกิดขึ้นได้ จากการลงมือกระทำและจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจำนวน 10 แผน
3. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ซึ่งมีเนื้อหาในรายวิชาดังนี้ ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการ

สาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้

คำแนะนำในการใช้คู่มือ

ในการนำคู่มือไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรดำเนินการตามคำแนะนำดังต่อไปนี้ โปรดปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้ก่อนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาเอกสารทุกฉบับ

1.1 ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความเป็นมาและเหตุผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้มองเห็นภาพรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ตลอดจนมองเห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้น ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขอให้ท่านศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ละเอียด และทำความเข้าใจภาพรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้รวมทั้งรายละเอียดขององค์ประกอบทั้งหมด

1.2 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 10 แผน เมื่อท่านได้ศึกษาแผนการสอนทั้ง 10 แผน แล้วจะช่วยให้ท่านได้ข้อสรุปดังนี้

1.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะสำเร็จรูป ผู้สร้างได้กำหนดสิ่งที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ไว้ให้ครบถ้วนแล้ว ทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์การเรียน และแนวการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนเพียงแต่ทำความเข้าใจ จัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้เท่านั้น

1.2.2 ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบหลักเหมือนกัน กล่าวคือ ส่วนนำ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้/ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.3 ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นคำแนะนำการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาพร้อม ๆ กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ท่านเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

2. จัดเตรียมสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ (เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะสำเร็จรูป) ดังนั้นผู้สอนจึงควรดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนควรศึกษาส่วนต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน

2.2 เตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ได้มีการเสนอรายชื่อ สื่อของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนไว้แล้ว ผู้สอนต้องจัดทำหรือเตรียมไว้ล่วงหน้า โดยอาจใช้การถ่ายเอกสารหรือพิมพ์แจกผู้เรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้สอน

2.3 เตรียมเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล การติดตามผลการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นจะติดตามและประเมินผลตามวัตถุประสงค์ โดยวัดและประเมินผลทั้งในระหว่าง การจัดการเรียนรู้ และหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีประเมินจาก การเข้าชั้นเรียน/ การแต่งกาย การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และ ผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.3.3 การวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินจาก การทดสอบวัดความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการวัด ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

สิ่งที่ต้องจัดเตรียมไว้สำหรับการวัดและประเมินผล คือ แบบประเมินความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 และการวัดความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นมี องค์ประกอบที่สำคัญ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ 2) จุดมุ่งหมาย ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะนำเสนอปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาและให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม และการใช้ผังความคิดช่วยจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระเบียบอยู่ในรูปแบบที่สามารถอธิบายได้
2. เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเสนอโมทัศน์อย่างกว้างก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์กว้างที่ผู้สอนได้วางไว้ล่วงหน้า
3. เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้ตามเนื้อหาวิชาในรายวิชาการกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้มาโดยการนำหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอโมทัศน์ที่ผู้สอนวิเคราะห์หามโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อย ๆ ที่จะสอนแก่ผู้เรียนก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหา

ใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำเนื้อหาใหม่นั้น ไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 เฝ้าดูปัญหา

ขั้นเฝ้าดูปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา

ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา

ขั้นใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้

ขั้นวางแผนในการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มแบบอิสระ ความสามารถ ประมาณกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และวางแผนในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาจากขั้นตอนที่ 3

ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้

ขั้นดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหา ตามกระบวนการที่วางไว้ในข้อ 4

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยการทำแผนผังความคิด (Mind mapping)

เนื้อหาสาระการเรียนรู้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในหมวดวิชาการสอน วิชาเอก ซึ่งผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในรายวิชากระบวนการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย 1 มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย พัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ การบูรณาการสาระการเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ ปฏิบัติการจัดการประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาข้างต้นมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ลำดับที่	เนื้อหาสาระการเรียนรู้
1	1. ความหมายของกระบวนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2. ความสำคัญของกระบวนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
2-3	แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
4	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
5	จิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
6	พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
7	การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน
8	การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
9-10	การบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก
11-12	การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
13-15	ปฏิบัติการจัดประสบการณ์ตามสาระการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ เป็นแนวทางในการติดตามผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยวัดและประเมินผลทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีประเมินจากการเข้าชั้นเรียน/ การแต่งกาย การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินจากการทดสอบวัดความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

แผนการจัดการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 11-12

เรื่อง การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ชื่อวิชา 30406224 กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 3 (2-2-5)

ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1/ 2562 เวลาเรียน 8 ชั่วโมง ผู้สอน อาจารย์ลิลาวดี ชนะมาร

สาระสำคัญ

การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการเขียนแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนได้วางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการสอนได้อย่างราบรื่น ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยใน 1 วัน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา โดยมีองค์ประกอบในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ คือ ส่วนนำ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และบันทึกผล หลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องเขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ (K)

1.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถบอกวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้

2. ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)

2.1 ด้านทักษะทางปัญญา

2.1.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

2.1.2 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถประเมินข้อมูลสารสนเทศและแนวคิดจาก

แหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในเรียนรู้ได้

2.2 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

2.2.1 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้

2.2.2 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นได้

- 2.2.3 เพื่อให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้
- 2.2.4 เพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้
- 2.2.5 เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้
- 2.3 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.3.1 เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นผู้ฟังที่ดีได้
 - 2.3.2 เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นผู้พูดที่ดีได้
 - 2.3.3 เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นอ่านที่ดีได้
 - 2.3.4 เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นผู้เขียนที่ดีได้
 - 2.3.5 เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกใช้สื่อในนำเสนอให้เหมาะสมกับผู้ฟังได้
- 2.4 ทักษะทางด้านการจัดการเรียนรู้
 - 2.4.1 เพื่อให้นักศึกษาสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้
 - 2.4.2 เพื่อให้นักศึกษาสามารถผลิตและเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีได้
 - 2.4.3 เพื่อให้นักศึกษาสามารถประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ได้

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (A)

- 3.1 การตรงต่อเวลา
- 3.2 การแต่งกาย
- 3.3 การพูดจาสุภาพอ่อนหวาน
- 3.4 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 3.5 การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เนื้อหา

การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ (20 นาที)

1. ชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน เช่น วันนี้เราจะเรียนเรื่องการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งในการเรียนเรื่องการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีจุดประสงค์เพื่อให้นักศึกษาสามารถเขียนแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

2. บรรยายเกี่ยวกับมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การเขียนแผนการจัดประสบการณ์เป็นหน้าที่ของครูปฐมวัยที่จะต้องทำก่อนการจัดประสบการณ์ ซึ่งการเขียนแผนการจัดประสบการณ์จะเป็นแนวทางให้ครูปฐมวัยได้สำรวจตรวจสอบถึงเป้าหมาย วิธีการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สื่ออุปกรณ์และวิธีการวัดประเมินผลว่าจะสามารถทำให้นักศึกษามีพัฒนาการตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ นอกจากนี้การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ยังสามารถช่วยครูปฐมวัยมีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยอีกด้วย

ขั้นที่ 2 เสนอปัญหา (10 นาที)

3. ให้นักศึกษาเสนอปัญหาเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยนำข่าว “สนพ.เอกชนหนาว ศธ.เข้มตรวจคู่มือ-แบบฝึกหัด” มาให้นักศึกษาอ่าน

ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา (30 นาที)

4. นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้คำถามดังต่อไปนี้

4.1 นักศึกษาคิดว่าเพราะเหตุใด กระทรวงศึกษาธิการถึงต้องมีการตรวจสอบหนังสือคู่มือและแบบฝึกหัด

4.2 หนังสือคู่มือและแบบฝึกหัดที่สำนักพิมพ์จัดทำมีประโยชน์มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูหรือไม่ อย่างไร

4.3 นักศึกษาเป็นครูจะเลือกใช้หนังสือคู่มือและแบบฝึกหัดที่สำนักพิมพ์จัดทำขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.4 หากนักศึกษาต้องการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้ถูกต้อง นักศึกษาต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง

4.5 นักศึกษาจะมีวิธีการแสวงหาความรู้เพื่อนำมาใช้ในเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างไร

ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้ (120 นาที)

5. นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถนำมาอ้างอิงทางวิชาการได้

6. นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันสรุปแหล่งข้อมูลน่าเชื่อถือและสามารถนำมาอ้างอิงทางวิชาการได้

7. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน

8. แจกใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 กระดาษบรูฟ สี และอุปกรณ์การเขียน

9. ปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน โดยให้นักศึกษาออกแบบการวางแผนแสวงหาความรู้
ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ (120 นาที)

10. ให้นักศึกษาปฏิบัติตามแผนในการแสวงหาความรู้ที่ได้คิดขึ้น โดยอาจารย์จัดมม
เอกสาร และอินเทอร์เน็ตไว้ให้

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ (180 นาที)

11. ให้นักศึกษานำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนผังความคิด

12. นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับต้องการเขียนแผนการจัด

ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

13. แจกใบงานที่ 3 ให้นักศึกษา และขออาสาสมัคร 3-5 คนมานำเสนอการสะท้อนคิด
เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

14. นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการสะท้อนคิดถึงประสบการณ์ที่
ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1.1 ข่าว “สนพ. เอกชนหนาว เศรษฐกิจถล่มมือ-แบบฝึกหัด”

(<https://www.matichon.co.th/news/344578>)

1.2 ใบงานที่ 1

1.3 ใบงานที่ 2

1.4 ใบงานที่ 3

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. ด้านความรู้ ตรวจผลการเรียนรู้ (ใบงาน)	แบบประเมินความรู้ (ใบงาน)	คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. ด้านทักษะกระบวนการ 2.1 ทักษะทางปัญญา 2.1.1 ตรวจผลการเรียนรู้ (ใบงาน) 2.1.2 การนำเสนอผลงาน	-แบบประเมินทักษะทางปัญญาในรายวิชา กระบวนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป
2.2 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ สังเกตการทำงานกลุ่ม	แบบประเมินพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล และความรับผิดชอบ	คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป
2.3 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ประเมินทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลขการสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี	แบบประเมินทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม สังเกตพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม ฯ	คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ภาคผนวก

สนพ.เอกชนทบทวน! ศธ.เข้มตรวจ'คู่มือ-แบบฝึก'

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559 - 14:28 น.

เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เปิดเผยว่า จากการประชุมผู้บริหารขององค์กรหลักของ ศธ. ซึ่งมี พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการ ศธ. เป็นประธาน ที่ประชุมได้หารือถึงเรื่องหนังสือเรียนในโครงการหนังสือเรียนฟรี ซึ่งปัจจุบันพบว่าในการจัดการเรียนการสอนครูจำนวนมากมักจะสอนตามคู่มือและแบบฝึกหัด ครูบางคนก็ไม่ได้เขียนแผนการเรียนรู้เอง ซึ่งบางครั้งก็ไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีมติให้ปรับปรุงระบบการตรวจหนังสือแบบเรียน ที่อนุญาตให้สำนักพิมพ์เอกชน องค์กรค้าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) จัดพิมพ์และจำหน่ายใหม่ จากที่ผ่านมادتันสังกัดจะตรวจแต่หนังสือเรียนฟรีและอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาได้ ต่อไปจะปรับเป็นการตรวจอนุญาตต้องตรวจลงลึกถึงคู่มือครูแบบฝึกหัด แผนการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์

ที่มา: มติชนออนไลน์ ฉบับวันที่ 2 พฤศจิกายน 2559

https://www.matichon.co.th/education/news_344578

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง

1. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น หัวหน้ากลุ่ม ผู้จัดบันทึก ผู้ตรวจสอบข้อมูลผู้นำเสนอผลงาน เป็นต้น
3. ให้นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในประเด็นดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความหมายของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.2 ความสำคัญของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.3 ประเภทของแผนการจัดประสบการณ์
 - 3.4 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
4. ให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นองค์ความรู้
5. นำองค์ความรู้ที่ได้รับจัดทำเป็นแผนผังความคิด

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง

1. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น หัวหน้ากลุ่ม ผู้จัดบันทึก ผู้ตรวจสอบข้อมูล ผู้นำเสนอผลงาน เป็นต้น
3. ให้นักศึกษาเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 วัน 6 กิจกรรม ตามองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
4. ให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นองค์ความรู้
5. นำองค์ความรู้ที่ได้รับจัดทำเป็นแผนผังความคิด

ใบงานที่ 3

ชื่อ-นามสกุล.....รหัสนักศึกษา.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ภาคการศึกษา.....ปีการศึกษา.....

ประเด็น	บันทึกผลการสะท้อนคิด
1. ความรู้ที่ได้รับจาก การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้	
2. ทักษะที่ได้รับจาก การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้	
3. ปัญหาที่พบจากการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้และ วิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา	
4. การนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในกระบวนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	

ประเด็น	บันทึกผลการสะท้อนคิด
ความรู้สึที่ได้รับจาก การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้	

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างผลงานการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ชั้นอนุบาลปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ **ธรรมชาติรอบตัว หน่วย ดอกไม้แสนสวย**.....

กิจกรรม **เสริมประสบการณ์**.....

วันที่ **16 เดือน กันยายน พ.ศ. 2562**.....

ความคิดรวบยอด

ดอกไม้มีหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เช่น ดาวเรือง เฟื่องฟ้า กุหลาบ พุดจีบ ดาวกระจาย ดอกบัว เป็นต้น

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2. สาระการเรียนรู้

2.1 สาระที่ควรรู้

- ชื่อของดอกไม้
- การนับเลข 1-10 จากการนับดอกไม้
- จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างของดอกไม้แต่ละชนิด

2.2 ประสบการณ์สำคัญ

- การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความต้องการ
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ

โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่อดอกไม้ได้
- 3.2 เพื่อให้เด็กสามารถ 1-10 ได้
- 3.3 เพื่อให้เด็กสามารถจับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างของดอกไม้แต่ละชนิด
- 3.4 เพื่อให้เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องราวให้ผู้ฟังได้

4. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- 4.1 เด็กและครูร่วมกันทายปริศนาคำทาย เช่น
ดอกไม้โรเอ่ย ชอบขึ้นตามตม ดอกใหญ่ใบกลม คนนิยมบูชา (ดอกบัว)
ดอกไม้โรเอ่ย หอมชวนชม ช่างสวยสม มีหนามแหลมคม (ดอกกุหลาบ)
ดอกไม้โรเอ่ย ดอกมีสีเหลืองขนาดใหญ่ พระอาทิตย์อยู่ที่ใด ชอบหันหน้า

ไปทางนั้น (ดอกทานตะวัน)

- 4.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปริศนาคำทายเช่น

- เด็ก ๆ รู้คำตอบของปริศนาคำทายได้อย่างไร
- นอกจากดอกไม้ที่อยู่ในปริศนาคำทาย เด็กรู้จักดอกไม้อะไรบ้าง

ขั้นสอน

- 4.3 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมชื่อของดอกไม้แสนสวย

- เด็ก ๆ ะวันนี้เราจะมาเรียนรู้ชื่อของดอกไม้กันนะคะ

- 4.4 นำดอกไม้มาให้เด็กดู

- 4.5 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับดอกไม้ที่นำมาให้เด็ก ๆ ดู เช่น

- เด็ก ๆ ะ ดอกไม้ที่ครูเอาไว้ดูมีชื่อว่าอะไรบ้างคะ
- ดอกไม้ที่ครูนำมามีทั้งหมดกี่ดอก
- ดอกไม้ที่ครูนำมามีสีอะไรบ้าง
- ดอกไม้อะไรบ้างที่มีสีเหมือนกัน
- ดอกไม้อะไรบ้างที่มีขนาดใหญ่ที่สุด
- ดอกไม้อะไรบ้างที่มีขนาดเล็กที่สุด

- 4.6 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

- ใ้ห้ออกมาหยิบดอกไม้คนละ 1 ดอก
- ใ้เด็กวางดอกไม้ลงบนบัตรภาพดอกไม้ที่เหมือนกับดอกไม้ที่เด็กหยิบออกมา

4.7 เด็กและครูร่วมกันหาอาสาสมัครออกมาทดลองปฏิบัติกิจกรรมข้อ 4.6

4.8 ให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 4.6

ขั้นสรุป

4.9 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมชื่อของดอกไม้แสนสวย เช่น

- ดอกไม้ที่ครูนำมาให้เด็กดูมีดอกไม้อะไรบ้าง

- เด็ก ๆ ชอบดอกไม้อะไรบ้างมากที่สุด เพราะอะไร

- ถ้าเรามีโอกาสได้เรียนเกี่ยวกับดอกไม้อีกครั้ง เด็ก ๆ อยากเอาดอกไม้อะไรบ้างคะ

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ปริศนาคำทาย

- ดอกไม้ เช่น ดอกมะลิ, ดอกชบา, ดอกแก้ว, ดอกเข็ม, ดอกบัว, ดอกเบญจมาศ, ดอก

บานชื่น, ดอกรัก, ดอกพุด

- บัตรภาพดอกไม้ เช่น ดอกมะลิ, ดอกชบา, ดอกแก้ว, ดอกเข็ม, ดอกบัว, ดอกเบญจมาศ,

ดอกบานชื่น, ดอกรัก, ดอกพุด

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการ

รายการประเมิน	ระดับพัฒนาการ		
	3	2	1
1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่อดอกไม้ได้	เด็กบอกชื่อดอกไม้ได้ถูกต้องด้วยตนเอง	เด็กบอกชื่อดอกไม้ได้ โดยครูมีครูหรือเพื่อนคอยชี้แนะ	เด็กบอกชื่อดอกไม้ไม่ได้เลย
2. เพื่อให้เด็กสามารถ 1-10 ได้	เด็กนับ 1-10 ได้ ถูกต้องด้วยตนเอง	เด็กนับ 1-10 โดยครูมีครูหรือเพื่อนคอยชี้แนะ	เด็กนับ 1-10 ไม่ได้เลย
3. เพื่อให้เด็กสามารถจับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างของดอกไม้แต่ละชนิด	เด็กสามารถจับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างของดอกไม้ได้ถูกต้องด้วยตนเอง	เด็กสามารถจับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างของดอกไม้ โดยครูมีครูหรือเพื่อนคอยชี้แนะ	เด็กสามารถจับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างของดอกไม้ไม่ได้เลย

รายการประเมิน	ระดับพัฒนาการ		
	3	2	1
4. เพื่อให้เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นฟังได้	เด็กสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นฟังได้ดี	เด็กสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นฟังได้ โดยครูหรือเพื่อนคอยชี้แนะ	เด็กสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นฟังไม่ได้

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

นำเพลงปลุกดอกไม้มาใช้ในขั้นนำของกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย**

ชื่อ-สกุล..... รหัสนักศึกษา.....

ประเมินครั้งที่เมื่อวันที่เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง โปรดประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของ
นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านที่ 1-4 โดยการทำเครื่องหมาย ลงในช่องผลการประเมิน
เกณฑ์ในการประเมิน 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = พอใช้ 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร					
1. การสร้างหน่วยการเรียนรู้จากการพิจารณาสาระการเรียนรู้					
2. การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับสาระการเรียนรู้					
3. การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้					
4. การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์สำคัญกับ จุดประสงค์การเรียนรู้					
5. การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดประสบการณ์กับ สาระการเรียนรู้					
ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย					
1. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีองค์ประกอบของ แผนการจัดประสบการณ์ครบถ้วน					
2. การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับที่มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตร					
3. การเขียนสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้					

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
5. การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับการเลือกใช้สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้					
ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ					
1. การจัดประสบการณ์โดยมีการผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการ และประสบการณ์สำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง					
2. การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาส ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน					
3. การจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับชีวิต สังคมและ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน					
4. การจัดประสบการณ์โดยการบูรณาการแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลาย					
5. การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง					
ความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้					
1. การใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและ ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย					
2. การเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์					
3. การระบุเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ได้ ถูกต้องชัดเจน					
4. การสรุปผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้					
5. นำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไปใช้พัฒนา ผู้เรียนได้					

**แบบบันทึกผลการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย**

ชื่อ-สกุล.....รหัสนักศึกษา.....
 แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้.....
 กิจกรรม.....เวลา.....
 ระดับชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษานำบันทึกผลที่ได้จากการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในประเด็นที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ประเด็นการวิเคราะห์	กระบวนการในการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	หมายเหตุ
1. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีการวิเคราะห์มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ สภาพที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร		
2. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่ อย่างไร		
3. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ตามหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร		

ประเด็นการวิเคราะห์	กระบวนการในการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	หมายเหตุ
4. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือไม่อย่างไร		
5. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับ หรือไม่ เพราะเหตุใด		
6. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับ กระบวนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยหรือไม่ เพราะเหตุใด		
7. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีการจัดประสบการณ์อย่างบูรณาการหรือไม่ อย่างไร		
8. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีกระบวนการในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร		

ประเด็นการวิเคราะห์	กระบวนการในการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	หมายเหตุ
9. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีกระบวนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามหลักการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยหรือไม่ เพราะเหตุใด		
10. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีข้อดีคืออะไร		
11. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ มีข้อเสียอย่างไร		
12. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ ควรปรับปรุงอย่างไร		
13. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้สามารถพัฒนาในประเด็นใดได้บ้าง จงอธิบายอย่างละเอียด		

**แบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา
สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย**

ชื่อ-สกุล..... รหัสนักศึกษา.....
 แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้.....
 กิจกรรม.....เวลา.....
 ระดับชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษำบันทึกผลที่ได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 ในประเด็นที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ประเด็นการสังเกต	พฤติกรรม	หมายเหตุ
1. พฤติกรรมของผู้สอนขณะดำเนินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (ตามขั้นตอนในแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย)		
2. การควบคุมชั้นเรียนของผู้สอนในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย		
3. พฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่ได้รับการจัดประสบการณ์		
4. ปัญหา/อุปสรรคที่พบในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย		

ประเด็นการสังเกต	พฤติกรรม	หมายเหตุ
5. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของนักศึกษา ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย		

แบบบันทึกผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย
 ชื่อ-สกุล..... รหัสนักศึกษา.....
 แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้.....
 กิจกรรม.....เวลา.....
 ระดับชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษานำบันทึกผลที่ได้จากการวิเคราะห์การออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
 ปฐมวัย ในประเด็นที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	หมายเหตุ
1. การจัดประสบการณ์สามารถ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยหรือไม่เพราะเหตุใด		
2. สิ่งที่นักศึกษสามารถปฏิบัติ ตามแผนการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยได้		
3. สิ่งที่นักศึกษไม่สามารถปฏิบัติ ตามแผนการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยได้		
4. นักศึกษาคิดว่าจุดเด่น จุดด้อย ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยในครั้งนี้คืออะไร		

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	หมายเหตุ
5. นักศึกษาพบข้อบกพร่องใดบ้าง ในขณะจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย		
6. นักศึกษาจะมีแนวทางในการ ปรับปรุงข้อบกพร่องในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีอะไรบ้าง		

การวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับ
รายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

ตารางที่ ง-1 การวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา
เกี่ยวกับรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
ความหมายของ กระบวนการจัด ประสบการณ์ เรียนรู้สำหรับ เด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกความหมายของ กระบวนการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับ การเรียนรู้สำหรับ เด็กปฐมวัยได้	1. ข้อใดต่อไปนี้จะให้ความหมายของคำว่ากระบวนการ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ถูกต้อง มากที่สุด ก. กระบวนการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยหมายถึง การที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้โดยใช้ ประสาททั้ง 5 ในการสำรวจสิ่งแวดล้อม ข. กระบวนการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยหมายถึง การที่เด็กปฐมวัยได้ปฏิบัติกิจกรรม อย่างหลากหลาย ค. กระบวนการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยหมายถึง กระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้/ วิธีการจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุแรกเกิด-5 ปี ง. กระบวนการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาให้กับ เด็กอายุแรกเกิด-6 ปี
ความสำคัญของ กระบวนการจัด ประสบการณ์ เรียนรู้สำหรับ เด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกความสำคัญของ กระบวนการจัด ประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยได้	2. ข้อใดกล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการจัด ประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้อง ก. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับ เด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กได้รับการตอบสนอง ความต้องการพื้นฐานทางอารมณ์ ข. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัยจะช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		<p>ค. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยหล่อหลอมให้เป็นคนดี</p> <p>ง. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ดี</p>
จิตวิทยา การเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ประยุกต์ใช้จิตวิทยา การเรียนรู้เกี่ยวกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย การจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยได้	<p>3. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Pestalozzi ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย</p> <p>ก. ครูอ้อไม่ลงโทษเด็กด้วยการตี แต่จะใช้ การโอบกอดแทน</p> <p>ข. ครูซี้จัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3 ปี โดยการให้ เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ</p> <p>ค. ครูบ๋มฝึกให้เด็กปฐมวัยจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเน้นให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้</p> <p>ง. ครูแอมจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการเชิญพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก</p>
จิตวิทยา การเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ประยุกต์ใช้จิตวิทยา การเรียนรู้เกี่ยวกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย การจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยได้	<p>4. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทฤษฎีการ เชื่อมโยงของ Thorndike ในการจัดประสบการณ์ ทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัย</p> <p>ก. ครูเจจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสนับเลข 1-10 บ่อย ๆ</p> <p>ข. ครูจอยจะให้คำชมเชยทันทีที่เด็กวางรองเท้าตรงกับ เลขที่ของตนเอง</p> <p>ค. ครูแป้มจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยให้เด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนได้โดยตรง</p> <p>ง. ครูนิวเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาของ การเพิ่มและลดของจำนวนอย่างกระจ่างแจ้งนัก</p>

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
จิตวิทยา การเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ประยุกต์ใช้จิตวิทยา การเรียนรู้เกี่ยวกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยได้	5. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบ โอเปอเรชั่นแนลของ Skinner ในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ก. ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสได้ออกไป เล่นกลางแจ้งบ่อย ๆ ข. ครูจับจะให้คำชมเชยทันทีที่เด็กวางรองเท้าตรงกับ เลขที่ของตนเอง ค. ครูนิเวเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่ตนสอน อย่างกระจ่างแจ้ง ง. ครูแป้มจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยให้เด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนรู้ได้โดยตรง
จิตวิทยา การเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกเนื้อหาสาระของ จิตวิทยาการเรียนรู้ เกี่ยวกับ กระบวนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย	6. ข้อใดกล่าวถึงการใช้การเสริมแรงทางบวกได้ ถูกต้องที่สุด ก. นักเรียนส่งงานตรงเวลาจะถูกตัดคะแนน ข. นักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูให้คำชมทันที ค. นักเรียนกลับบ้านไม่ตรงเวลา พ่อแม่จะตัดเงิน ค่าขนม ง. ข้อ ก. และข้อ ค. ถูกต้อง
แนวคิดและ หลักการการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกแนวคิดในการจัด ประสบการณ์สำหรับ ปฐมวัยได้	7. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญของแนวคิดของ Comenius ที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ในระดับ ปฐมวัย ก. ควรให้เด็กแสดงออกอย่างเสรี ข. ควรจัดชั้นเรียนตามอายุของเด็ก ค. ควรให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในการศึกษาตลอดเวลา ง. ควรจัดประสบการณ์ตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคล

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	8. นักการศึกษาท่านใดเชื่อว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามธรรมชาติ ประกอบไปด้วย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความต้องการในการเรียนรู้และความพร้อมของเด็ก ก. Comenius ข. Rousseau ค. Pestalozzi ง. Montessori
แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	9. ข้อใดกล่าวถึงแนวคิดในการจัดการศึกษาของ Rousseau ไม่ถูกต้อง ก. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี ข. ครูควรจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ค. ครูควรจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เด็กมีความสุขและไม่มีการลงโทษเด็ก ง. ครูควรใช้วิธีการจัดประสบการณ์โดยเร้าความสนใจให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้	10. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget มาใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ถูกต้องที่สุด ก. ครูการให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนช่วยเพื่อนเก็บขยะ ข. ครูเฝ้าจัดกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ค. ครูกั้นตึกทำการสำรวจความพร้อมของนักเรียนก่อนทำการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนทุกครั้ง ง. ครูเฝ้าจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนโดยคำนึงถึงพัฒนาการความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้	11. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ไม่ถูกต้อง ก. ครูพลอยจัดประสบการณ์ให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 นับเลข 1-5 โดยให้เด็กนับมะม่วง ข. ครูพอใจจะแนะแนวทางในการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเด็กประสบปัญหาในการเรียนรู้ ค. ครูพิมพ์จะวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์เสมอ ง. ครูพินิจจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยให้เด็กทำงานเดี่ยวเสมอ
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกเนื้อหาสาระของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	12. นักทฤษฎีท่านใดเชื่อว่า “การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมและพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ” ก. Bruner ข. Piaget ค. Skinner ง. Thorndike.
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกเนื้อหาสาระของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	13. ทฤษฎีท่านใดเชื่อว่าเมื่อเด็กมีการพัฒนาการรู้คิดสูงขึ้นที่สูงกว่าแล้วจะไม่ถดถอยการรู้คิดมาสู่ขั้นที่ต่ำกว่า ก. Piaget ข. Bruner ค. Skinner ง. Thorndike

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกหลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้	14. ข้อใดกล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้อง ก. ครูจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ข. ครูจัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง ค. ครูต้องจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง ง. ครูจัดประสบการณ์โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุได้	15. เด็กหญิงอัญญาสามารถวาดรูปที่มีนิ้วทุกส่วนหรือมากกว่า 6 ส่วน แสดงว่าเด็กหญิงอัญญาอายุประมาณเท่าใด ก. 2-3 ปี ข. 3-4 ปี ค. 4-5 ปี ง. 5-6 ปี
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุได้	16. ข้อใดต่อไปนี้เป็นพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กอายุ 49-60 เดือน ก. เดินเขย่งเท้าได้ ข. กระโดดขาเดียวได้ ค. เดินต่อเท้าถอยหลังได้ ง. เดินลงบันไดสลับเท้าได้

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
พัฒนาการของ เด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกพัฒนาการของ เด็กปฐมวัยในแต่ละ ช่วงอายุได้	17. ข้อใดเรียงลำดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้ ถูกต้อง ก. คลาน-นั่ง-เดิน-วิ่ง ข. คลาน-เดิน-นั่ง-วิ่ง ค. นั่ง-คลาน-เดิน-วิ่ง ง. นั่ง-เดิน-คลาน-วิ่ง
พัฒนาการของ เด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บอกพัฒนาการของ เด็กปฐมวัยในแต่ละ ช่วงอายุได้	18. น่องเมย์ สามารถค่อของแวนอนได้ 8 ขึ้นหรือ มากกว่า และรู้จักสีอย่างน้อย 1-2 สี แสดงว่าน่องเมย์ อายุประมาณเท่าใด ก. 25-30 เดือน ข. 31-36 เดือน ค. 49-60 เดือน ง. 61-72 เดือน
การจัด สภาพแวดล้อม ภายในและ ภายนอก ห้องเรียน	1. เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอกวิธีการ จัดสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียนได้ 2. เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอกวิธีการ จัดสภาพแวดล้อม ภายนอกห้องเรียนได้	19. ข้อใดกล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับ เด็กปฐมวัยไม่ถูกต้อง ก. ครูจัดมุมช่างไม้ที่กลางสนาม ข. ครูจัดมุมหนังสืออยู่ที่ใกล้มุมวิทยาศาสตร์ ค. ครูจัดให้มีการเล่นน้ำเล่นทรายการข้าง สนามเด็กเล่น ง. ครูควรการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งภายในและภายนอก
การจัด สภาพแวดล้อม ภายในและ ภายนอก ห้องเรียน	1. เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอกวิธีการ จัดสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียนได้	20. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการจัดสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย ก. ครูเปิดจัดห้องเรียนด้วยสีสันจุดขนาด เพื่อให้เด็ก ปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์ ข. ครูก๊อช จัดห้องเรียนให้คล้ายบ้านเพื่อให้เด็กปฐมวัย รู้สึกอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		<p>ค. ครูโบว์จัดห้องเรียนด้วยสื่อที่หลากหลาย เพราะต้องการให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านเป็นไปตามวัย</p> <p>ง. ครูจ๊อฟ จัดมุมประสบการณ์ที่ให้เด็กสามารถมีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความเป็นตัวของตัวเอง</p>
การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนบอกประเภทการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	<p>21. การประเมินในระดับปฐมวัยสามารถแบ่งได้กี่ส่วน อะไรบ้าง</p> <p>ก. 1 ส่วน คือ การประเมินการจัดประสบการณ์ของครู</p> <p>ข. 2 ส่วน คือ 1. การประเมินการจัดประสบการณ์ของครู 2. การประเมินพัฒนาการและการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย</p> <p>ค. 3 ส่วน คือ 1. การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ 2.การประเมินการจัดประสบการณ์ของครู 3. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย</p> <p>ง. 4 ส่วน คือ 1. การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ 2. การประเมินประสบการณ์ของครู 3. การประเมินสื่อ 4. การประเมินการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย</p>
การประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนบอกวิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้	<p>22. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเรียงลำดับการประเมินการจัดประสบการณ์ของครูได้ถูกต้องมากที่สุด</p> <p>1. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือ</p> <p>2. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดประสบการณ์</p> <p>3. ดำเนินการประเมินและสรุปผลการประเมินการจัดประสบการณ์ของครู</p>

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		4. นำเสนอผลต่อผู้บริหาร 5. รายงานผลการประเมิน ก. 1-2-3-4-5 ข. 1-3-2-5-4 ค. 2-1-3-5-4 ง. 3-2-1-4-5
ความหมายของ การจัด ประสพการณ์ แบบบูรณาการ	เพื่อให้ผู้เรียนบอก ความหมายของการจัด ประสพการณ์แบบ บูรณาการได้	23. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ ได้ถูกต้องมากที่สุด ก. การจัดประสพการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ที่เกิดจาก ความสนใจของผู้เรียน ข. การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ค. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ง. กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ ผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะ กระบวนการ และ ประสพการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากกิจกรรมที่ผู้สอน จัดให้กับผู้เรียน
สาระการเรียนรู้ ระดับปฐมวัย 2.1 สาระที่ควร ๕	เพื่อให้ผู้เรียนบอก สาระการเรียนรู้ระดับ ปฐมวัยได้	24. สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สามารถแบ่งได้กี่ส่วน ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ก. 2 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. มาตรฐานการเรียนรู้ 2. สาระที่ควรรู้ ข. 2 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. ประสพการณ์สำคัญ 2. สาระที่ควรรู้ ค. 3 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. ตัวชี้วัด 2. คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ 3. ประสพการณ์สำคัญ ง. 3 ส่วน ประกอบด้วย 1. ประสพการณ์สำคัญ 2. สาระที่ควรรู้ และ 3 มาตรฐานการเรียนรู้

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
การบูรณาการ สาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ สำคัญให้ สอดคล้องกับ กิจกรรมการ เรียนรู้ของเด็ก	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บูรณาการสาระการ เรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญ ให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ ของเด็ก	25. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการประสบการณ์สำคัญ กับกิจกรรม ได้ถูกต้องที่สุด ก. ครูจัดกิจกรรมการปั้น เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์สำคัญ ด้านร่างกายในส่วนการใช้ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ข. ครูจัดกิจกรรมเล่นเครื่องเล่นสนามตามข้อตกลง อย่างถูกวิธี เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์และจิตใจ ในส่วนการเล่นอิสระ ค. ครูจัดกิจกรรมปลูกผักสวนครัว เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์สำคัญ ด้านสังคม ในส่วนของการ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัย ง. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้นับปากเปล่า เพื่อให้เด็ก ได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสติปัญญาในส่วน การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวัน
การบูรณาการ สาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ สำคัญให้ สอดคล้องกับ กิจกรรมการ เรียนรู้ของเด็ก	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บูรณาการสาระ การเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญ ให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ ของเด็ก	26. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการประสบการณ์สำคัญ กับกิจกรรม ไม่ถูกต้อง ก. ครูจัดกิจกรรมลอยกระทง เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์สำคัญ ด้านสังคม ในส่วนการร่วม กิจกรรมวันสำคัญ ข. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระ เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์ และจิตใจ ในส่วนการการเล่นอิสระ ค. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง เพื่อให้เด็ก ได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสติปัญญา ในส่วน การการเขียนชื่อที่มีความหมายกับตัวเอง/ คำที่คุ้นเคย

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		ง. ครูจัดกิจกรรมการเล่านิทาน คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์ และจิตใจ ในส่วนการร่วมแสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
สาระการเรียนรู้ ระดับปฐมวัย 1. สาระที่ควรรู้ 2. ประสบการณ์ สำคัญ	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์สาระ การเรียนรู้ระดับ ปฐมวัยได้	27. หน่วย “หนูก็มีความรู้สึกนะ” จัดอยู่ในสาระ การเรียนรู้ใด ก. ธรรมชาติรอบตัว ข. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ค. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ง. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมเด็ก
สาระการเรียนรู้ ระดับปฐมวัย 1. สาระที่ควรรู้ 2. ประสบการณ์ สำคัญ	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์สาระ การเรียนรู้ระดับ ปฐมวัยได้	28. หน่วย “เวลามีค่า” จัดอยู่ในสาระการเรียนรู้ใด ก. ธรรมชาติรอบตัว ข. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ค. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ง. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมเด
การบูรณาการ สาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ สำคัญให้ สอดคล้องกับ กิจกรรมการ เรียนรู้ของเด็ก	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บูรณาการสาระ การเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญ ให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ ของเด็ก	29. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการสาระการเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้ของเด็กได้ถูกต้อง ก. ครูจัดกิจกรรมให้เด็ก ได้รู้จักลักษณะของข้าวโดย การนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์สำคัญด้านอารมณ์ และจิตใจ และได้ เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวมัน ข. ครูจัดกิจกรรมให้เด็ก ได้รู้จักลักษณะของข้าวโดย การนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์สำคัญด้านร่างกาย และได้เรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวมัน

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		<p>ค. ครูจัดกิจกรรมโดยการนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้านสังคม และ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของเมล็ดข้าว ซึ่งเมล็ดข้าว มีเปลือกแข็งบาง ๆ สีของเปลือกข้าวมีสีที่แตกต่างกัน ตามพันธุ์ของข้าว</p> <p>ง. ครูจัดกิจกรรมโดยการนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสติปัญญา และได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของเมล็ดข้าว ซึ่งเมล็ดข้าวมีเปลือกแข็งบาง ๆ สีของเปลือกข้าวมีสีที่แตกต่างกันตามพันธุ์ของข้าว</p>
<p>การบูรณาการ สาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ สำคัญให้ สอดคล้องกับ กิจกรรม การเรียนรู้ของ เด็ก</p>	<p>เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ บูรณาการสาระ การเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญ ให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ ของเด็ก</p>	<p>30. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการสาระการเรียนรู้และ ประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้องมากที่สุด</p> <p>ก. ครูจัดกิจกรรมโดยนำภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใน รัชกาลที่ 9 เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้าน สังคม และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวันที่ 12 สิงหาคม ของ ทุกปีเป็นวันแม่</p> <p>ข. ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเกมตัดต่อภาพ ปั้นเพื่อแม่ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ สติปัญญา และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเล่นตัดต่อภาพ</p> <p>ค. ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กปลูกต้นไม้ เพื่อให้เด็ก ได้รับประสบการณ์สำคัญสติปัญญา และได้เรียนรู้ เกี่ยวกับวิธีการปลูกและการบำรุงรักษาต้นไม้</p> <p>ง. ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เคลื่อนไหวกิจกรรม อนุรักษ์ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญทาง ร่างกาย และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวก ปรกอบอนุรักษ์</p>

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	31. ครูต้องการเขียนสาระสำคัญในแผนการจัด ประสบการณ์อย่างไร ก. เขียนปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ ข. เขียนแนวคิด/ สาระที่ผู้เรียนต้องเรียน ค. เขียนโดยการระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้ เกิดขึ้น ง. เขียนแก่นความรู้ ทักษะและเจตคติที่ ต้องการให้เกิดขึ้น
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	32. ครูต้องเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร ก. เขียนปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ ข. เขียนแนวคิด/ สาระที่ผู้เรียนต้องเรียน ค. เขียนแก่นความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการ ให้เกิดขึ้น ง. เขียนระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจาก การเรียนรู้ โดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	33. การสร้างหน่วยการเรียนรู้ในแผนการจัด ประสบการณ์ ครูมีวิธีการสร้างอย่างไร ก. วิเคราะห์สาระที่ควรรู้ ข. วิเคราะห์ประสบการณ์สำคัญ ค. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี ง. วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	34. การเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ในแผนการจัด ประสบการณ์ ครูสามารถนำมาจากไหน ก. หลักสูตรท้องถิ่น ข. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ค. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ง. ข้อ ก กับ ข้อ ข

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		<p>ให้นักศึกษาศึกษาแผนการจัดประสบการณ์และตอบคำถามข้อ 35-40</p> <p>แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว หน่วย ปลา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นนำ</p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปริศนาคำทาย เช่น อะไรเอ่ย ซื่ออยู่บนฟ้ากายอยู่ในน้ำ (ปลาดาว) อะไรเอ่ยซื่ออยู่ปากกายอยู่ในน้ำ (ปลาเสือ)</p> <p>2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปริศนาคำทาย เช่น - เด็ก ๆ รู้คำตอบของปริศนาคำทายได้อย่างไร - เด็ก ๆ เคยเห็นปลาดาวหรือไม่ - เด็กรู้จักปลาอะไรบ้าง</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรม เช่น - วันนี้ครูจะนำปลามาให้เด็ก ๆ ดู</p> <p>4. นำปลามาให้เด็กดู โดยใส่ไว้ในขวดที่ติดชื่อปลาแต่ละชนิดไว้</p> <p>5. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปลาที่นำมาให้เด็ก ๆ ดู เช่น - ปลาที่ครูนำมาให้เด็ก ๆ ดู ซื่ออะไรบ้างคะ - ครูเอาปลามาให้เด็ก ๆ ดูกี่ตัว - ปลาตัวไหนมีขนาดยาวที่สุด, ปลาตัวไหนมีขนาดสั้นที่สุด - เด็ก ๆ ชอบปลาชนิดไหนมากที่สุด</p>

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
		<p>6. ให้เด็กนำภาพปลาไปติดในแผ่นกราฟ</p> <p>7. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลในแผ่นกราฟ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปลาชนิดใดที่เด็ก ๆ ชอบมากที่สุด มีจำนวนกี่ตัว - ปลาชนิดใดที่เด็ก ๆ ชอบน้อยที่สุด มีจำนวนกี่ตัว <p>8. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -วันนี้เด็ก ๆ ได้ทำอะไรบ้าง -ใครจำปริศนาคำทายที่ครูนำมาทายเด็ก ๆ บ้าง -ปริศนาคำทายที่ครูนำมาทายเด็กคืออะไร -ปลาที่ครูนำมาให้เด็ก ๆ คู่มือที่ตัว ชื่ออะไรบ้าง -ปลาตัวไหนมีขนาดใหญ่ที่สุด, ปลาตัวไหนมีขนาดเล็กที่สุด
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	<p>35. กิจกรรมนี้ควรใช้เวลาในการจัดกิจกรรมกี่นาทีจึงจะเหมาะสมที่สุด</p> <p>ก. 10 นาที</p> <p>ข. 20 นาที</p> <p>ค. 30 นาที</p> <p>ง. 40-60 นาที</p>
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้	<p>เรขาคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น</p> <p>37. ข้อใดกล่าวถึงจุดประสงค์ของกิจกรรมได้ถูกต้องมากที่สุด</p> <p>ก. เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจปลาได้</p> <p>ข. เพื่อให้เด็กสามารถจัดกลุ่มปลาได้</p> <p>ค. เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่อปลาชนิดต่าง ๆ ได้</p> <p>ง. เพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้</p>

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	38. ข้อใดกล่าวถึงสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้ถูกต้องมากที่สุด ก. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปริศนา คำทาย ข. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปริศนา คำทาย ปลา คำถาม ค. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปลา แผ่นกราฟ รูปปลา คำถาม ง. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปริศนา คำทาย ปลา แผ่นกราฟ รูปปลา
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	39. ข้อใดกล่าวถึงสาระที่ควรเรียนรู้ของกิจกรรมนี้ได้ ถูกต้องมากที่สุด ก. ชื่อของปลา ข. การนับจำนวนของปลา ค. การเปรียบเทียบขนาดของปลา ง. ข้อ ก และข้อ ค ถูกต้อง
การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับ เด็กปฐมวัย ได้	40. กิจกรรมนี้ควรเป็นกิจกรรมใดใน 6 กิจกรรมหลัก ของเด็กปฐมวัย ก. กิจกรรมเสรี ข. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ค. กิจกรรมเกมการศึกษา ง. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตารางที่ ง-1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	ข้อสอบ
- การบูรณาการ สาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ สำคัญให้ สอดคล้องกับ กิจกรรมการ เรียนรู้ของเด็ก การออกแบบ - การเขียน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	เพื่อให้นักศึกษา สามารถออกแบบการ จัดประสบการณ์แบบ บูรณาการสำหรับเด็ก ปฐมวัยได้	ตอนที่ 2: ให้นักศึกษาอ่านคำถาม และตอบคำถามให้ ถูกต้อง 1. ให้นักศึกษาออกแบบและเขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดย บูรณาการสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ คนละ 1 กิจกรรม (5 คะแนน)
การจัด สภาพแวดล้อม ภายในและ ภายนอก ห้องเรียน	เพื่อให้นักศึกษา ออกแบบการจัด สภาพแวดล้อมใน ภายในห้องเรียนได้	2. ให้นักศึกษาออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายใน ห้องเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่เรียนในหน่วย ดอกไม้แสนสวย (5 คะแนน)

แบบทดสอบวัดความรู้

รายวิชา กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบวัดความรู้ฉบับนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1
2. แบบทดสอบวัดความรู้ฉบับนี้เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และอัตนัย จำนวน 2 ข้อ
3. เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ 2 ชั่วโมง

คำสั่ง

1. ข้อสอบปรนัย ให้นักศึกษาเลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบที่กำหนด

2. ข้อสอบอัตนัย ให้นักศึกษาเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

1. ข้อใดต่อไปนี้นำให้ความหมายของคำว่ากระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ถูกต้องมากที่สุด

ก. กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหมายถึง การที่เด็กปฐมวัยได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย

ข. กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหมายถึง การที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้โดยใช้ประสาททั้ง 5 ในการสำรวจสิ่งแวดล้อม

ค. กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหมายถึง กระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้/วิธีการจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุแรกเกิด-5ปี

ง. กระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุแรกเกิด-6 ปี

2. ข้อใดกล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้อง

ก. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี

ข. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยหล่อหลอมให้เป็นคนดี

ค. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ดี

ง. กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางอารมณ์

3. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Pestalozzi ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ก. ครูอ้อไม่ลงโทษเด็กด้วยการตี แต่จะใช้การโอบกอดแทน

ข. ครูชีจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3 ปี โดยการให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

ค. ครูบ๋มฝึกให้เด็กปฐมวัยจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยเน้นให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้

ง. ครูแอมจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการเชิญพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

4. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike ในการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัย

ก. ครูเอจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสนับเลข 1-10 บ่อย ๆ

ข. ครูจอยจะให้คำชมเชยทันทีที่เด็กวางรองเท้าตรงกับเลขที่ของตนเอง

ค. ครูเป้มจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนได้โดยตรง

ง. ครูนิวเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนและลดของจำนวนอย่างกระฉ่างแจ่มแจ้ง

5. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเพอร์แรนซ์ของ Skinner ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ก. ครูเอจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสได้ออกไปเล่นกลางแจ้งบ่อย ๆ

ข. ครูจ๊อบจะให้คำชมเชยทันทีที่เด็กวางรองเท้าตรงกับเลขที่ของตนเอง

ค. ครูนิวเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่ตนสอนอย่างกระฉ่างแจ่มแจ้ง

ง. ครูเป้มจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนได้โดยตรง

6. ข้อใดกล่าวถึงการเสริมแรงทางบวกได้ถูกต้องที่สุด

ก. นักเรียนส่งงานตรงเวลาจะถูกลดคะแนน

ข. นักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูให้คำชมทันที

ค. นักเรียนกลับบ้านไม่ตรงเวลา พ่อแม่จะตัดเงินค่าขนม

ง. ข้อ ก. และข้อ ค. ถูกต้อง

7. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญของแนวคิดของ Comenius ที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย

- ก. ควรให้เด็กแสดงออกอย่างเสรี
- ข. ควรจัดชั้นเรียนตามอายุของเด็ก
- ค. ควรให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในการศึกษาตลอดเวลา
- ง. ควรจัดประสบการณ์ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

8. นักการศึกษาท่านใดเชื่อว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามธรรมชาติ ประกอบไปด้วย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความต้องการในการเรียนรู้และความพร้อมของเด็ก

- ก. Comenius
- ข. Rousseau
- ค. Pestalozzi
- ง. Montessori

9. ข้อใดกล่าวถึงแนวคิดในการจัดการศึกษาของ Rousseau **ไม่ถูกต้อง**

- ก. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี
- ข. ครูควรจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก
- ค. ครูควรจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เด็กมีความสุขและไม่มีการลงโทษเด็ก
- ง. ครูควรใช้วิธีการจัดประสบการณ์โดยเร้าความสนใจให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น

10. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget มาใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ครูการให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนช่วยเพื่อนเก็บขยะ
- ข. ครูเฝ้าจัดกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดการเรียนรู้
- ค. ครูกัณฑ์ทำการสำรวจความพร้อมของนักเรียนก่อนการทำการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนทุกครั้ง
- ง. ครูเฝ้าจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยคำนึงถึง พัฒนาการความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

11. ข้อใดเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย**ไม่ถูกต้อง**

- ก. ครูพลอยจัดประสบการณ์ให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 นับเลข 1-5 โดยให้เด็กนับมะม่วง
- ข. ครูพอใจจะแนะแนวทางในการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเด็กประสบปัญหาในการเรียนรู้

ค. ครูพิมพ์จะวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์เสมอ

ง. ครูพิมพ์จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยให้เด็กทำงานเดี่ยวเสมอ

12. นักทฤษฎีท่านใดเชื่อว่า “การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะกับระดับความพร้อมและพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ก. Bruner

ข. Piaget

ค. Skinner

ง. Thorndike

13. ทฤษฎีท่านใดเชื่อว่าเมื่อเด็กมีการพัฒนาการรู้คิดสูงขึ้นที่สูงกว่าแล้วจะไม่ถดถอยการรู้คิดมาสู่ขั้นที่ต่ำกว่า

ก. Piaget

ข. Bruner

ค. Skinner

ง. Thorndike

14. ข้อใดกล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย**ไม่ถูกต้อง**

ก. ครูจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ข. ครูจัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง

ค. ครูต้องจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

ต่อเนื่อง

ง. ครูจัดประสบการณ์โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความ

แตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

15. เด็กหญิงอัญญาสามารถวาดรูปที่มีอวัยวะทุกส่วน หรือมากกว่า 6 ส่วน แสดงว่าเด็กหญิงอัญญาอายุประมาณเท่าใด

ก. 2-3 ปี

ข. 3-4 ปี

ค. 4-5 ปี

ง. 5-6 ปี

16. ข้อใดต่อไปนี้เป็นพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กอายุ 49-60 เดือน
- เดินเขย่งเท้าได้
 - กระโดดขาเดียวได้
 - เดินต่อเท้าถอยหลังได้
 - เดินลงบันไดสลับเท้าได้
17. จงเรียงลำดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- กลาน-นั่ง-เดิน-วิ่ง
 - กลาน-เดิน-นั่ง-วิ่ง
 - นั่ง-กลาน-เดิน-วิ่ง
 - นั่ง-เดิน-กลาน-วิ่ง
18. น้องเมย์ สามารถต่อของแนวนอนได้ 8 ชิ้นหรือมากกว่า และรู้จักสีอย่างน้อย 1-2 สี แสดงว่าน้องเมย์อายุประมาณเท่าใด
- 25-30 เดือน
 - 31-36 เดือน
 - 49-60 เดือน
 - 61-72 เดือน
19. ข้อใดกล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้อง
- ครูจัดมุมช่างไม้ที่กลางสนาม
 - ครูจัดมุมหนังสืออยู่ใกล้มุมวิทยาศาสตร์
 - ครูจัดให้มีการเล่นน้ำเล่นทรายการข้างสนามเด็กเล่น
 - ครูควรการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยทั้งภายในและภายนอก
20. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย
- ครูเปิดจัดห้องเรียนด้วยสีสันฉูดฉาด เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์
 - ครูก๊อץ จัดห้องเรียนให้คล้ายบ้านเพื่อให้เด็กปฐมวัยรู้สึกอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย
 - ครูโบว์จัดห้องเรียนด้วยสื่อที่หลากหลาย เพราะต้องการให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เป็นไปตามวัย
 - ครูจ๊ฟ จัดมุมประสบการณ์ที่让孩子สามารถมีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความเป็นตัวของตัวเอง

21. การประเมินในระดับปฐมวัยสามารถแบ่งได้กี่ส่วน อะไรบ้าง
- 1 ส่วน คือ การประเมินการจัดประสบการณ์ของครู
 - 2 ส่วน คือ 1. การประเมินการจัดประสบการณ์ของครู 2. การประเมินพัฒนาการและการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 3 ส่วน คือ 1. การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ 2. การประเมินการจัดประสบการณ์ของครู 3. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 4 ส่วน คือ 1. การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ 2. การประเมินประสบการณ์ของครู 3. การประเมินสื่อ 4. การประเมินการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
22. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเรียงลำดับการประเมินการจัดประสบการณ์ของครูได้ถูกต้องมากที่สุด
1. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือ
 2. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดประสบการณ์
 3. ดำเนินการประเมินและสรุปผลการประเมินการจัดประสบการณ์ของครู
 4. นำเสนอผลต่อผู้บริหาร
 5. รายงานผลการประเมิน
- 1-2-3-4-5
 - 1-3-2-5-4
 - 2-1-3-5-4
 - 3-2-1-4-5
23. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ถูกต้องมากที่สุด
- การจัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจของผู้เรียน
 - การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน
 - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
 - กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ผสมผสานเนื้อหาความรู้ ทักษะกระบวนการ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน
24. สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สามารถแบ่งได้กี่ส่วน ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
- 2 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. มาตรฐานการเรียนรู้ 2. สาระที่ควรรู้
 - 2 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. ประสบการณ์สำคัญ 2. สาระที่ควรรู้
 - 3 ส่วน ประกอบไปด้วย 1. ตัวชี้วัด 2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3. ประสบการณ์สำคัญ

ง. 3 ส่วน ประกอบด้วย 1. ประสบการณ์สำคัญ 2. สาระที่ควรรู้ และ 3 มาตรฐานการเรียนรู้

25. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการประสบการณ์สำคัญกับกิจกรรมได้ถูกต้องที่สุด

ก. ครูจัดกิจกรรมการปั้น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านร่างกายในส่วนการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่

ข. ครูจัดกิจกรรมเล่นเครื่องเล่นสนามตามข้อตกลงอย่างถูกวิธี เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์และจิตใจ ในส่วนการเล่นอิสระ

ค. ครูจัดกิจกรรมปลูกผักสวนครัว เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสังคม ในส่วนของการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัย

ง. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้นับปากเปล่า เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสติปัญญาในส่วนการนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

26. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการประสบการณ์สำคัญกับกิจกรรมไม่ถูกต้อง

ก. ครูจัดกิจกรรมลอยกระทง เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสังคม ในส่วนการร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

ข. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์และจิตใจ ในส่วนการการเล่นอิสระ

ค. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านสติปัญญา ในส่วนการการเขียนชื่อที่มีความหมายกับตัวเอง/ คำที่คุ้นเคย

ง. ครูจัดกิจกรรมการเล่านิทาน คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์ และจิตใจ ในส่วนการร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

27. หน่วย “หนูก็มีความรู้สึกละ” จัดอยู่ในสาระการเรียนรู้ใด

ก. ธรรมชาติรอบตัว

ข. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

ค. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

ง. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม

28. หน่วย “เวลามีค่า” จัดอยู่ในสาระการเรียนรู้ใด

ก. ธรรมชาติรอบตัว

ข. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

ค. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

ง. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม

29. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กได้ถูกต้อง

ก. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้รู้จักลักษณะของข้าวโดยการนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้านอารมณ์ และจิตใจ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัว

ข. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้รู้จักลักษณะของข้าวโดยการนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้านร่างกาย และได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัว

ค. ครูจัดกิจกรรมโดยการนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้านสังคม และได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของเมล็ดข้าว ซึ่งเมล็ดข้าวมีเปลือกแข็งบาง ๆ สีของเปลือกข้าวมีสีที่แตกต่างกันตามพันธุ์ของข้าว

ง. ครูจัดกิจกรรมโดยการนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดู เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้านสติปัญญา และได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของเมล็ดข้าว ซึ่งเมล็ดข้าวมีเปลือกแข็งบาง ๆ สีของเปลือกข้าวมีสีที่แตกต่างกันตามพันธุ์ของข้าว

30. ข้อใดกล่าวถึงการบูรณาการสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้องมากที่สุด

ก. ครูจัดกิจกรรมโดยนำภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญด้านสังคม และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวันที่ 12 สิงหาคมของทุกปีเป็นวันแม่

ข. ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเกมตัดต่อภาพปั้นเพื่อแม่ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญสติปัญญา และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเล่นตัดต่อภาพ

ค. ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กปลูกต้นไม้ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญสติปัญญา และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกและการบำรุงรักษาต้นไม้

ง. ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญทางร่างกาย และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์

31. ครูต้องการเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดประสบการณ์อย่างไร

ก. เขียนปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้

ข. เขียนแนวคิด/ สาระที่ผู้เรียนต้องเรียน

ค. เขียนโดยการระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ง. เขียนแก่นความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้น

32. ครูต้องเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร
- เขียนปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้
 - เขียนแนวคิด/ สาระที่ผู้เรียนต้องเรียน
 - เขียนแก่นความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้น
 - เขียนระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ โดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
33. การสร้างหน่วยการเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์ ครูมีวิธีการสร้างอย่างไร
- วิเคราะห์สาระที่ควรรู้
 - วิเคราะห์ประสบการณ์สำคัญ
 - วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
 - วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์
34. การเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์ ครูสามารถนำมาจากไหน
- หลักสูตรท้องถิ่น
 - หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
 - หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
 - ข้อ ก กับ ข้อ ข

ให้นักศึกษาศึกษาแผนการจัดประสบการณ์และตอบคำถามข้อ 35-40

แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว หน่วย ปลา

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปริศนาคำทาย เช่น
 - อะไรเอ๋ย ซื่ออยู่บนฟ้ากายอยู่ในน้ำ (ปลาดาว)
 - อะไรเอ๋ย ซื่ออยู่ป่กายอยู่ในน้ำ (ปลาเสือ)
- เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปริศนาคำทาย เช่น
 - เด็ก ๆ รู้คำตอบของปริศนาคำทายได้อย่างไร
 - เด็ก ๆ เคยเห็นปลาดาวหรือไม่
 - เด็ก ๆ รู้จักปลาอะไรบ้าง

ขั้นสอน

3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรม เช่น
 - วันนี้ครูจะนำปลามาให้เด็ก ๆ ดู
4. นำปลามาให้เด็กดู โดยใส่ไว้ในขวดที่ติดชื่อปลาแต่ละชนิดไว้
5. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปลาที่นำมาให้เด็ก ๆ ดู เช่น
 - ปลาที่ครูนำมาให้เด็ก ๆ ดู ชื่ออะไรบ้างคะ
 - ครูเอาปลามาให้เด็ก ๆ ดูกี่ตัว
 - ปลาตัวไหนมีขนาดยาวที่สุด, ปลาตัวไหนมีขนาดสั้นที่สุด
 - เด็ก ๆ ชอบปลาชนิดไหนมากที่สุด
6. ให้เด็กนำภาพปลาไปติดในแผ่นกราฟ
7. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลในแผ่นกราฟ เช่น
 - ปลาชนิดใดที่เด็ก ๆ ชอบมากที่สุด มีจำนวนกี่ตัว
 - ปลาชนิดใดที่เด็ก ๆ ชอบน้อยที่สุด มีจำนวนกี่ตัว

ขั้นสรุป

8. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น
 - วันนี้เด็ก ๆ ได้ทำอะไรบ้าง
 - ใครจำปริศนาคำทายที่ครูนำมาทายเด็ก ๆ บ้าง
 - ปริศนาคำทายที่ครูนำมาทายเด็กคืออะไร
 - ปลาที่ครูนำมาให้เด็ก ๆ ดูมีกี่ตัว ชื่ออะไรบ้าง
 - ปลาตัวไหนมีขนาดใหญ่ที่สุด, ปลาตัวไหนมีขนาดเล็กที่สุด
35. กิจกรรมนี้ควรใช้เวลาในการจัดกิจกรรมกี่นาทีจึงจะเหมาะสมที่สุด
- ก. 10 นาที
 - ข. 20 นาที
 - ค. 30 นาที
 - ง. 40-60 นาที
36. กิจกรรมนี้สามารถส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ตามสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ปฐมวัยได้บ้าง
- ก. จำนวนและการดำเนินการ การวัด การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
 - ข. การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
 - ค. การนับและการรู้ค่าจำนวน การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

- ง. จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
37. ข้อใดกล่าวถึงจุดประสงค์ของกิจกรรมได้ถูกต้องมากที่สุด
- เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจปลาได้
 - เพื่อให้เด็กสามารถจัดกลุ่มปลาได้
 - เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่อปลาชนิดต่าง ๆ ได้
 - เพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้
38. ข้อใดกล่าวถึงสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรมได้ถูกต้องมากที่สุด
- สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปริศนาคำทาย
 - สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปริศนาคำทาย ปลา คำถาม
 - สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปลา แผ่นกราฟ รูปปลา คำถาม
 - สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรม ได้แก่ ปริศนาคำทาย ปลา แผ่นกราฟ รูปปลา
39. ข้อใดกล่าวถึงสาระที่ควรเรียนรู้ของกิจกรรมนี้ได้ถูกต้องมากที่สุด
- ชื่อของปลา
 - การนับจำนวนของปลา
 - การเปรียบเทียบขนาดของปลา
 - ข้อ ก และข้อ ค ถูกต้อง
40. กิจกรรมนี้ควรเป็นกิจกรรมใดใน 6 กิจกรรมหลักของเด็กปฐมวัย
- กิจกรรมเสรี
 - กิจกรรมเสริมประสบการณ์
 - กิจกรรมเกมการศึกษา
 - กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตอนที่ 2: ให้นักศึกษาอ่านคำถาม และตอบคำถามให้ถูกต้อง

- ให้นักศึกษาออกแบบและเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยบูรณาการสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ คนละ 1 กิจกรรม (5 คะแนน)
- ให้นักศึกษาออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่เรียนในหน่วยดอกไม้แสนสวย (5 คะแนน)

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด
ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยจะนำ
ผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการรูปแบบจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับ
ความต้องการของผู้เรียน คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะนำผล
การตอบแบบสอบถามของท่านมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มี
ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ขอให้
นักศึกษาอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วตอบคำถามตามความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ
ข้อความนั้น ด้วยเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
1. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
1.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ที่ผู้สอนนำเสนอ ก่อนการจัดการเรียนรู้กับเนื้อหาใหม่ได้					
1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้					
1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้					
1.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดแก้ปัญหาได้					
1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการวางแผนในการแสวงหาความรู้					
1.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
1.7 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน					
1.8 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาคความขัดแย้งภายในกลุ่ม					
1.9 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามได้					

การจัดการเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
1.10 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายได้					
1.11 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียน					
1.12 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอข้อมูลได้					
1.13 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น					
1.14 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น					
1.15 กระบวนการจัดการเรียนรู้ทำลายความสามารถของผู้เรียน					
1.16 กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำเสนอเชิงวิชาการ					
2. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้					
2.1 มีกระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ด้วยเทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย					
2.2 มีกระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2.3 มีกระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					

การจัดการเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
2.4 มีกระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่ชัดเจนและยุติธรรม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ ๑-1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ คุณภาพ
ส่วนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน			
1. ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของแต่ละส่วนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	4.4	0.55	มาก
1.2 แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ	4.8	0.45	มากที่สุด
1.3 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.4	0.55	มาก
1.3.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
1.3.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
1.3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.6	0.55	มากที่สุด
1.3.4 เนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.6	0.55	มากที่สุด
1.3.5 การวัดและการประเมินผล	4.4	0.55	มาก
2. ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
3. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพจริง	4.6	0.55	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ			
ส่วนที่ 1			
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	4.8	0.45	มากที่สุด
1.2 เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ	4.4	0.55	มาก
ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ			
2.1 ความชัดเจนของกรอบแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน	4.2	0.45	มาก
2.2 ความเหมาะสมในการนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้	4.6	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ ๓-1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ คุณภาพ
ส่วนที่ 3 โครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
3.1 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบมีความครบถ้วนสมบูรณ์	4.2	0.45	มาก
3.2 การเรียงลำดับองค์ประกอบมีความเหมาะสม	4.4	0.55	มาก
3.3 องค์ประกอบมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.8	0.45	มากที่สุด
4. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
4.1 การนิยามหลักการของรูปแบบ	4.4	0.89	มาก
4.2 มีความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ	4.2	0.45	มาก
4.3 แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นของการสอน	4.8	0.45	มากที่สุด
4.4 สามารถเป็นกรอบในการกำหนดเนื้อหาสาระและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	4.2	0.45	มาก
5. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
5.1 แสดงได้ถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	4.4	0.55	มาก
5.2 สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ	4.2	0.45	มาก
5.3 การเรียงลำดับจุดมุ่งหมายมีความเหมาะสม	4.4	0.55	มาก
5.4 ความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย	4.6	0.55	มากที่สุด
6. ขั้นตอนการสอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้			
6.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.6	0.55	มากที่สุด
6.2 ความเหมาะสมในการเรียงลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ	4.8	0.45	มากที่สุด
6.3 ความเหมาะสมของ ขั้นตอน นำเสนอ มโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้	4.2	0.84	มาก
6.4 ความเหมาะสมของ ขั้นตอน 2 เഴอญปัญหา	4.6	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ ๓-1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ คุณภาพ
6.5 ความเหมาะสมของ ชั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา	4.6	0.55	มากที่สุด
6.6 ความเหมาะสมของ ชั้นที่ 4 วางแผน ในการแสวงหาความรู้	4.6	0.55	มากที่สุด
6.7 ความเหมาะสมของ ชั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหา ความรู้	4.6	0.55	มากที่สุด
6.8 ความเหมาะสมของ ชั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ	4.4	0.55	มาก
7. เนื้อหาสาระการเรียนรู้			
7.1 สามารถนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด	4.4	0.89	มาก
7.2 ความเหมาะสมของขอบเขตเนื้อหา	4.4	0.55	มาก
8. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
8.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.6	0.55	มากที่สุด
8.2 มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.4	0.55	มาก
8.3 มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.4	0.55	มาก
8.4 ความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.2	0.45	มาก
9. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปใช้			
9.1 สามารถนำไปใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยได้	4.8	0.45	มากที่สุด
รวม	4.51	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ จ-2 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบประเมิน
 ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษา
 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้
3	5			1	ใช้ได้
4	5			1	ใช้ได้
5	5			1	ใช้ได้
6	5			1	ใช้ได้
7	5			1	ใช้ได้
8	5			1	ใช้ได้
9	5			1	ใช้ได้
10	5			1	ใช้ได้
11	5			1	ใช้ได้
12	5			1	ใช้ได้
13	5			1	ใช้ได้
14	5			1	ใช้ได้
15	5			1	ใช้ได้
16	5			1	ใช้ได้
17	5			1	ใช้ได้
18	5			1	ใช้ได้
19	5			1	ใช้ได้
20	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ จ-3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความและเนื้อหาของแบบบันทึก
การวิเคราะห์ขั้นตอนการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้
3	5			1	ใช้ได้
4	5			1	ใช้ได้
5	5			1	ใช้ได้
6	5			1	ใช้ได้
7	5			1	ใช้ได้
8	5			1	ใช้ได้
9	5			1	ใช้ได้
10	5			1	ใช้ได้
11	5			1	ใช้ได้
12	5			1	ใช้ได้
13	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ จ-4 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบบันทึก
การสังเกตการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษา
ปฐมวัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้
3	5			1	ใช้ได้
4	5			1	ใช้ได้
5	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ จ-5 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบบันทึก
ผลการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาศาखाวิชาการศึกษาปฐมวัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้
3	5			1	ใช้ได้
4	5			1	ใช้ได้
5	5			1	ใช้ได้
6	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ จ-6 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อกำหนดและเนื้อหาของข้อสอบปรนัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้
3	4		1	0.6	ใช้ได้
4	4	1		0.8	ใช้ได้
5	5			1	ใช้ได้
6	4	1		0.8	ใช้ได้
7	4	1		0.8	ใช้ได้
8	4	1		0.8	ใช้ได้
9	5			1	ใช้ได้
10	4	1		0.8	ใช้ได้
11	5			1	ใช้ได้
12	5			1	ใช้ได้
13	5			1	ใช้ได้
14	5			1	ใช้ได้
15	5			1	ใช้ได้
16	5			1	ใช้ได้
17	5			1	ใช้ได้
18	5			1	ใช้ได้
19	5			1	ใช้ได้
20	5			1	ใช้ได้
21	3	2		0.6	ใช้ได้
22	4	1		0.8	ใช้ได้
27	5			1	ใช้ได้
28	5			1	ใช้ได้
29	5			1	ใช้ได้
30	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ น-6 (ต่อ)

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
31	5			1	ใช้ได้
32	4	1		0.8	ใช้ได้
33	4	1		0.8	ใช้ได้
34	4	1		0.8	ใช้ได้
35	4	1		0.8	ใช้ได้
36	5			0.8	ใช้ได้
37	5			0.8	ใช้ได้
38	5			0.8	ใช้ได้
39	5			0.8	ใช้ได้
40	4	1		0.8	ใช้ได้

ตารางที่ น-7 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของข้อสอบอัตนัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ จ-8 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาของแบบประเมิน
ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศูนย์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อ	ผลการประเมิน			IOC	สรุปผลการประเมิน
	+1	0	-1		
1	5			1	ใช้ได้
2	5			1	ใช้ได้
3	5			1	ใช้ได้
4	5			1	ใช้ได้
5	5			1	ใช้ได้
6	5			1	ใช้ได้
7	5			1	ใช้ได้
8	5			1	ใช้ได้
9	5			1	ใช้ได้
10	5			1	ใช้ได้
11	5			1	ใช้ได้
12	5			1	ใช้ได้
13	5			1	ใช้ได้
14	5			1	ใช้ได้
15	5			1	ใช้ได้
16	5			1	ใช้ได้
17	5			1	ใช้ได้
18	5			1	ใช้ได้
19	5			1	ใช้ได้
20	5			1	ใช้ได้

ตารางที่ ๙-9 ค่าความยากง่าย (P) ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหา

ข้อที่	P	ข้อที่	P
1	0.43	21	0.40
2	0.45	22	0.48
3	0.53	23	0.60
4	0.48	24	0.43
5	0.58	25	0.55
6	0.43	26	0.43
7	0.43	27	0.45
8	0.45	28	0.53
9	0.58	29	0.45
10	0.50	30	0.53
11	0.43	31	0.38
12	0.50	32	0.45
13	0.43	33	0.40
14	0.43	34	0.48
15	0.43	35	0.45
16	0.53	36	0.38
17	0.45	37	0.35
18	0.50	38	0.43
19	0.45	39	0.40
20	0.43	40	0.55

r_{cc} = ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง .80

ตารางที่ ฉ-10 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
1	0.42	ใช้ได้
2	0.20	ใช้ได้
3	0.24	ใช้ได้
4	0.34	ใช้ได้
5	0.32	ใช้ได้
6	0.25	ใช้ได้
7	0.25	ใช้ได้
8	0.21	ใช้ได้
9	0.32	ใช้ได้
10	0.46	ใช้ได้
11	0.42	ใช้ได้
12	0.29	ใช้ได้
13	0.25	ใช้ได้
14	0.42	ใช้ได้
15	0.25	ใช้ได้
16	0.24	ใช้ได้
17	0.20	ใช้ได้
18	0.46	ใช้ได้
19	0.20	ใช้ได้
20	0.25	ใช้ได้
21	0.30	ใช้ได้
22	0.34	ใช้ได้
23	0.28	ใช้ได้

ตารางที่ 10-10 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
24	0.43	ใช้ได้
25	0.37	ใช้ได้
26	0.60	ใช้ได้
27	0.21	ใช้ได้
28	0.24	ใช้ได้
29	0.21	ใช้ได้
30	0.24	ใช้ได้
31	0.35	ใช้ได้
32	0.38	ใช้ได้
33	0.24	ใช้ได้
34	0.34	ใช้ได้
35	0.21	ใช้ได้
36	0.35	ใช้ได้
37	0.39	ใช้ได้
38	0.25	ใช้ได้
39	0.25	ใช้ได้
40	0.21	ใช้ได้

ตารางที่ จ-11 ค่าอำนาจจำแนกแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.50	11	.66
2	.51	12	.54
3	.48	13	.65
4	.50	14	.56
5	.75	15	.60
6	.69	16	.72
7	.50	17	.62
8	.60	18	.54
9	.73	19	.56
10	.72	20	.46

ตารางที่ จ-12 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.51	11	.71
2	.44	12	.59
3	.49	13	.63
4	.52	14	.55
5	.78	15	.59
6	.79	16	.71
7	.71	17	.56
8	.63	18	.54
9	.73	19	.57
10	.78	20	.53

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งหมด .93

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70%

One-Sample Statistics				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
คะแนนหลังเรียน	24	83.0000	2.60434	.53161

One-Sample Test						
Test Value = 70						
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				e	Lower	Upper
คะแนนหลังเรียน	24.454	23	.000	13.00000	11.9003	14.0997

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ด้านเนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนกับเกณฑ์ (ร้อยละ 70)

One-Sample Statistics				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Score	24	38.0000	3.59952	.73475

One-Sample Test						
Test Value = 35						
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Score	4.083	23	.000	3.00000	1.4801	4.5199